

P O R T O T A K S T E R

samt postruter, postbehandling Norge og utlandet

1/1. 1855 - 1/1.1877

S K I L L I N G P E R I O D E N

D e l I

utarbeidet av

L E I V A. B R E C K E

F o r o r d

Det er gått endel år siden jeg, etter oppdrag av Norsk Post-historisk Selskap gjorde ferdig manuskript til Portotakster m.v. for tidsrommet 1855 - 1865. Meningen har hele tiden vært å om-
arbeide det og utvide det til å omfatte hele skillingsperioden etter 1855.

Dette har av forskjellige grunner tatt lang tid. Vesentlig fordi siste halvdel av 1860 årene var en turbulent tid med stadige portoendringer - vesentlig nedsettelser, samt også kriger som kompliserte postgangen og portosatsene.

Første del er nå ferdig. Den omfatter innledningskapitlene, de nordiske land, tysk-østerrikske områder, Nederland og Belgia, Rusland med Finland og Polen samt Storbritannien og Irland. Det tidligere manuskript er en del endret, idet noe stoff er flyttet til Innledningen. En lang rekke fortegnelser over poststeder i Tyskland, Nederland og Belgia er sløifet for å spare plass, idet disse fortegnelser antas å være av mindre betydning. I tillegg er det laget et register som gjør det mere oversiktlig.

På grunn av den store mengde av portotakster og cirkulærer med endringer som ligger til grunn for arbeidet, er det vel ikke til å undgå at det kan være feil eller uteglemler. Av den grunn, har jeg i stor utstrekning henvist til kilder slik at mine opplysninger kan korrigeres.

I denne fremstilling er også tatt med takster for ubetalte brev idet dette også er et interessant samleområde og ofte gir et klarere bilde av portobeløp og delporto i de forskjellige land som brevet har passert.

Jeg vil takke Postbiblioteket for hjelp og imøtekommenhet, idet jeg har fått anledning til å ta fotokopier av portotakster og cirkulærer.

Disse er av meg samlet kronologisk med registre i permer. De to første, omfattende tiden 1852 - 1863 er overlatt til Postbiblioteket. I tillegg har jeg tre permer for tiden 1863 - 1886, som, når arbeidet er avsluttet, også vil bli overlatt til Postbiblioteket.

Jeg tror at disse permer med registre vil være til hjelp for andre som søker opplysninger, idet det vil spare tid å benytte disse.

Det registreringsarbeide som er foretatt av Størmer og andre i Norgeskatalogen har også vært til stor nytte til kontroll av det som jeg er kommet frem til.

Det er her ikke tatt med fotos av brev, idet dette helt vilde sprengte rammen for en fremstilling av portotakstene.

Tilslutt ber jeg alle være overbærende med ortografien. Når man stadig arbeider med gamle cirkulærer med en helt annen rettskrivning, blir man tilslutt nokså inkonsekvent.

Oslo, den 20. november 1990

Leiv A. Brecke

R e g i s t e r

Del 1

Innledning:		
1. Kareringsregler - oversikt	side	3
2. Portofri brev	"	8
3. Pakkepost og postforskudd (postoppkrav)	"	9
4. Om bruken av frimerker	"	11
5. Aviser og periodiske tidsskrifter	"	11
6. Gebyrer som tilfaller postmestere og postfunksjonærer m.v. - bærepenger, gebyr for poste restante brev, anbefalede (rek) brev, forbudsedler m.v.	"	11
7. Distriktspost (lokalpost)	"	13
8. Postanvisninger	"	13
9. Verdibrev (bancobrev)	"	14
10. Trykte saker m.v. - korsbånd, vareprøver	"	15
11. Mynt mål og vekt i tiden 1855 - 1877	"	15
12. Portotakster i denne perioden - oversikt	"	16
13. Konvensjoner med andre land frem til Verdenspostforeningen (U P U)	"	17
Portosatser til de enkelte land med historikk, post-ruter m.v. samt tabeller:		
Innenlandsposten, historikk og oversikt	"	18
- " - portosatser og tabeller	"	21
1. Post til Sverige, historikk og oversikt, konvensjoner	"	23
- " - portosatser og tabeller	"	26
2 Danmark, historikk og oversikt, konvensjoner	"	29
-"- postruter	"	32
-"- bruk av frimerker, rek brev, verdibrev m.v.	"	34
-"- portosatser og tabeller	"	38
2b. De danske hertugdømmer og de danske postkontorer i Hamburg og Lübeck - portosatser	"	40
3. Island og Færøene - historikk og oversikt	"	41
- " - portosatser	"	42
4. Grønland, historikk og oversikt m.v.	"	43

forts.

Register forts.

5. Tyskland, Østerrike, Ungarn med Lombardiet-Venetien, samt Luxemburg - historikk, oversikt	side	44
Postruter	"	46
Portotakster 1855 - 65	"	47
- " - 1865 - 77	"	55
- " - etter 1865 Slesvig, Holsten, Lauenburg, samt Hamburg, Lübeck, Travemünde	"	57
6. Nederland og Belgia - historikk, oversikt, postruter	"	58
- " - - portosatser	"	59
- " - - tabeller	"	66
7. Finland og Rusland (herunder Estland, Lithauen og Letland) samt Polen - historik,		
- " - oversikt og postruter	"	67
- " - portosatser	"	68
8. Storbr. og Irland - historikk og oversikt, postruter	"	75
- " - - portosatser	"	78
- " - - trykksaker, rek brev, kartering	"	84
 <u>Oversiktskart</u>		
De danske hertugdømmer	"	30
Tyskland (soner fra Hamburg)	"	48
Nederland og Belgia	"	65

Innledning.

1. Karteringsreglene.

I det følgende vil det bli nevnt endel om karteringen.

Da dette emne såvidt vites ikke er særlig behandlet tidligere, vil det være nødvendig å gi en oversikt over de viktigste bestemmelser.

Et postkart kan vel best defineres som en fortegnelse over postsaker som følger med en postsending fra et sted til et annet i postruten.

Opprinnelig ble alle brev spesifisert i postkartet (enkeltvis kartering), men ved res. av 29/12.1848 ble det bestemt at brevene ikke lenger skulle karteres enkeltvis, men etter stykketall på karter fra postkontorer og postekspedisjoner. Poståpnerne måtte fortsatt bruke den gamle karteringsmåten. Ved res. av 1/11.1854 ble det gitt adgang til å benytte den nye karteringsmåte ved større poståpnerier og ved res. av 28/9.1858 ble den nye karteringsmåte gjennomført for samtlige poståpnerier. I nevnte res. av 29/12.1848 heter det bl.a.:

- 1) at de private brev som avsendes fra postkontorene og postekspedisjonene for fremtiden ikke skulle protokolleres eller karteres med anførsel av adressatenes navn, men alene etter stykketall og vekt med anførsel i protokollene og kartene av den på brevene hvilende porto eller franco i en samlet sum, unntagen når brevene inneholder penger eller der for deres mottakelse er gitt bevis, i hvilke tilfelle brevene skulle karteres og behandles som tidligere, (altså navnekartering).
- 2) at de portofri brev, som avgår med påtegnet attest fra dertil berettigede, hverken ved postkontorene, postekspedisjonene eller poståpneriene skulle settes i porto, unntatt hvis vedkommende postbetjent antar, at et som portofritt attestert brev inneholder eller angår annet enn portofri sak.
- 3) at de portofrie brev, som avgår med påtegnet attest fra dertil berettigede, ved postkontorene og postekspedisjonene kun skulle karteres og protokolleres etter stykketall uten anførsel av avsenders og adressatens navn, unntatt det i slutten av foregående nr. nevnte. Inneholder et portofritt

brev penger eller det er gitt bevis for mottakelsen (rek. brev), skal adressatens navn nevnes i kartet.

- 4) at de brev angående portofri sak, som avsendes av ikke-at-testberettigede, foruten å settes i porto, skulle ved posttorene og postekspedisjonene som før karteres og protokolleres med anførsel av avsenderes og adressaters navn, hvilket gjelder om samtlige portofrie brev som avgår fra poståpneriene.

I en instruks for poståpnerer heter det videre:

Ethvert utferdiget kart innføres ordlydende i en dertil bestemt av det postkontor (eller postekspedisjon), under hvilket poståpneriet sorterer, anskaffet og autorisert protokoll (kartprotokoll). I protokollen gis særskilt rom for ethvert sted hvortil kartet utferdiges, således at alle karter til det samme sted stedse innføres etter hverandre, uten at karter til andre steder kommer imellom. De forskjellige tilkarteringssteder anføres i protokollen i alfabetisk orden.

Med hensyn til brev, som er innlevert på et postførende dampskip, hvor postekspeditør ikke er ansatt, gjelder en særegen ekspedisjonsmåte. De avleveres nemlig fra dampskipet løse, d.v.s. uten å være ledsaget av kart til postanstalten på vedkommende anløpssted, hvor de, forsåvidt de er bestemt til selve anløpsstedet, blir forinnen utleveringen å innføre i kartprotokollen, de på dem heftede frimerker å kassere, og hvis de ikke er forsynt med frimerker, å sette i den allmindelige innenrikse porto. Er de derimot ikke bestemt til selve anløpsstedet, men derfra skulle sendes videre, blir de å kartere og behandle ganske som om de var innlevert ved selve anløpsstedet.

På ethvert brevs seglside blir å anføre dets nummer på kartet og, forsåvidt det er avsendt ubetalt, den på det hvilende porto.

I 1864 ble karteringsreglene noe endret og på de følgende sider (2 stkr.) vises fotokopi av formularer fra 1859 og 1864.

No. 1

indenrigske Karter.

Kart

fra N. N. Postaabnert til N. N. Postkontor

den 1 Januar 1869.

No.	Brevens Antal, Vegt og Beskaffenhed.	Dobenyttede Frimærkers Værdi.	Fr.		Pt.		Til Rettelse	
			Fr.	Pt.	Fr.	Pt.	Fr.	Pt.
1	8 Stkr. Frmkbreve à 1 Lod .	32						
2	2 — — à 2 — .	16						
3	10 — betalte à 1 Lod . .		40					
4	7 — — à 2 — . .		56					
5	15 — ubetalte à 1 — . .				75			
6	3 — — à 2 — . .				30			
7	1 — — à 3 — . .				15			
8	Schjot, 15 Spd., 1 Lod . . .	4	4					
9	Hansen, 50 Spd., 1 Lod . . .		12					
10	Pedersen, 125 Spd., 1 Lod . .				28			
11	Holtermann, recomm., 1 Lod .		4					
12	Jensen do. do. . .		4					
13	5 Stkr. portofrie.							
14	Smith, 80 Spd. portofrit.							
15	1 fra Kirkesanger N. til Pastor N., 1 Lod				5	porto	frit.	
16	2 Stk., Kjøbenh., 1 Lod, Frnbr.	24						
17	3 — England, 1 Lod, ubetalte				114			
18	1 — Hamburg, 150 Spdlr., 1 Lod, betalt		58½					

B. K. d. 7½ 58.

Underskrift.

Anm. Eftersom nye Kartblanketter optrykkes, vil i dem, ligesom i nærværende Schema, blive indtaget en Rubrik med Overskrift "de benyttede Frimærkers Værdi," hvilken af Postbetjentene bliver at udfylde.

Et i Overeensstemmelse med Foranstaaende udfyldt Kart hidsættes:

N° 1.

KART

fra Christiania til Drammen

den 1 Januar 1864.

Antal Breve.	Brevens Beskaffenhed.	Franco af Breve herfra.		Porto		Til Hestels.	
		af Breve herfra.	af omkarterede Breve.	af Breve herfra.	af omkarterede Breve.	Porto.	
						af Breve herfra.	af omkarterede Breve.
		Skull.	Skull.	Skull.	Skull.	Skull.	Skull.
2	portofrie, omkarterede						
10	bet. med Penge eller Frmk., omkarterede						
5	ubetalte, omkarterede				30		
8	portofrie, herfra						
40	med Frmk., herfra						
4	bet. med Penge, herfra	20					
25	ubetalte, herfra			150			
No.							
Pengebreve og rekommanderede Breve:							
1	Schwartz, 100 Spd. fra Eidsvold $\frac{1}{2}$ Erbr.						
2	Olsen 5 Spd., fra Fet $\frac{1}{2}$ bet.						
3	Johnson 50 Spd., fra Dovre $\frac{1}{2}$ til Haugsund				12		
4	Nilsen NB. fra Asker $\frac{1}{2}$ bet.						
5	Kjæsterud 200 Spd.	38					
6	Allum 75 Spd: 2 Lod			24			
7	Pedersen NB. med Frmk., fra Dal $\frac{1}{2}$						
8	Nilsen, 18 Spd., fra Hølen $\frac{1}{2}$				8		
		56	174	50			
			50				
			224				
	Fragtaer:						
	for omkarterede Breve			62			
				162			

Underskrift

Brevene blive stedsse at sammenpakke nsiagtigen i den Orden, hvori de ere opførte paa Kartet.

Den ethvert Brev paaahvilende Porto bliver fremdeles som hidtil tydeligen at paa-skrive Brevet. Den bliver fra ovennævnte Tid, istedetfor paa Seglsiden, at anførs paa Bre-vets Udskriftside i det øverste vengstre Hjørne.

Departementet vil herefter være forsynet med Papir til Kartcopiprotokoller, oplinie-ret og forsynet med Overskrifter i Overeensstemmelse med den medfølgende Kartblanket. DHrr. Postmestere og Postexpediteurer ville derfor have betimeligen at rekvirere herfra det til bemeldte Protokoller fornødne Papir, medens Indbindingen indtil Videre bliver at besørge udført ved DHrr. Forsaauidt der ved enkelte Postkontorer og Postexpeditioner allerede maatte være anskaffet Kartcopiprotokoller for næste Aar, blive disse at indrette overeens-stemmede med Kartblanketten

Karteringen til utlandet.

I de første ti år av den periode som her behandles, ble den overveiende del av posten til utlandet (Sverige unntatt) kartert til Sandøsund når det var dampskipsfart til Kjøbenhavn og Kiel med statens postdampskip og i vintertiden når det ikke var dampskipsfart, til Svinesund for å befordres gjennom Sverige. Det er noe uklart om en del post til steder hørende til den tysk-østerrikske postforening samt til Rusland ble dirigert over Ystad-Stralsund i tiden før 1860, men fra 1/1.1860 ble all post kartert videre til dansk postkontor i Hamburg.

Fra cirk. av 5/1.1860 siteres bl.a.:

"Blandt Andet for at spare Tid ved Omkartering ved Svinesunds Postkontor av Posten til Udlandet, er det i den dersteds benyttede Karteringsmaade bestemt følgende Forandringer:

a. Brevene blive at opføre i følgende Klasser:

- 1) Breve fra Danmark med Slesvig
- 2) " " Holsteen
- 3) " " Lauenburg
- 4) " " Hamburg
- 5) " " Lübeck
- 6) " " alle øvrige Steder

Under hver af disse Klasser opføres Brevene særskilt for hver Vegtklasse.

For ubetalte Breve fra Steder hiinsides Hamburg opføres Portoens hiinsides Hamburg i Kartene af Svinesunds Postkontor, den øvrige Porto saavel som al Porto fra Hamburg, Lübeck, Lauenburg, Holsteen, Slesvig og Danmark anføres i Kartene af Postkontoret paa Adressestedet. Endvidere anføres i Kartene af Postkontoret paa Adressestedet den Norske og Svenske Franco af alle betalte Breve.

Anm. Portoens hiinsides Hamburg findes altid med Rødkridt paaført Brevenes Adresseside i Lybske Skilling. En lybsk Skilling liig to Skilling Sp."

I tillegg til ovennevnte karteringsmåte må nevnes karteringen for post med private dampskip til Danmark, Hamburg, England og til Holland. Videre kartering til Finland og deler av Rusland gjennom Sverige. Dette vil bli behandlet under de respektive land i forbindelse med portosatsene.

Etterhvert som jernbanenettet ble utbygget, overtok jernbanen postbefordringen til utlandet. Fra midten av 1860 årene ble nok hovedmengden av posten kartert til Chria. Omkarteringskontor for å ekspederes med jernbane. Sandøsund postkontor ble nedlagt, antagelig i slutten av 1870 og Svinesund postkontor den 1/10.1871.

2. Portofrie brev.

En meget stor del av postmengden var portofrie brev og det kan derfor ha betydning å se på de bestemmelser som gjaldt for slike brev. Ifølge lov av 13/9.1830 og 28/9.1857, var det brev som angikk statens tjeneste, offentlige innretninger og stiftelser samt skole- og fattigvesenet. Videre, ifølge forordning av 17/6.1771, alle fra Kongen, Dronningen, Prinsene og Prinsessene av det Kgl. Hus under kabinettssegl avsendte brev.

At brevet angikk statens tjeneste m.v. skulle attesteres og de som kunne avgi slik attest var: Alle embetsmenn, lensmenn, sakførere, vei-inspektører, postekspeditører, poståpnere, og offentlig ansattes damskips-ekspeditører, statens forstmestere, lodsoldermenn, telegrafinspektører samt hovedregnskapsføreren for telegrafvesenet, overkontrollører ved brennevins- og malttilvirkningen, sorenskriverfullmektiger i sorenskriverens forfall samt stiftamtmenns og amtmenns fullmektiger etter særskilt bemyndigelse.

I 1862 ble det også gitt portofrihet for brev i Jernbanens anliggender og det må også nevnes visse andre, såsom bestyreren på Landbruksskolen i Ås, Underfogden i Christiania, kontrolløren ved tollkryssingen i Christianiafjorden, Regjeringsadvokatens fullmektig samt etterhvert en rekke andre.

For å bli behandlet som portofritt, skulle brevet:

- a) være påtegnet ordene "portofri sag" med tilføyelse av avsenderens navn og stilling
- b) være forseglet med avsenderens offentlige segl, eller - hvis avsenderen ikke er embets- eller bestillingsmann eller intet segl for hans embete eller bestilling er bestemt - da med hans allmindelig brukte segl.

Det må videre nevnes at postmester eller postekspeditør ikke hadde krav på noe gebyr for innleverte portofrie rek.brev og heller ikke for ettertelling når det gjaldt pengebrev.

I loven av 3/5.1871 ble portofrie brev definert slik:

- a) Brev fra Kongen og medlemmer av det Kongelige Hus,
- b) Brev, som alene angår statens tjeneste, offentlige innretninger og stiftelser, skole- og fattigvesenet.
- c) Brev, med hvilke ansøkninger fra private eller angående private interesser, over hvilke embetsmenn eller bestillingsmenn skal erklære seg for å oversendes regjeringen eller andre embetsmenn m.v.

d) Brev hvorved abonneres på eller fremsendes kontingent eller porto for aviser eller tidsskrifter m.v.

For at et brev skulle bli befordret portofritt, måtte det være påtegnet bevitnelse om dets portofrihet av noen som var attestberettiget.

Attestberettigede var embetsmenn og lensmenn. Disse kunne også frigjøre ankomne brev for den porto, hvori de måtte være ansatte. Videre var ordførere i formannskaper og fattigkommisjoner samt sakførere og veiinspektører attestberettigede.

Kongen kunne meddele slik attestrett også til andre og dette ble også gjort i en rekke tilfelle.

Fra 1/1.1872, da den nye loven trådte i kraft, måtte portofri brev ikke veie over 25 kg. De som skulle befordres med gående bud, ikke over 5 kg.

Portofriheten gjaldt i prinsippet kun innenriks post, men da Norge og Sverige var i union, gjaldt portofriheten også for brev til eller gjennom Sverige. Dette er fastslått i Kgl. res. av 1849 § 7: "Alle fra Norge til Sverige eller omvendt forsendendes såkallte fri- eller ombuds brev skulde gjensidigen fritt befordres" samt i Kgl.res. av 1859 § 11: "Brev som ved innenriks forsendelse er portofritt, skal også være dette ved forsendelse rikene imellem" Skulle et portofritt brev forsendes til det øvrige utland, påløp utenlandsk porto etter at brevet hadde passert norsk eller svensk grense.

Ved Kgl. res. av 16/9.1873 ble portofriheten for forsendelser mellom Norge og Sverige noe innskrenket, bl.a. ble portofriheten begrenset til forsendelser som veiet under 250 gram.

Forøvrig vises til det som er anført om behandlingen av portofrie brev i avsnittet om karteringsreglene.

3. Pakkepost - postoppkrav.

I den første tid kunne pakker sendes med vanlig post, men man måtte da betale vanlig postporto og det sier seg selv at dette ble meget kostbart når det dreiet seg om større forsendelser. Man kan vel derfor regne med at den vesentligste del av pakker ble befordret med dampskip i den tid av året da disse var i fart og med jernbane etterhvert som jernbanenettet ble utviklet. Fraktsatsene for gods med disse befordringsmidler antas å ligge utenfor denne fremstilling.

I den tid av året da det ikke var dampskipsfart, ble det av

Postvesenet underholdt to pakkeposter, nemlig mellom Chistiania og Uddevalla og mellom Christiania og Christiansand. Med den første kunne man også sende pakker videre til utlandet. Takstreglementet for disse landpakkeposter finnes opprinnelig i res. av 27/11.1851 med senere endringer. Takstene var forholdsvis kompliserte, idet portoen var avhengig av vekt og avstand og til en viss grad av godsets omfang (volum). Den laveste takst var 6 skill. for en pakke som veiet inntil 1 pund når avstanden ikke var over 4 mil. For bøker og trykte saker var frakten det halve av vanlig takst. I 1866 ble det åpnet adgang til å sende pakker med de vanlige poster mot en redusert porto (res. av 25/1.1866 og sirk. av 25/4.s.å.), men dette var begrenset til trykte saker og bøker. Fra 1/1.1870 ble dette utvidet til også å omfatte vareprøver. Først ved loven av 3/5.1871 som tråtte i kraft 1/1.1872 kan man si at det var etablert en generell pakkepost.

Portoen var da for bøker og trykte saker 6 skill for vekt inntil 1 pund eller 500 gram, med tillegg av 4 skill. for hvert overskytende pund eller 500 gram.

Var innholdet annet enn bøker og trykte saker, var portoen 14 skill. for vekt inntil 3 pund og 4 skill. for hvert overskytende pund. Åpent adressebrev som ikke veiet over 15 gram kunde medfølge uten særskilt betaling. Fra 1/1.1872 kunde det også heftes postoppkrevning på pakker fra postkontorer og postekspedisjoner.

Når det gjelder pakker til utlandet ble portoens sammensatt av den norske porto med tillegg av fremmed porto i de land en slik pakke ble sendt gjennom. For den etterfølgende tid kan vises til sirk. av 26/5.1873 med bestemmelser og portotakster gjeldende innenlands og til utlandet.

For verdipakker måtte det i tillegg til pakkepostportoens også erlegges den for verdibrev bestemte verdiporto.

Pakkepostforsendelser måtte alltid forutbetales.

Fra 1/1.1872 kunne det også heftes postoppkrevning på pakker fra postkontorer og postekspedisjoner. Ifølge supplerende bestemmelser til loven av 3/5.1871 måtte slik postoppkrevning ikke overstige 20 Spd. pr pakke. For slik postoppkrevning skulde det erlegges et gebyr på 8 skill. pr pakke foruten vanlig pakkeporto, som måtte forutbetales.

Til utlandet var det en begrenset adgang til å sende pakker og brev med postoppkrav.

4. Om bruken av frimerker.

Da Norges første frimerker kom - 4 skill Nk. nr. 1 - den 1/1.1855, kunde det i den første tid kun benyttes til frankering av innenlands post. Fra april 1855 (Sirk. 25/4.1855) kunde frimerket også benyttes til frankering av brev som med dampskip ble sendt fra Norge til Danmark og til land i transit over Danmark. Da man imidlertid kun hadde dette 4 skill. merket, var det ikke alltid at man kunde komme frem til riktig porto.

Til Sverige kunde man benytte frimerker fra 1/7.1855.

Først ved sirk. av 29/7.1857 ble det åpnet adgang til å benytte frimerker på utenlandspost i transit gjennom Sverige. Man hadde nå også fått Oscar merkene, slik at man kunde kombinere merkene til riktig portobeløp.

5. Aviser og periodiske tidsskrifter.

Ved bestilling gjennom postkontorene kunne aviser og tidsskrifter sendes mot en moderert porto, som i den første tid ble fastsatt ved kgl. resolusjon i hvert enkelt tilfelle. Enkelteksemplarer kunne i tilfelle sendes som trykksak mot vanlig trykksakporto. Ved den nye postloven av 3/5.1871 som trådte i kraft 1/1.1872, ble dette en del forenklet, idet man på postkontorene kunne bestille abonnement på de aviser og tidsskrifter som sto på avisfor-tegnelsen. Porto for slikt abonnement, som måtte forutbetales, var bestemt til en viss del av abonnementsprisen, jfr. § 2 i loven. Abonnentene fikk så sin avis eller sitt tidsskrift levert ved postkontoret eller poståpneriet.

6. Gebyrer som tilfaller postmestere, postekspeditører og andre.

I de tidligste tider var diverse gebyrer som de korresponderende måtte erlegge i tillegg til den porto som gikk inn i Postvesenets regnskap, den vesentligste del av postmesternes avlønning.

I 1855 var de fleste av disse gebyrer fallt bort, f.eks. gebyrene for innlevering og utlevering av brev, men en del slike gebyrer var fremdeles gjeldende, f.eks.:

Bærepenger.

Med hjemmel i lov av 12/8.1848 § 4 ble det ved kgl.res. 29/12.1848 kunngjort ved sirk. av 11/1.1849 - bestemt at ankomne brev i Christiania og Bergen skulle ombæres til adressatene. For slik ombæring skulle adressaten betale et gebyr på 1 skill. pr. brev. Denne ordning ble etterhvert utvidet til å omfatte en rekke postkontorer og postekspedisjoner. Den 1/1.1872 fallt disse bærepenger bort.

På brev før denne tid vil man på slike brev finne et 1 tall på

brevets forside som markerer slike bærepenger. På ubetalte brev er som oftest bærepengene lagt til den porto som mottakeren måtte løse inn brevet med.

Som nevnt under avsnittet om distriktsposter, skulle det ikke erlegges bærepenger for ombæring ved Christiania distriktspost.

Poste restante brev.

Ved sirk. av 29/9.1858 meddeles at poste restante brev ikke skal ombæres. I stedet for bærepenger skal mottakeren betale et gebyr på 2 skill. pr brev. Ordningen vedvarte også etter at postloven av 1871 tråtte i kraft.

Anbefalede brev (rek. brev)

Etter § 5 i lov av 7/7.1854 skulle der, foruten porto, betales 4 skill. i gebyr til den avsendende postekspeditør, mot at denne, om det ble forlangt, skulle gi kvittering. Dette gebyr tilfalt postekspeditøren og kunne ikke avgjøres ved frimerke før etter 1/1. 1872 da dette gebyr på 4 skill. tilfalt Postvesenet som en del av porto og man således kunne betale dette gebyr med frimerker. Om utenlandske rek.gebyr - se de enkelte land.

Forbudssedler.

Den som skulde ut på reise, hadde anledning til å innlevere disse forbudssedler (altså en melding om sin ankomst til skyss-stasjonene langs reiseruten) med de postruter hvor det medfulgte postfører. Disse forbudssedler skulde så postmesteren eller poståpneren levere til postføreren, som så skulle fordele disse forbudssedler til de angjeldende skyss-stasjoner langs postruten.

For hver slik forbudsseddel skulde den reisende betale et gebyr på 4 skill. hvorav 2 skill. tilfalt postmesteren eller poståpneren og 2 skill. til postføreren.

Denne ordning fortsatte også etter at postloven av 1871 var trått i kraft (Jfr. L. 3/5.1871 § 5).

Andre gebyrer.

Det var etterhvert kommet en rekke private postførende dampskip hvor postvesenet ikke hadde noen postfører ombord. For en del av disse, muligens de fleste, måtte det betales et gebyr på 4 skill. til ekspeditøren for hvert brev som ble levert ombord. Ordningen gjaldt bl.a. Bergenskes og Nordenfjeldskes dampskip.

Ordningen ble senere utvidet til også å gjelde jernbanene og vedvarte også etter 1872.

Her må også nevnes gebyrer som tilfalt postekspeditørene for

å levere lakk og omslag til verdibrev samt gebyr som måtte betales for innlevering av private brev etter innleveringstidens utløp (4 skill. pr brev).

7. . Distriktpost (lokalpost)

Ved kgl. res. kunngjort 18/10.1856 ble det opprettet en distriktpost for Christiania og nærmeste omegn. Dette var den første og lenge den eneste offnetlige lokalpost.

Ifølge cirk. av 28/2.1857 tråtte denne i virksomhet den 3/2. 1857. Det var staten som drev denne distriktpost. Med denne kunde det sendes allmindelige brev og pakker som ikke veiet over 32 lod.

Det var ikke anledning til å sende pengebrev eller rek. brev med distriktposten. Porto var:

For brev inntil 4 lod	2 skilling og
for 4 - 32 lod	8 "-

Portoen kunde erlegges såvel av avsender som av mottaker og den kunde forutbetales med frimerker. I den anledning ble det utgitt nye 2 skillings frimerker.

For ombæring skulde det ikke betales bærepenger.

Ved den nye postloven av 3/5.1871 ble porto fra 1/1.1872:

	Forutbetalte	Ubetalte
Inntil en vekt av 100 gram	2 sk.	4 sk.
For vekt 100 - 500 gram	4 "	6 "

Disse portosatser skulde gjelde såvel opprettede som nye lokalposter, men såvidt vites, ble det ikke opprettet andre lokalposter enn Christiania distriktpost i den periode som omhandles i dette verk, når man ser bort fra de private byposter. Med distriktposten kunde det heller ikke etter 1/1.1872 sendes pengebrev (lovens § 18), men det var nå anledning til å sende rek. brev.

8. Postanvisninger.

Skulde det sendes Penger med posten var man opprinnelig henvist til å sende disse med verdibrev (jfr. avsnitt 8).

I postloven av 1871 ble det åpnet adgang til å bruke postanvisninger, idet det bl.a. heter: "Kongen bemyndiges til: ---- å avgi bestemmelse om postanvisninger og postoppkrevning mellom innenrikske postanstalter samt om størrelsen av gebyret herfor, hvilket skulde tilfalle statskassen."

Imidlertid var det ikke før i 1880 årene at dette skulde bli virkelighet.

I supplerende bestemmelser til loven av 3/5.1871 står det bl.a.: "Der skal inntil videre ikke være anledning til å trekke postanvisninger på innenrikske postkontorer."

Til utlandet var det en begrenset adgang til å sende postanvisninger og postforskudd til Sverige og Danmark (sirk. 26/7.1866) og fra 1868 til Det nordtyske postforbund (sirk. 14/.4.1868), til De forenede stater i Nord-Amerika (sirk. 25/2.1869) samt fra 1/2. 1876 til Storbritanien og Irland (sirk. 22/12.1875).

9. Verdibrev (bankobrev).

Adgangen til å sende penger og pengerepresentativer med posten er meget gammel. I loven av 7/7.1854 fikk man nye bestemmelser om porto herfor i § 4. Foruten vanlig brevporto skulle det også erlegges verdipporto avhengig av beløpet.

Bestemmelsene i loven ble supplert med et sirkulære av 23/11. 1854, som henviser til placat av 24/11.1804 og bekjentgjørelse av 31/7.1821 om innpakking og forsegling - "dernæst forsynes brevet med tre av avsenderens Segl, hvorav det ene anbringes i midten og de to øvrige på hver av de sider av Konvolutten hvor postsegl ikke er anbragt. Disse settes så nær som mulig ved det midterste av avsenderens segl, et segl på hver side, så at disse tre segl (avsenderens midterste segl og de to postsegl) kommer til å stå i en skrå linje."

I samme sirkulære heter det at avsenderen kan velge om han vil levere disse brev med bankosedler uforseglet på postkontoret og der la pengene ettertelle, eller om han vil avlevere dem i en etter forestående forskrift inrettet konvolutt. I siste fall, hvor det kun påligger postbetjenten nøye å påse at der i enhver henseende til den utvortes form ikke finner noen avvikelse sted fra den gitte forskrift og i overbringerens nærværelse på brevet å anmerke: "Under egen forsegling" - innestår Postvesenet kun for at brevet eller pakken ubeskadiget kommer sin eier ihende.

Det har tydeligvis hersket endel uklarhet om beregning av porto, og i et sirkulære av 25/6.1860 er det gitt nærmere retningslinjer herfor. Det sies i dette at når pengebrev ikke forsegles av postbetjenten, men avgår under avsenderens egen forsegling, skal de innlagte pengers vekt regnes med til brevportoens bestemmelse. Som eksempel nevnes således et bankobrev hvori er innlagt 112 skilling i sølvmynt. Dette vil da veie 3 lod og brevporto blir da 12 skill., hvortil kommer verdipporto 4 skill., tilsammen å betale 16 skill. Innleveres derimot brevet åpent og forsegles av postbetjenten, takseres det således: Brevporto (alene konvoluttens vekt) 4. skill. + verdipporto 4. skill, tilsammen 8 skill.

Til å begynne med kunne såvel brevporto som verdipporto avgjøres ved frimerker, men ved res. av 8/6.1855 ble det bestemt at verdiporto ikke kunne avgjøres med frimerker. Dette er kunngjort i sirkulære av 26/7.1855. Det ser derfor ut som om brevporto fremdeles kunne avgjøres ved frimerker, men etter 1/1.1872 er det på det rene at frimerker ikke kunne anvendes. (l. av 3/5.1871 § 36).

For verdibrev var det ikke høyere porto for ubetalte brev. Loven av 3/5.1871 har nye takster for brev og verdipporto. I lovens § 14 settes forbud mot å sende penger i alm. brev. Kvittering for verdibrev skulle gis uten særskilt betaling. Om adgangen til å sende verdibrev til utlandet henvises til avsnittene om de enkelte land.

Videre kan nevnes at det ved cirk. av 13/9.1873 ble åpnet adgang til å anvende 2 segl i forbindelse med bruk av spesielle konvolutter (bankokonvolutter).

10. Korsbånd m.v. (Trykte saker, korrekturark, vareprøver, mønster)

Med hjemmel i lov av 12/8.1848 og kgl.res. av 29/12.1848 § 12 kunne trykte sirkulærer, trykte anbefalingsbrev, trykte pris-kuranter, trykte abonnementsplaner og prøvenummere av aviser eller tidsskrifter sendes under korsbånd for en redusert porto som var 1/4 del av den for brev bestemt. Betingelsen var at det intet annet var skrevet enn adressen. For å nyte godt av denne portomoderasjon måtte disse forsendelser frankeres ved innleveringen (enten med penger eller med frimerker). Forannevnte portomoderasjon omfattet også korrekturark, men disse behøvde man ikke frankere ved innleveringen. Slike korsbåndforsendelser ble kun sendt med posten ettersom rummet i postveskene eller postkuffertene tillot det. Man måtte derfor regne med at disse postsaker kunne ta lengre tid enn den vanlige post. Fra 1/1.1872 kom det nye takster og vektbestemmelser og adgangen utvidet til også å omfatte vareprøver og mønstre. Se forøvrig også avsnittet om pakkepost om adgangen til å sende trykte saker og bøker som pakkepost i 1866 samt vareprøver i 1870.

11. Mynt, mål og vekt i perioden 1855 - 1877. Endel om deenheter som ble benyttet før man gikk over til det metriske system.

Valutaer.

Norge: Speciedaler à 120 specieskilling.

Sverige: Riksdaler banco à 48 skilling banco (fra 1858 à 100 øre).

Danmark: Riksbankdaler à 96 riksbankskilling.

I den tysk-østeriske postforening:

Nordlige område: Thaler à 30 silbergroschen.

Sydlig område: Gulden à 60 kreutzer.

Frankrike: Franc à 100 centimer eller 10 decimer.

England: Pund à 20 shilling à 12 pence.

Omregningskurser:

Ifølge postkonvensjonen med Danmark: (19/11.1851)

1 norsk speciedaler (120 sk.sp.) = 2 danske riksbankdaler (tils. 192 danske skilling) = 60 lybske skilling = 45 preussiske sølv groschen. D. v.s.

1 norsk sk.sp. = 1,6 danske skilling

1 " - " - = $\frac{1}{2}$ lybsk skilling ^{1 og}

1 silbergr. = ca. 2 $\frac{2}{3}$ specieskill. eller $\sqrt{1/3}$ lybsk skill.

Ifølge postkonvensjonen med Storbritannien skulle 6 engelske pence tilsvare 13 $\frac{1}{2}$ skill.sp. (avrundet til 14).

Ifølge postkonvensjonen med Frankrike ble 1,20 Fr, francs (12 decimer) regnet lik 26 skill.sp.

1 ruusisk copek ble videre regnet lik 1 norsk skill.sp.

Vektenheter:

1 norsk lod var ca. 15,5 gram. Danske og svenske lod var visstnok ikke nøyaktig det samme, men man så bort fra differansen.

Et enkelt brev (enkel portosats) var inntil 1 lod i Norge. I de tyske områder var 1 lod cølnsk ca. 14.6 gram.

I Frankrike brukte man gram. Et enkelt brev kunne veie opp til 7 $\frac{1}{2}$ gram.

I England benyttet man ounce (ca. 31 gram). Et enkelt brev kunne veie opptil $\frac{1}{2}$ ounce, som noenlunde svarte til 1 norsk lod.

Lengdemål:

1 norsk mil	var ca.	11.294	meter
1 svensk "	" "	10.688	"
1 dansk "	" "	7.532	"
1 tysk "	" "	7.532	"

12. Portotakster i perioden 1855 - 1877.

I avsnittene vedrørende porto til de enkelte områder, vil det ofte bli henvist til følgende generelle portotakster utsendt med cirkulærer fra Postvesenet.

- 1) Portotakst for brev til utlandet (undtatt Sverige) med dampskip over Danmark, utsendt med cirkulære av 7/2.1853. (I det følgende forkortet til portotakst D). Etterhvert kom det 17 tillegg til denne innen man fikk en ny portotakst i 1858. (såkallt sommerpost
2. Portotakst for brev til utlandet (undtatt Sverige) sendt gjennom Sverige når det ikke var dampskipsfart (såkallt vinterpost), utsendt med cirkulære av 15/9.1852 (I det følgende forkortet til portotakst S). Her kom det etterhvert 16 tillegg innen man fikk den nye portotakst i 1858. Dog må bemerkes at denne portotakst (portotakst S) ble satt ut av kraft noe før portotaksten av 1858 kom, idet det ved cirkulære av 29/7.1857 kunngjøres at portotaksten av 1852 med tilhørende tillegg settes ut av kraft for postsaker hinsides Hamburg.
3. Portotakst av 1858 under dampskipsfarten mellom Norge og Danmark for korrespondanse til og fra Danmark og til og fra det øvrige utland, forsåvidt den befordres over Danmark og karteres til dans postkontor, utsendt med cirkulære av 2/11.1858, hvilket cirkulære inneholder endel tilleggsbestemmelser hvis korrespondansen går over Sverige og karteres til Svinesund. (Fork. til portot. 1858) Innen man fikk en ny portotakst, var det en rekke endringer meddelt i cirkulærer. Et sammendrag av endringene ble gitt i cirkulære av 4/12.1860.
- 4) Portotakst av 1863 utsendt med cirkulære av 24/9.1863, sammenholdt med takster hvis korrespondansen gikk over Sverige. Også her kom det en rekke cirkulærer med senere endringer.
- 5) Portotakst av 1865 utsendt med cirkulære av 29/9.1865 - nå samme porto enten posten gikk med dampskip eller over Sverige. Også her endringer før neste portotakst.
- 6) Portotakst av 1866 utsendt med cirkulære av 26/5.1866.
- 7) - " - " 1872 utsendt med cirkulære av 28/5.1872.
- 8) - " - " 1875 gjeldende fra 1/7.1875. Her er portobeløpene angitt både i skilling og i øre.

13. Postkonvensjoner med fremmede stater samt kgl.res. med Sverige.

Nedenfor gis en kort oversikt over slike konvensjoner i tiden 1855 - 1877. Forøvrig vil disse bli behandlet under de enkelte land.

Sverige.

Da Norge og Sverige var i union i denne tiden, ble det ikke avsluttet postkonvensjoner, idet postforholdene mellom rikene ble ordnet ved kgl. resolusjoner.

- 1) Res. av 19/6.1849 tråtte i kraft 1/8.1849 og gjaldt i 1855 til
- 2) " " 13/11.1859 " " " 1/1.1860 " " til
- 3) " " 11/8. 1865 " " " 1/10.1865 " " "
- 4) " " 11/6. 1869 " " " 1/7.1869 " " "
- 5) " " 16/9. 1873 " " " 1/1-1874.

Danmark.

- 1) Konv.av 19/11.1851 tråtte i kraft 1/1.1852 og gjaldt til
- 2) " " 23/6. 1865 " " " 1/10.1865 " " "
- 3) " " 12/6. 1869 " " " 1/7.1869 " " "
- 4) " " 2/9. 1873 " " " 1/1.1874.

Storbritannien og Irland.

Konv. avsluttet i 1850 tråtte i kraft 1/1.1851, men hadde i 1855 mistet betydning på flere felter.

Tyskland.

Konv. av 15/4.1868 med Det Nord-Tyske Forbund. I kraft s.d.

Frankrike.

- 1) Konv. av 1854 tråtte i kraft 31/3.1855 og gjaldt til
- 2) " " 1867 " " " 1/2.1868.

U.S.A.

Konv. av 1873 tråtte i kraft 1/7.1873

Verdenspostforeningen (U P U).

Verdenspostforeningen var ikke en realitet før konvensjonen i Paris i 1878, altså etter skillingsperioden i Norge, men det var i 1874 etablert en foreløbig enighet i Bern (Bernerkonvensjonen) hvor man var kommet frem til ensartede portosatser for post mellom konvensjonslandene (Eks. for Norge 6 skill for et enkelt brev.)

Da de skandinaviske land tildels hadde lavere satser for post mellom disse, ble det nødvendig at disse særlige satser ble legalisert, hvilket konvensjonen ga anledning til. Det ble derfor vedtatt særlige bestemmelser mellom Norge og Sverige den 17/6.1875 og mellom Norge og Danmark den 4/8.1875

Innlandsposten.

a. Historikk og oversikt.

Ved lov av 7/7.1854 ble det foretatt endringer og tillegg til lov av 12/8.1848 om porto. Etter en overgangstid med porto for to soner, henholdsvis under og over 20 mil (gamle norske mil), gikk man nå til det skritt å innføre en ensartet porto for brev innenlands, uansett distansen som brevet ble sendt.

Samtidig fikk man frimerker, til å begynne med kun pålydende 4 skilling, svarende til porto for et enkeltvektig brev. Loven tråtte i kraft 1/1.1855 og var gjeldende til 1/1.1872, da en ny postlov av 3/5.1871 tråtte i kraft. Fra 1/1.1872 ble porto for et enkeltvektig brev nedsatt til 3 skilling og nye vektbestemmelser ble innført, idet man gikk over til gram istedet for lod (1 norsk lod var ca. 15.5 gram). Denne oversikt omfatter tiden til 1/1.1877 da man gikk over til kroner og øre.

Ved loven av 7/7.1854 innførte man den ordning at porto var høyere for ubetalte brev, d.v.s. brev hvor mottakeren skulle betale portobeløpet, en ordning som også loven av 3/5.1871 fulgte.

For brev som sendtes mellom norsk Finmarken (som den gang også omfattet det nåværende Troms fylke) gjennom Sverige over Haparanda, gjaldt en særskilt porto, som fra 1/1.

1855 var 14 skilling for betalte og 15 skilling for ubetalte brev og fra 1/1.1856 8 skilling for betalte og 9 skilling for ubetalte, (Cirk. av 3/2.1855). Det må antas at forsendelsen over Haparanda mistet sin betydning, etterhvert som dampskipsfarten langs kysten ble utbygget, og loven av 3/5.1871 omhandler overhode ikke dette.

Som det fremgår av ovenstående, kunne brevene sendes betalte eller ubetalte. Betalingen kunne avsenderen avgjøre ved påklebning av frimerker eller ved innbetaling av kontanter (§ 2 i lov av 7/7.1854). Unntatt herfra var brev hvis vekt oversteg 32 lod. Disse måtte alltid forutbetales, medmindre de inneholdt penger, som ved innleveringen var ettertellet og i det minste inneholdt penger som motsvarte det beløp som skulle erlegges i porto (§ 6 i lov av 7/7.1854).

I bestemmelsene heter det at når brev ved innleveringen betales med penger, skulle de være påtegnet ordene "betalt" eller "franco". Det heter videre at det beløp, som for postsakers forsendelse med posten er å erlegge, benevnes i allmindelighet "porto" uten hensyn til om det erlegges ved brevenes innlevering eller først ved deres utlevering. I mere innskrenket forstand betegnes derimot med ordet "porto" betalinger for postforsendelser, forsåvidt den erlegges ved postsakenes utlevering, hvorimot den, når den erlegges ved postsakenes innlevering benevnes "franco". Postvesenet opererte derfor med to portodefinitjoner.

I cirkulære av 29/9.1854 heter det: "Frimærkene påheftes av avsenderen på brevets adresseside. Når et brev er forsynt med et utilstrekkelig antall frimærker, ansettes det i porto av 5 skilling for hvert enkelt lod som ikke er avgjort ved frimærker. På sådanne brev anføres vekten av det avsendendes postkontor". I samme cirkulære heter det videre: "Det stempel (d.v.s. datostempel), der skal påtrykkes ethvert fra postkontor eller postekspedisjon avgående brev til opplysning om stedet hvorfra og tiden på hvilken et brev er avgått med posten, skal påtrykkes således at datoen når brevet avsendes med posten angis og ikke datoen for brevets innlevering. Ethvert omkarterende postkontor har å påtrykke brevet sitt stempel, utvisende når det er omkartert til avsendelse til bestemmelsstedet".

Videre kan nevnes at nye kassasjonsstempler (riststempler) ble utsendt ca. 1/1.1855, men disse ble inndradd ved cirkulære av 26/1.1856 for å omgraveres til nummerstempler. Disse nye nummerstempler ble sendt ut ca. august 1856. I den mellomliggende tid skulle datostemplerne brukes som kassasjonsstempler. De postekspedisjoner eller poståpnerier som ikke hadde fått tilsendt stempler skulle skrive navnet.

"Anbefalede" - rek.brev.

Det var også før 1855 anledning til å få kvittering for at et brev var innlevert til posten.

I lov av 7/7.1854 § 5 sies det: "For breve som ere paa-tegnede "Anbefales" (recommanderes) eller "NB", og som

følge derav skulde karteres pr. navn, skal der, foruden portoen, betales 4 skilling i gebyr til den avsendende postexpedition, mod at denne, om det forlanges, meddeler kvittering for brevet. Dette slags breve kunne ikke sendes ufrankerte. Bortkommer et sådant anbefalet brev, erstattes for samme af Postvæsenet 5 spd."

Forannevnte gebyr på 4 skilling kunne ikke avgjøres med frimerke, da dette, som det fremgår, skulle tilfalle postekspeditøren.

Disse brev skulle karteres særskilt også etter at summarisk kartering var innført, jfr. cirk. av 12/10 1858. I cirk. av 25/8.1859 ble det bestemt at alle rek.brev av den avsendendes postanstalt skulle påskrives med rødskrift et stort og tydelig NB i øverste venstre hjørne.

Gebyret for rek.brev er det samme (4 skilling) etter 1/1.1872 da lov av 3/5.1871 trådte i kraft, men gebyret går nå til Postvesenet og fra 1/1.1872 kunne dette gebyr avgjøres med frimerke. Rek.brev måtte forutbetales også etter 1872.

I supplerende bestemmelser vedr. loven av 3/5.1871 omhandles mottakerens erkjennelse for slike brev:

"Forlanger avsenderen av et rek.brev erkjennelse for brevets mottagelse og erlegger det derfor bestemte gebyr av 2 skilling, påtegnes brevet: "Recepisse utbedes", hvorefter den avsendende postanstalt vedlegger sammen med et 2 skillings frimerke, forsynt blankett til sådan recepisse. Etter å ha ervervet brevmottagerens underskrift på nevnte blankett, sender adressestedets postanstalt den tilbake til det oprindelige utgangspunkts postanstalt, som derefter besørger den tilstillet brevets avsender. Det skulde ikke erlegges porto for denne tilbakesendelse.

Når det gjelder pakkepost, verdibrev, korsbånd m.v. vises til innledningen. Loven av 3/5.1871 innførte nye takster og vektgrupper for slike forsendelser. Nytt fra 1/1. 1872 er de såkalte korrespondansekarer - brevkort.

Portosatser (alle portobeløp i skilling)

Alm. brev Betalt Ubetalt

Rek.gebyr

1/1.55-1/1.72

1 lod	4	5
2 "	8	10
3 "	12	15

4 sk.pr.brev. Frimerke kunne ikke benyttes

Distriktspost (Christiania) se Innledn. pkt.6

o.s.v. (4 sk.pr.lod og 5 ubetalt pr.lod.
Ingen vektbegrensning.

1/1.72-1/1.77

Inntil 15 gram	3	5
15 - 30 "	6	8
30 - 100 "	9	12
100 - 250 "	12	15
250 - 500 "	15	18

4.sk. pr.brev. Rek.gebyret kunne nå avgjøres med frimerker.
Rek.brev måtte forutbetales.

Maksimumsvekt 500 gram.

Lokalbrev - distriktspost

Inntil 100 gram	2	4
100 - 500 "	4	6

I perioden hadde kun Christiania distriktspost

Verdibrev

1/1.55-1/1.72

Brevporto som ovenfor samt verdiporto:

For beløp inntil 25 spd.	4
" " over 25 innt. 50 spd.	8
" " " 50 " 100 "	16
" " " 100 " 150 "	24
" " " 150 " 200 "	32
" " " 200 " 250 "	40
" " " 250 " 300 "	48
" " " 300 " 350 "	56
" " " 350 " 400 "	64
" " " 400 " 450 "	72
" " " 450 " 500 "	80

Når det i et brev forsendes sølvmynt under 1 spd. beløp, beregnes portoen for mynten, ikke etter vekten, men som om beløpet var fremsendt i sedler.

For summer over 500 spd. 80 skill. av de første 500 spd. og av det overskytende beløp 8 skill. for hvert 100 spd., således at hva der er under 100 regnes for fulle 100 spd.

1/1.72-1/1.77

Brevporto som ovenfor samt verdiporto:

For beløp inntil 25 spd.	3
" " over 25 innt. 50 spd.	6
" " " 50 " 100 "	12
" " " 100 " 200 "	24
" " " 200 " 300 "	36
" " " 300 " 400 "	48
" " " 400 " 500 "	60
" " " 500 " 600 "	72
" " " 600 " 700 "	84
" " " 700 " 800 "	96

Ved forsendelse av mynt til et beløp over 119 skill. betales derav almindelig vektporto.

For beløp over 800 innt. 900 spd	108
" " " 900 " 1000 "	1 spd

For summer over 1000 spd. 8 skill.
av hvert overskytende 100 spd.

Korrespondansekarer (brevkort) 1/1.72-1/1.77

Samme porto som for allmindelige forutbetalte enkeltbrev.

Korsbånd

1/1.55 - 1/1.72

1/4 del av vanlig brevporto

Måtte alltid forutbetales. Se forøvrig innledningen

1/1.72 - 1/1.77 skill.

Inntil 15 gram	1
15 - 45 "	2
over 45 gram halvdelen av vanlig brevporto	

Maksimumsvekt 500 gram

Måtte alltid forutbetales.
Korrekturark 1 sk. inntil 45 gr. Brøkskilling regnes for 1 sk. se forøvrig innledningen

1. Sverige.

Historikk og oversikt.

Norge og Sverige var i union og postforholdene mellom de to riker ble ordnet ved kgl. resolusjoner.

I den første tiden etter 1855 var postforholdene inklusive portotakstene regulert ved res. av 19/6.1849 meddelt ved cirkulære av 13/7.1849. Bestemmelsene tråtte i kraft den 1/8.1849. Ved en resolusjon av 6/10.1852 kom den endring at man gikk over til skandinavisk i stedet for cølnsk vekt.

Disse bestemmelser var gjeldende til 1/1.1860.

For et enkelt brev inntil 1 lods vekt (i Norge norsk og i Sverige svensk vekt) var brevporto fra Norge til Sverige 8 norske spesieskill (fra Sverige til Norge 8 skill.sv.banco), når veilengden fra avgangsstedet til det postkontor hvortil brevet var adressert ikke utgjorde mere enn 20 mil (forskjellen mellom svenske og norske mil ble satt ut av betraktning), var brevporto 4 norske sp.skill (I Sverige 4 skill banco.)

Ifølge § 1 i res. av 19/6.1849 måtte alle private private brev være forutbetalte. Det var altså francotvang. Frimerker kunne ikke anvendes før 1/7.1855, jfr. cirk. av 8/6.1855. Fra 1/7.1855 kunne man således bruke frimerker eller betale porto med penger.

Den vanlige befordringsmåte gikk over land. Etter §9 i res. av 1849 skulle alle brev fra det ene land karteres til det postkontor i det annet land hvortil de var adressert. Under postkontor innbefattes tillike postekspedisjoner samt de poståpnerier som vedkommende lands postvesen måtte bestemme.

Bortsett fra rek.brev og verdibrev skulle karteringen skje etter stykktall og vekt.

Imidlertid var det også anledning til å sende post med dampskip til Gøteborg og omvendt. I cirk. av 18/6.1850 heter det således at brev mottatt på dampskipet "Nordkap" i Gøteborg skal frankeres med den porto som er anordnet for brev mellom Norge og Sverige. I cirk. av 4/4.1864 nevnes at brev kan sendes med dampskipet "Excellensen Toll". Videre kunne post sendes i transit til Danmark. I cirk. av 15/4.1859 sies det at porto da er 4 eller 6 skill. ettersom avstanden er under eller over 20 mil. (muligens ble ikke sjøtransporten regnet med ved avstandsberegningen). Hertil kom dansk transitporto på 4 skill. Disse brev måtte være frankert på avsendelses-

stedet med den samlede porto 8, eventuelt 12 skill pr. enkelt brev og portoen skulle i kartene angis i lybske skill. (2 eller 4 + transitporto 2 l. skill.)

Fra 1/7.1858 gikk Sverige over til myntenheten Riksdaler og øre. 1 norsk skilling regnes lik 3 svenske øre (Cirk. av 3/7.1859). Resolusjonen av 1849 ble avløst av en ny res. av 15/ 11.1859 som tråtte i kraft 1/1.1860.

De vesentligste endringer var innførelse av en ensartet porto uansett avstanden. Nærportoen ble således sløyfet og man opphevet francotvungen, slik at korrespondansen, med visse undtagelser, kunne gå såvel frankert som ufrankert (§ 9).

I § 4 sies det at portoen var sammensatt av de i hvert av rikene for den innenrikske korrespondanse bestemte portouer, dog således at den ikke kommer til å overstige 27 øre svensk riksmünt eller eller 8 norske spesieskill. for et enkelt brev.

Når det gjelder karteringsmåten, kan det ikke sees at det er gjort noen endring ved resolusjonen av 1859.

Den 11/8.1865 kom det en ny resolusjon som avløste resolusjonen av 1859. Denne tråtte i kreft 1/10.1865. Porto for et enkeltvektig brev ble nå nedsatt til 6 skill. norsk eller 20 øre svensk riksmünt.

Ved res. av 11/6.1869 som tråtte i kraft 1/7.1869 ble portoen igjen nedsatt, nå til 4 skill. norsk eller 12 øre svensk riksmünt for et enkeltvektig brev. Resolusjonen forutsetter at man går over til gramvekt og innførte høyere porto for ubetalte brev, nemlig 8 skill. norsk eller 25 øre svensk riksmünt for et enkeltvektig ubetalt brev. Dog fremgår det av portotakstene at man i Norge fortsatte å bruke loddvekter frem til 1872. Gramlodder ble først utsendt omkring årsskiftet 1871/72.

En ny res. av 16/9.1873, som tråtte i kraft 1/1.1874 gjør ingen endring i porto for et enkeltvektig brev, altså fortsatt 4.skill. norsk eller 12 øre svensk riksmünt, men endrer progresjonssatsene. Det settes en maksimalvekt på 250 gram, dog ser det ut til at dette ble praktiscrt på den måte at det blir en forholdsvis høy porto for overskytende vekt.

De nordiske land tiltråtte i 1875 postkonvensjonen i Bern, men de gjeldende takster overfor Sverige og Danmark skulle fortsette uforandret.

Anbefalede - rek.brev.

Det var anledning til å sende slike brev mellom de to land.

For disse brev var det intet tillegg utenom det gebyr som hvert

av landene bestemte for kvittering av brevet (i Norge 4 skill. som innenlandsbrev). Disse brev skulle navnekarteres. Det ble ikke gjort noen endringer her i perioden, men som nevnt under innlandsporto, kunne gebyret etter 1/1.1872 avgjøres med frimerker, mens det tidligere tilfallet postekspeditøren.

Verdibrev (Bancobrev).

Etter § 4 i res. av 1849 kunne brev med innlagte penger sendes mellom landene og Postvesenet i hvert land sto ansvarlig etter de samme regler som for innenrikske pengebrev. Dog gjaldt dette ikke pengebrev med Haparandaposten. Den som ville sende penger med denne post, måtte selv stå for risikoen. Etter 1/1.1860 var det ikke tillatt å sende pengebrev med denne post (§ 23 i res. av 15/11.1859).

Pengebrev fra Norge til Sverige måtte forutbetales med vanlig brevporto samt den verdiporto som gjaldt for innerrikske pengebrev, mens mottakeren i Sverige måtte erlegge den svenske assuranceavgift for pengebrev fra Norge til Sverige, jfr. res. av 21/12.1871.

Når det gjelder tiden fremover, blir det endringer såvel når det gjelder brevporto som verdiporto.

Korsbånd m.v. (herunder også vareprøver).

Ifølge § 3 i res. av 1849 kunne trykte saker sendes mot en redusert porto som skulle være halvdelen av brevporto etter vekt. Slike forsendelser måtte ikke overstige 1 pund cølnsk vekt. Dette omfattet trykte og litograferte sirkulærer, priskuranter, anonser og journaler under kors- eller enkelt bånd.

Videre kunne det sendes vareprøver med tilheftet brev. Her var portoen enkel brevporto for samlet vekt inntil 2 lod og for overskytende vekt halvdelen av den på samme fallende brevporto. Maksimumsvekt var også her 1 pund.

Fra 1/1.1860 kom det nye bestemmelser (§ 6 i res. av 1859) For korsbåndsforsendelser som ikke inneholdt annet skrevet enn adressen, avsenderens navn, avsendelsessted og datum, skulle porto være 1/4 brevporto pr. lod. Dette omfattet også priskuranter og korrekturark.

For vareprøver og mønstre av porto enkel brevporto pr. 2 lod. Forsendelsen kunne være tilheftet et enkelt brev. Korsbånd måtte ikke overstige 32 lod, vareprøver med tilhørende brev ikke over 8 lod.

Korsbånd og vareprøver måtte alltid forutbetales.

I tiden fremover ble vektgrenser og portosatser endret.

Postanvisninger.

Ifølge cirk. av 26/7.1866 ble det åpnet adgang til å sende postanvisninger til Sverige. Maksimumsgrensen var først 20 spd., senere forhøyet til 25 spd. Postanvisninger til utlandet skulde alltid karteres til Chria. Omkarteringskontor.

Portotakster til Sverige.

Alm. brev

1/1.55 - 1/1.60	Over 20 mil	Under 20 mil	
1 lod	8 sk.	4 sk.	Frankotvang
2 "	16 "	8 "	Frimerker kunde
3 "	24 "	12 "	anvendes fra
			1/7.55
o.s.v. med tillegg pr lod	8 sk	4 sk.	Rek avg. som in-
Ingen vektbegrensn.			nenlandsbrev 4 sk
			pr brev (ikke
			frimerker)
1/1.60 - 1/10.65			
1 lod	8 sk.		Ikke lenger nærporto.
2 "	16 "		Frankotvängen opphevet.
3 "	24 "		Brev kunde sendes betalt
o.s.v. med tillegg pr lod 8 sk.			eller ubetalt. Samme
Ingen vektbegrensn.			porto for betalte som
			ubetalte brev.
			Rek.avg. som ovenfor.
1/10.65 - 1/7.69			
1 lod	6 sk.		Som ovenfor.
2 "	12 "		
3 "	18 "		
o.s.v. tillegg 6 sk. pr lod.			
Ingen vektbegrensn.			
1/7.69 - 1/1.74	Betalt	Ubetalt	Rek avg. 4 skäll.
Inntil 15 gram (1 lod)	4 sk	8 sk.	pr brev. Kunde et-
" 30 " (2 ")	8 "	16 "	ter 1/1.1872 av-
" 45 " (3 ")	12 "	24 "	gjøres med frimerke
o.s.v. med tillegg pr 15 gram (1 lod)	4 sk.	8 sk.	
Ingen vektbegrensn.			
1/1.74 - 1/1.77	Betalt	Ubetalt	Rek. avg. 4 sk. som
Inntil 15 gram	4 sk.	8 sk.	ovenfor.
15 - 125 "	8 "	16 "	
125 - 250 "	12 "	24 "	
Maksimumsvekt 250 gram.			
For brev som veide over 250 gr. tillegg 6 skill for betalte og 12			
skill. for ubetalte pr 15 gram.			

Verdibrev (bancobrev)

1/1.55 - 1/1.74

Porto som alm. brev - se ovenfor - samt verdiporto som for innenlandsposten i Norge. Mottaker i Sverige måtte betale svensk assuranceavgift inntil 1/1.1872. Verdibrev måtte forutbetales med norsk brev- og verdiporto.

1/1.74 - 1/1.77

Her vises til nedenstående oppstilling:

IV. Til Lettelse navnlig for Postaabnere hidsættes paa Foranledning en Beregning over Porto'en af forudbetalte **Værdibreve til Sverige og Danmark:**

	Naar Brevet med indlagt Værdiindhold i forseglet Stand veier		
	indtil 15 Gram.	over 15 Gram, men ikke over 125 Gram.	over 125 Gram, indtil 250 Gram.
for Beløb indtil 75 Spd.	13 Sk.	17 Sk.	21 Sk.
- - - over 75 - indtil 100 Spd. . .	16 -	20 -	24 -
- - - 100 - - 125 - . . .	19 -	23 -	27 -
- - - 125 - - 150 - . . .	22 -	26 -	30 -
- - - 150 - - 175 - . . .	25 -	29 -	33 -
- - - 175 - - 200 - . . .	28 -	32 -	36 -
- - - 200 - - 225 - . . .	31 -	35 -	39 -
- - - 225 - - 250 - . . .	34 -	38 -	42 -
- - - 250 - - 275 - . . .	35½ -	39½ -	43½ -
- - - 275 - - 300 - . . .	37½ -	41½ -	45½ -
og videre 1½ Skilling mere for hver tilkom- mende 25 Spd. eller Deel deraf indtil 2500 Spd.			
For et Beløb af 2500 Spd. udgjør altsaa Porto'en	1 Sp. 76 Sk.	1 Sp. 80 Sk.	1 Sp. 84 Sk.
For Beløb over 2500 Spd. indtil 2525 Spd. .	1 - 77½ -	1 - 80½ -	1 - 84½ -
- - - 2525 - - 2550 - . . .	1 - 78½ -	1 - 82½ -	1 - 86½ -
- - - 2550 - - 2575 - . . .	1 - 79½ -	1 - 83½ -	1 - 87½ -
- - - 2575 - - 2600 - . . .	1 - 80½ -	1 - 84½ -	1 - 88½ -
- - - 2600 - - 2625 - . . .	1 - 82 -	1 - 86 -	1 - 90 -
og saaledes videre 1½ Skill. mere for hver til- kommende 25 Spd. eller Deel deraf.			
Brøkskilling opkræves med heel Skilling.			
Værdibreve til Sverige maa forudbetales.			

Korrespondansekarter (brevkort)

Slike kunde sendes til Sverige fra 1/1.1872.

Porto som vanlig brev (4 skill. pr. stk.). Måtte forutbetales.

Korsbånd m.v. samt vareprøver og mønstre. (måtte forutbetales).

Korsbånd:

1/1.55 - 1/1.60

1 lod 4 sk.

2 " 8 "

o.s.v. 4 sk pr. lod
Maksimum 1 pund cølnsk vekt

1/1.60 - 1/10.65

1 lod 2 sk.

2 " 4 "

o.s.v. 2 sk. pr lod

Maksimum 32 lod

1/10.65 - 1/1.74

40 gram 2 sk

80 " 4 "

o.s.v. 2 sk pr 40 gram

Maksimum 250 gram.

1/1.74 - 1/1.77

50 gram 2 sk.

100 " 4 "

o.s.v. 2 sk. pr 50 gram

Maksimum 250 gram

Postanvisninger (fra 1/8.1866)

1/8.66 - 1/7.69

Inntil 5 spd (20 Rdl.svensk) 6 sk

5 - 10 " (40 " ") 12 "

10 - 20 " (80 " ") 18 "

Maksimum 20 spd.

1/7.69 - 1/1.74

Inntil 12½ spd.

12½ - 25 "

Maksimum 25 spd.

1/1.74 - 1/1.77

Inntil 25 spd. (maksimum)

Vareprøver, mønstre:

1/1.55 - 1/1.60

Inntil 2 lod 8 sk.

For overskytende vekt halv brevporto

Maksimum 1 pund

1/1.60 - 1/10.65

Inntil 2 lod 8 sk.

" 4 " 16 "

o.s.v. 8 sk. pr 2 lod

Maksimum 8 lod

1/10.65 - 1/1.74

Samme porto som for korsbånd.

1/1.74 - 1/1.77

Samme porto som for korsbånd.

8 sk.

10 "

9 sk.

2. Danmark samt inntil 1865 også hertugdømmene Slesvig, Holsten og Lauenburg og post til de danske postamter i Hamburg og Lübeck.

Oversikt - historikk.

Grensen for kongeriket Danmark gikk i 1855 langs Kongeåen til Kolding. Sønnenfor lå de tre hertugdømmer Slesvig, Holsten og Lauenburg hvor den danske konge var hertug. For oversiktens skyld vises til et kart over de tre hertugdømmer med grenser inntegnet (side 16).

Holsten og Lauenburg hadde vesentlig tysk befolkning og disse to hertugdømmer var også medlemmer av det tyske forbund. Lengst i nord lå Slesvig, som var nasjonalt splittet. Fler-tallet var tysk eller fortysket, bortsett fra i Nord-Slesvig. I 1848 brøt det ut uro i hertugdømmene og preussiske og østerrikske tropper rykket inn. Først i 1851 ble det sluttet fred. Det skjedde ingen grensereguleringer og den danske konges rettigheter som hertug ble bekreftet.

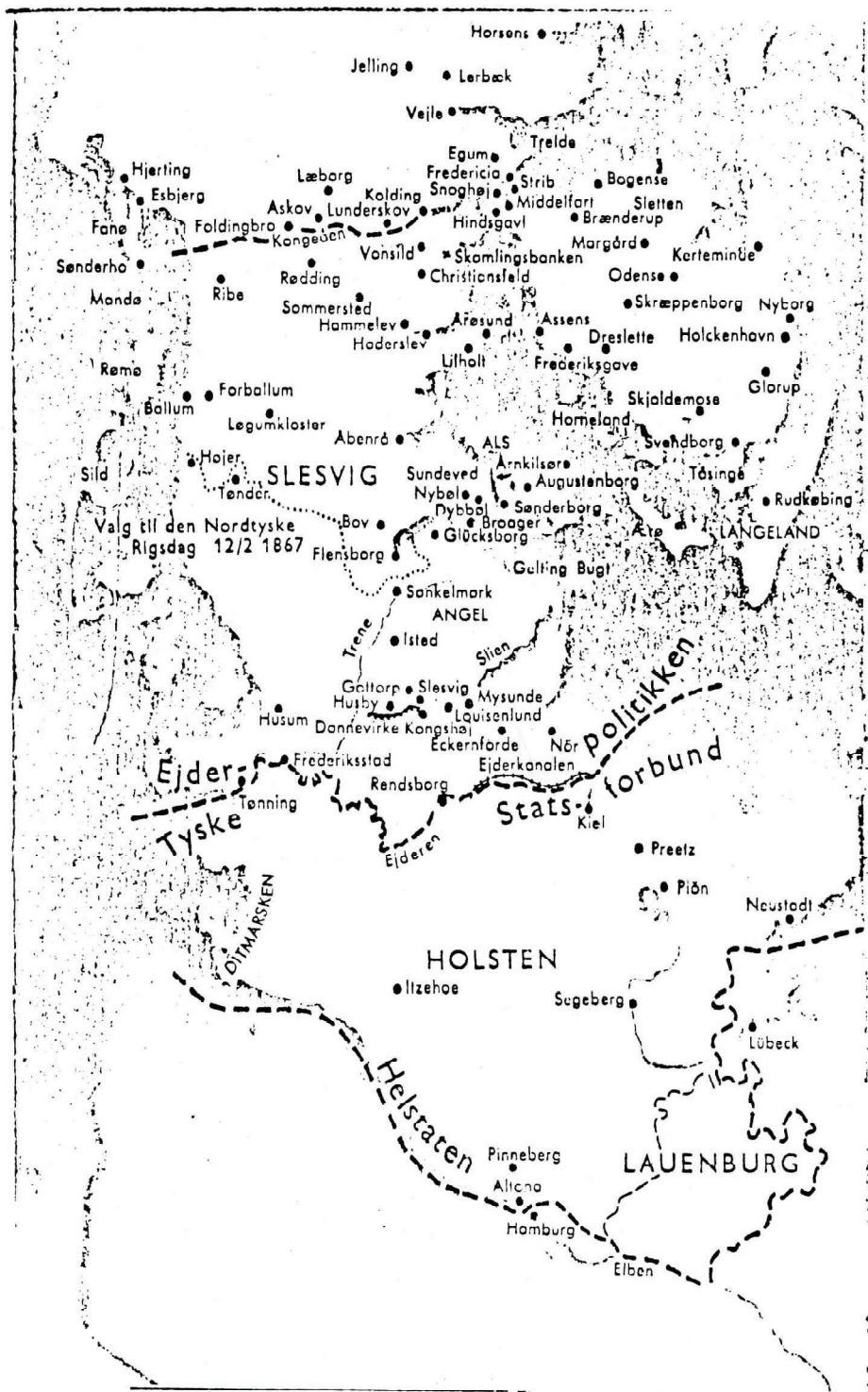
I 1863 brøt det ut ny uro og i januar 1864 rykket på ny preussiske og østerrikske tropper inn og besatte hertugdømmene og etterhvert hele Jylland.

Fred ble sluttet i Wien den 30.okt. 1864. Ved freden måtte Danmark avstå de tre hertugdømmer til Preussen og Østerrike. Det kan også nevnes at kongeriket Danmark hadde et par små enklaver inne i hertugdømmet Slesvig. Disse ble også av-stått og grensen ble liggende langs Kongeåen til grenseregu-leringen i 1921.

Ved en overenskomst i august 1865 mellom Østerrike og Preussen fikk Preussen kjøpe Lauenburg som ble innlemmet i Preussen og skulde administrere Slesvig; mens Østerrike skulde admini-strere Holsten. Etter Krigen mellom Preussen og Østerrike ble også Holsten og Slesvig innlemmet i Preussen i 1866. Som det vil sees av kartet, lå Kiel og Altona i hertugdømmet Holsten og var postalt endel av dette.

På grunn av krigshandlingene vil det som nedenfor sies om portotakster og postbehandling ikke ha gyldighet i 1864 når det gjelder hertugdømmene og Jylland. Det norske postdamp-skip til Kiel måtte således omdirigeres til Travemünde og post til det øvrige utland sendes over Lübeck.

Da Danmark inntil 1865 hadde egne postkontorer (postamter) i Hamburg og Lübeck, vil post til disse postamter i denne tid bli behandlet i dette avsnitt.

Kortet overfor viser »hertugdømmerne«, dvs. Slesvig, Holsten og Lauenburg, i første halvdel af 1800-tallet. Kongen af Danmark og hertugen af Slesvig, Holsten og (fra 1814) Lauenburg var én og samme person. Holsten og Lauenburg hørte imidlertid til det Tyske Statsforbund, hvad Slesvig ikke gjorde. Tilhængerne af »helstaten« ønskede, at kongeriget og de tre hertugdømmer skulle bevares samlede under den danske konge, altså som det havde været hidtil. Forkæmperne for »Ejder-politikken« ønskede derimod at udskille de tyske hertugdømmer Holsten og Lauenburg, indlemme Slesvig i Danmark, og lade Eideren være det forenede Danmark-Slesvigs fælles grænse mod syd. Imidlertid var der fra gammel tid, især i det sydlige Slesvig og Holsten, en stærk og rodfæstet følelse af, at disse to hertugdømmer hørte sammen og aldrig måtte skilles. Dette var »slesvigholstenismens« program, og yderliggående »slesvigholstenere« ønskede tillige at skille de to hertugdømmer fra Danmark. Efterhånden som nationalfølelsen udvikledes, blev det tydeligt, at knuden var uløselig. - Den spinkle punkterede linje nord om Tønder og syd om Flensborg angiver resultatet af valget til den Nordtyske Rigsdag 12. februar 1867 (se side 518). Nord for linjen var der dansk flertal, sydfør tysk (der var dog både et par tyske enklaver nord for, og et par danske syd for linjen).

Postkonvensjoner med Danmark.

Postforholdene mellom Norge og Danmark var regulert ved postkonvensjoner. Nedenfor gis en oversikt over disse samt endel av de viktigste bestemmelser forsåvidt angår porto.

- 1) I 1855 var postkonvensjonen av 19/11.1851 gjeldende. Denne tråtte i kraft 1/1.1852. Denne konvensjon inneholdt detaljerte bestemmelser om portotakster såvel for Danmark som for hertugdømmene og de danske postamter i Hamburg og Lübeck. Konvensjonen definerer et enkelt brev som det som veier inntil 1 lod. For hver ny lod øket portoen tilsvarende. Det var ingen vektbegrensning og det var høyere porto hvis korrespondansen gikk gjennom Sverige. Porto for et enkelt brev var således til Danmark og Slesvig 15 skill. spes. når brevet gikk med dampskip mens den var 17 skill. sp. når det gikk gjennom Sverige. Fra 1/1.1860 ble satsene 15 skill. sp. gjennom Sverige og 12 skill. sp. da dampskipsfarten kom igang.
2. En ny postkonvensjon av 23/6.1865 som tråtte i kraft 1/10.1865 avløste den nevnte konvensjon av 1851. Hertugdømmene var nå avstått. Det danske postamt i Hamburg var stengt, mens det danske postamt i Lübeck fremdeles var i virksomhet et par år til. Vektgrensene er nå satt i gram, men Norge brukte nok lodvekter helt til 1872. Et enkelt brev ble definert som brev som veiet inntil 15 gram. For hver ny 15 gram øket portoen tilsvarende. Det var fremdeles ingen vektbegrensning. Porto for et enkelt brev er nå 8 skill. sp. når det er frankert og 10 skill.sp. når det er ubetalt. Det er nå samme porto enten brevet går med dampskip eller gjennom Sverige. Vektgrensen for trykksaker er satt til 40 gram. Porto herfor var $2\frac{1}{2}$ skill.sp. - oppkrevet med 3 sk. Denne konvensjon har også bestemmelser om skipsbrev, d.v.s. brev som ble sendt med private dampskip. Disse skulde frankeres til det fremmede postdistrikt slik at f.eks. mottaker i Danmark måtte betale den danske porto.
3. En ny postkonvensjon av 12/6.1869 avløser den forrige. Den tråtte i kraft 1/7.1869. Porto for et enkelt brev er nå nedsatt til 5 skill. sp. når det er frankert og til 10 skill. sp. når det var ubetalt. Porto for enkel trykksak var 2 skill. sp. Det åpnes nå adgang til å sende postanvisninger.
- 4) Fra 1/1.1874 kommer en ny postkonvensjon av 2/9.1873. Porto for et enkelt brev er nå nedsatt til 4 skill.sp. når det er frankert og til 8 skill.sp. for ubetalte brev.

Postrutene.

Kort kan herom sies, at såsant det kunde holdes dampskipsfart igang, skulde posten befordres med dampskip, men når isforholdene hindret dampskipsfart, skulde posten sendes over land i transit gjennom Sverige.

Sjøpostforbindelsen.

Etter postkonvensjonene av 1851 og 1865 skulde det være sjøpostforbindelse ved en regelmessig dampskipsfart i hvilken den norske og den danske postbestyrelse skulde være like berettigede til å delta. Den danske postbestyrelse benyttet seg ikke av sin rett til å sette inn et postdampskip i rute på Norge. I konvensjonen av 1873 er formuleringen da også endret til å lyde: "ved hjelp av et dampskip som under den sedvanlige dampfartstid, i regelen fra midten av april til midten av oktober, ved den norske poststyrelses foranstaltning holdes i regelmessig fart mellem begge riker."

I de første år etter 1855 hadde Norge to postdampskip i rute på Danmark. Det ene (oppr. "Nordcap" - senere "Kronprinsesse Louise" gikk i ruten Christiania - Kjøbenhavn med anløp av diverse steder i Christianiafjorden samt Gøteborg og Helsingør. Det annet, "Viken", gikk i ruten Christiania - Kiel med anløp av steder i Christianiafjorden samt Frederikshavn og Nyborg eller Korsør. For den siste rute, dog med de begrensninger som er nevnt under krigshandlingene i 1864.

Når isforholdene var gunstige, hendte det at det ble satt opp ekstraturer.

I samtlige postkonvensjoner forutsettes det også befordring av post med private dampskip.

Befordring av post med private dampskip var antagelig av beskjedent omfang i den første tid etter 1855. Det kjennes til at det private norske dampskip "Nor" i 1859 ble satt inn i ruten Christiania - Gøteborg - Kjøbenhavn, men denne rute ble bare opprettholdt et par år. Omtrent samtidig ble også det private svenske dampskip "Excellencen Toll" satt inn i samme rute. Ifølge cirk. av 22/4.1862 kunde vanlige brev (ikke rek. eller verdibrev) sendes med dette skip til Danmark. Videre nevnes i cirk. av 11/6. 1866 at dampskipet "Uffo" går i rute Kjøbenhavn - Chria. og at post kan sendes med dette. Om den spesielle frankering (delporto) se foran under postkonv. av 1865. Da senere postkonvensjoner ikke omhandler slik frankering, måtte slike brev trolig etter 1/7.1869 frankeres på vanlig måte.

Den rutetraffic som ble foretatt mellom Norge og Hamburg

med forskjellige norske og utenlandske dampskip omhandles ikke i postkonvensjonene og vil derfor bli behandlet i et senere avsnitt.

Landpostforbindelsen.

I vintertiden når det ikke var dampskipsfart, ble post til Danmark og hertugdømmene samt det videre utland sendt gjennom Sverige via Svinesund inntil jernbanen overtok. Denne transitpost er nærmere omhandlet i res. av 19/6.1849 om postforholdene mellom Norge og Sverige, herunder transitporto, assuranceavgift for pengeforsendelser m.v.

Ifølge § 22 i nevnte resolusjon skulde transitposten befordres med de poster innen Sverige med hvilke den hurtigst kunne komme frem. Til befordring av den norske utenrikske brevveksling over Svinesund og Helsingborg skulde den svenske postbestyrelse holde igang en særskilt post to ganger ukentlig mellom disse steder og denne skulde ikke oppholdes av den over Ystad kommende utenrikspost eller noen annen svensk post, og det ble også bestemt at den ved Strømstads postkommisariat foretatte behandling skulde opphøre og i stedet henlegges til postkommisariatet i Helsingborg.

Fra 1/1.1860 ble vinterpostgangen utvidet til 3 ganger ukentlig. Res. av 15/11.1859 sier herom i § 27: "Til Befordring af den Norsk-Udenrigske Correspondance har det Svenske Postvæsen at holde igang i Maanederne April til October, begge medregnede, tre Poster ugentlig mellem Helsingborg og Svinesund og tillige i Forening med det Danske Postvæsen at underholde en med disse Poster i Forbindelse staaende Postcommunication mellem Helsingborg og Helsingør. Bemeldte Poster, der gives al den Hurtighet, som Forholdene tilstæde, maae i Maanederne November til Marts ikke oppholdes efter nogen anden Post; og skulle deres Afgangstider fra Helsingborg og Svinesund ordnes efter Overenskomst med den Norske Postbestyrelse."

Konvensjonen sier videre i § 28 følgende:

"I Tidsrummet November til Marts er den Norsk-Udenrigske Correspondance i Almindelighed at sende gennem Sverige mindst 4 $\frac{1}{2}$ Maaned, uden forsaavidt angaar Skibsbreve og den Postforsendelse, der maatte finde Sted med de i Route mellem Hamburg og Trondhjem eller Bergen (over Christiansand) farende private Dampskibe. Forsaavidt Postbefordringen over Sverige ikke maatte agtes benyttet i saadan Udstrækning som ovennævnt, er Meddelelse

derom af den Norske Postbestyrelse at give inden Juni Maanedes Udgang, og skal i saa Tilfælde den Norske Postvæsen ikke for Vintertiden have Ret til en anden Postgang mellem Helsingborg og Svinesund, end den, som er bestemt for Sommermaanederne".

Såvidt vites, ble dette ikke aktuelt.

I § 29 heter det: "Det Norske Postvæsen skal være berettiget til at sende Extrapost mellem Helsingborg og Svinesund, imod at godtgjøre det Svenske Postvæsen de dermed forbundne Udgifter."

Frankering - bruk av frimerker.

Ifølge art. 20 i konvensjonen av 1851 kunde korrespondansen være helt frankert eller helt ufrankert, dog med visse undtagelser så som korsbånd. Delvis frankering var ikke tillatt. I de senere konvensjoner opprettholdes adgangen til å velge mellom å forutbetale porto eller la mottageren betale denne.

I cirk. av 25/9.54 sies det at brev til utlandet ikke kan betales med frimerker. Dette ble endret fra april 1855, jfr. cirk. av 25/4.1855 hvori det heter:

"Brev, som med dampskip sendes fra Norge til Danmark eller til land i transit over Danmark, kan nå frankeres med frimerker. Et brev til de danske stater, Hamburg og Lübeck blir således å forsyne med 4 frimerker, et enkelt brev til Preussen med 6 frimerker, et enkelt brev til Stor-britannien og Irland med 9 frimerker o.s.v. For det tilfelle at der innleveres brev til Danmark eller utlandet over Danmark, hvilke ikke er forsynt med det til den fullstendige frankering nødvendige antall frimerker, og at feilen ikke i betimelig tid måtte kunne beriktiges av avsenderen, blir på sådanne brev baksida å antegne i skilling species:

- a) Verdien av de påheftede merker,
- b) Hvor meget derav tilkommer det norske postvesen (norsk innenriksk porto og sjøporto),
- c) Hvor meget der - i tilfelle - blir til overs for det danske postvesen".

Da man i den første tid kun hadde 4 skillings frimerker, måtte man, som det fremgår av foranstående, i enkelte tilfelle overfrankere, idet det er uklart om man kunde frankere delvis med frimerker, delvis ved kontant innbetaling.

Først ved cirkulære av 29/7.1857 gis det tillatelse til å bruke frimerker ved brev til utlandet i transit over Sverige. Det heter i dette: "Brev, som over Sverige sendes til utlandet

(undtagen Frankrike og land i transit over Frankrike) kunne frankeres med frimerker i likhet med hva der med departementets cirk. av 25/4.1855 er bestemt med hensyn til brev, som med dampskip sendes til utlandet. Da der nå has frimerker til en verdi av 2, 3, 4 og 8 skilling for hvert stykke, kan ethvert portobeløp hvorefter der kan bli spørsmål, forutbetales med merker."

Anbefalede brev (rek.brev).

Disse måtte, i henhold til de forskjellige postkonvensjoner, i motsetning til vanlige brev, være helt frankert. For anbefalingen betales etter de i hvert av rikene gjeldende regler. Likeledes for det mottakelsesbevis, som på avsenderens forlangende måtte medfølge brevet, og som, forsynt med adressatens kvittering, med omgående post portofritt skal returneres. For rek.brev var det porto som for vanlig brev + gebyr for å gi bevis, hvilket gebyr inntil 1872 tilfallet postekspeditøren. Fra 1/1.1872 kunde dette gebyr betales med frimerker.

I de særskilte bestemmelser til portotakstene heter det at disse brev av avsenderen bør være påtegnet: Recomanderes. Med rødt blekk eller rødkritt påtegnes derhos (av postekspeditøren) NB. Rek.brev kunde sendes med statens postdampskip i sommertiden og i transit over Sverige i vintertiden. Disse brev skulde navnekarteres.

Portofrie brev.

Det henvises herom til innledningen. Portofriheten gjalt ikke i Danmark.

Pakkepost.

Det var anledning til å sende pakker med posten til Danmark. Forøvrig vises til innledningen, idet takstene for pakkepost til Danmark ikke vil bli referert her.

Korrespondansekarter (brevkort).

Disse er først omhandlet i postkonvensjonen av 1873 som tråtte i kraft 1/1.1874. Dog fremgår det av cirkulære av 5/4.1871 at det fra Danmark kunde sendes brevkort til Norge. Porto som vanlige brev (4 skill fra 1/1.1874.

Korsbånd, herunder vareprøver og mønstre.

Konvensjonene hadde detaljerte bestemmelser herom som gjenspeiler seg i portotakstene. Disse forsendelser måtte alltid være frankert ved innleveringen.

Inntil 1/10.1865 var porto forskjellig for trykte saker under korsbånd og for vareprøver og mønstre. Etter den tid er det samme porto for den slags forsendelser. I det første tidsrom var det også forskjellig porto enten posten gikk med dampskip eller gjennom Sverige.

Verdibrev (bancobrev).

Ifølge art. 6b i postkonvensjonen av 1851 kunde: "Mynt- og Repræsentativer som lyde paa Ihåndehaveren sendes i forseglede Couvert". Etter art. 20B skulde disse fra dansk side behandles som pakkepostforsendelser og dette er også gjentatt i senere konvensjoner. Når det gjelder behandlingen av disse brev med segl o.s.v. kan henvises til det som er nevnt vedrørende innenlandske bancobrev.

Porto for disse brev var i den første tid sammensatt av en rekke komponenter. Gikk brevet gjennom Sverige var det norsk brevporto, norsk verdipporto, svensk brevporto, svensk assuranceavgift, dansk brevporto og dansk verdipporto. Gikk brevet derimot med dampskip til Danmark, kom norsk sjøporto i stedet for svensk brevporto og assuranceavgift.

Det vil derfor ikke være praktisk å sette opp tabeller for porto for slike brev før 1/1.1874 da beregningen ble forenklet og satsene ble de samme som for verdibrev til Sverige.

Svensk assuranceavgift er oppgitt således:

I portosats S : 1 skill.sp. for hver norsk 40 Spd. verdi

I cirk. 2/11.58 og 24/9.63: 1 skill.sp. for hver norsk 37 Spd.
60 skill. verdi.

I cirk. 26/5.66: Inntil 25 Spd. verdi ingen assuranceavg. For større beløp 3 skill.sp. for hver 25 Spd. verdi.

Dansk verdipporto (utenom grunntaksten):

I tillegg nr. 4 til portotakst S: 2 skill.sp. for hver 25 Spd. verdi.

I cirk. 29/9.65: 3 skill dansk Rm. for hver 25 Spd. verdi, dog beregnes den samlede danske porto ikke med høyere beløp enn 64 skill. dansk Rm.

I cirk. 26/5.66: Inntil 25 Spd. verdi 4 skill. dansk Rm.
25 - 50 " " 8 " " "
50 - 500 " " 8 " " " for
hver 50 Spd. verdi og av overskytende beløp
80 skill. dansk Rm. for hver 500 Spd. verdi.
(Dog fremdeles begrenset til 64 skill. dansk Rm. som nevnt foran.)

Da beregningen var så komplisert, er det i endel cirkulærer gitt endel eksempler, hvorav gjengis:

Porto for brev med 150 Spd. (ikke over 1 lod) gjennom Sverige

	2/11.1858	30/11.1863
Norsk brevporto	5 sk.sp.	5 sk.sp.
" verdiporto	24 " "	24 " "
Svensk brevporto	6 " "	5 " "
" ass.avg.	4 " "	4 " "
Dansk brevporto	6 " "	5 " "
" verdiporto	<u>11$\frac{1}{2}$ " "</u>	<u>11$\frac{1}{2}$ " "</u>
Samlet porto	56 $\frac{1}{2}$ sk.sp.	54 $\frac{1}{2}$ sk.sp.

Etterhvert ble portosatsene endret og det ble samme brevporto enten brevet gikk med dampskip eller gjennom Sverige.

I portotaksten av 1872 er porto for verdibrev til Danmark oppgitt slik:

- 1) Norsk porto (innbefattet svensk verdiporto og sv. ass.avg.) 10 skill.sp. pr brev uten hensyn til dets vekt samt derhos verdiporto som for innenrikske verdibrev.
- 2) Dansk porto 5 skill.sp. pr brev samt 2 $\frac{1}{2}$ skill.sp. for hver 50 Spd. oppgitt verdi.

Tilslutt kan nevnes at det i endel cirkulærer er nevnt at penger ikke måtte sendes i brev til Danmark uten at verdi var oppgitt. Hvis det ble oppdaget, ble pengene konfiskert i Danmark.
Postanvisninger.

Ifølge cirk. av 26/7.1866 kunde det sendes postanvisninger til Danmark.

Maksimumsgrensen var først 20 Spd., senere forhøyet til 25 Spd.

Portosatsene.

Kongeriket Danmark.

Vanlige brev

1/1.1855 - mars 1860, jfr. res. 9/3.1860:

	Med dampsk		Gj.Sverige	
1 lod	15 sk.	17 sk.		Korresp. kunde gå helt frankert eller helt ufrankert (samme porto) Frimerker kunde anvendes fra apr. 1855 når posten gikk med dampsk. og fra juli 1857 når den gikk gjennom Sverige. Rek. avg. som innenlandspost 4 sk.pr. brev (Ikke frimerker for rek.avg.)
2 "	30 "	34 "		
3 "	45 "	51 "		
o.s.v. med henholdsvis 15 eller 17 sk. pr lod. Ingen vektbegrensning.				
mars 1860 - 1/10.1865				
1 lod	12 sk.	15 sk.		
2 "	24 "	30 "		
3 "	36 "	45 "		Som ovenfor

o.s.v. med henholdsvis 12 eller 15 sk. pr lod. Ingen vektbegrensning.

1/10.1865 - 1/7.1869

	Betalt	Ubetalt	
1 lod	8 sk.	10 sk.	Nå samme porto enten korresp. gikk med dampskip eller gjennom Sverige.
2 "	16 "	20 "	Rek. avg. som ovenfor
3 "	24 "	30 "	

o.s.v. med h.h.vis 8 eller 10 sk. pr lod Ingen vektbegr.

1/7.1869 - 1/1.1874

Inntil 15 gram	5 sk.	10 sk.	Rek. avg. 4 skill. pr. brev. Fra 1/1.1872 kunde rek. avgiften avgjøres med frimerker.
15 - 30 gram	10 "	20 "	
30 - 45 "	15 "	30 "	

o.s.v. med h.h.vis 5 eller 10 sk. pr 15 gram. Ingen vektbegr.

1/1.1874 - 1/1.1877

Inntil 15 gram	4 sk.	8 sk.	Rek. avg. 4 skill. som ovenfor.
15 - 125 "	8 "	16 "	
125 - 250 "	12 "	24 "	

Maks.vekt 250 gram. For brev som veide over 250 gram tillegg av 6 sk. for betalte og 12 sk. for ubetalte brev pr 15 gram.

Skipsbrev med private dampskip - delfrankering, se foran.

Før 1/10.1865 6 sk. pr lod (jfr cirk. 4/4.1864)

Etter 1/10.1865 inntil 1/7.1869 5 sk. pr lod (jfr. cirk. 29/9.1865)

Korrespondansekarter (brevkort)

Samme porto som vanlig brev. Fra 1/1.1874 4 skill. pr. stk.
Måtte forutbetales.

Verdibrev (bancobrev).

1/1.1855 - 1/1.1874

En sammensatt porto hvor det vises til avsnittet foran.

1/1.1874 - 1/1.1877

Samme porto som verdibrev til Sverige. Se oppstilling under Sverige

Korsbånd samt vareprøver og mønstre. Måtte forutbetales.

1/1.1855 - 1/10.1865

	Korsbånd		Vareprøver og mønstre
	Med dampsk.	Gj.Sverige	
1 lod	4 sk.	4½ sk.	Enkel brevporto for hver 2 lod Maksimum 8 lod
2 "	8 "	9 "	
o.s.v. h.h.vis 4 eller 4½ sk pr lod	Maksimum 32 lod		

1/10.1865 - 1/7.1869

Korsbånd, vareprøver og mønstre:

Pr 40 gram (2½ lod)

2½ sk (3 sk for 40 gram)

Ingen vektbegrensning.

1/7.1869 - 1/1.1874

pr. 40 gram (2½ lod)

2 skill.

1/1.1874 - 1/1.1877

Pr 50 gram

2 skill.

Maksimum 250 gram.

Postanvisninger (fra 1/8.1866)

1/8.66 - 1/7.69

Inntil 5 Spd 6 sk.

5 - 10 " 12 "

10 - 20 " 18 "

Maksimum 20 Spd.

1/7.69 - 1/1.74

Inntil 12½ Spd 8 sk.

12½ - 25 " 10 "

Maksimum 25 Spd

1/1.74 - 1/1.77

Inntil 25 Spd (Maksimum) 9 sk.

4. Hertugdømmene Slesvig, Holsten og Lauenburg samt de danske postkontorer i Hamburg og Lübeck i tiden 1855 - 1865.

Slesvig.

Samme porto som til Danmark.

Holsten (Altona innbefattet)

Med dampskip (sommerporto):

	1) Til feb. 1855	2) Feb 1855-mars 60	3) Mars 60-65
a) Norsk porto	3 L sk.	$2\frac{1}{2}$ L sk.	2 L sk.
b) Dansk "	3 -"-	$2\frac{2}{3}$ -"-	2 L -"-
c) Sjøporto	3 -"-	$2\frac{2}{3}$ -"-	2 -"-
Tils.	<u>9 -"-</u>	<u>$7\frac{1}{2}$ -"-</u>	<u>6 -"-</u>
Pr lod	= <u>18 sk.sp.</u>	= <u>15 sk.sp.</u>	= <u>12 sk.sp.</u>

1) jfr. portotakst D 2) jfr. till. nr. 10 til portotakst D

3) " res. 9/3.60 og cirk. 13/3.60.

Gjennom Sverige (vinterporto)

	4) 1855-1/1.60	5) 1/1.60-1865
a) Norsk porto	6 sk.sp.	6 sk.sp.
b) Svensk "	7 -"-	6 -"-
c) Dansk "	7 -"-	6 -"-
Tils. pr. lod	<u>20 sk.sp.</u>	<u>18 sk.sp.</u>

4) jfr. portotakst S 5) jfr. cirk. 16/12.59.

Lauenburg

Med dampskip (sommerporto) - samme porto som til Holsten

Gjennom Sverige (vinterporto)

	1855-1/1.60	1/1.60-1865
a) Norsk porto	6 sk.sp.	6 sk.sp.
b) Svensk "	$7\frac{1}{2}$ -"-	6 $\frac{2}{3}$ "
c) Dansk "	7 -"-	6 -"-
Tils. pr. lod	<u>$20\frac{1}{2}$ sk.sp. = 21</u>	<u>$18\frac{2}{3}$ sk.sp. = 19</u>

Hamburg og Lübeck (uten tysk porto)

Med dampskip (sommerporto)

	Inntil feb 1855	5) Feb 55 - 1865
a) Norsk porto	3 L sk.	$2\frac{2}{3}$ L sk.
b) Dansk "	$3\frac{1}{3}$ "	$2\frac{2}{3}$ "
c) Sjøporto	3 "	$2\frac{2}{3}$ "
Tils. pr lod	<u>$9\frac{1}{3}$ L sk.</u>	<u>8 L sk.</u>
	= <u>19 sk.sp.</u>	= <u>16 sk.sp.</u>

Gjennom Sverige (vinterporto)

	1855 - 1/1.60	1/1.60 - 1865
Hamburg	21 sk.sp.	20 sk.sp.
Lübeck	21 -"-	18 -"-

5) I cirk. av 13/3.60 ble det kunngjort at den norske land- og sjøporto samt den danske porto var nedsatt til resp. 2 L sk. for hver, altså samlet porto 6 L sk. = 12 sk.sp. for korrespondanse som befordredes med dampskip mellom Norge og Danmark, Hamburg eller Lübeck. Ved et nytt cirk. av 17/3.60 er det presisert at dette kun gjelder korrespondanse mellom Norge og Danmark med hertugdømmene også over Hamburg eller Lübeck men ikke fra Norge til Hamburg eller Lübeck.

3. Island og Færøene.

I art. 31 i Postkonvensjonen av 1851 sies det:

"Hvor i denne Convention "De Danske Stater" er nævnt som Post-district, forstaaes derved Kongeriget Danmark med Hertugdømmene Slesvig, Holsteen og Lauenburg, men ikke Island, Færøene og de Vestindiske Colonier. For Postforsendelser imellem sidstnævnte Steder og Norge forbeholdes det det Danske Postvæsen at opkræve som Tillegsporto de respective Søportoer".

I portotakst D utsendt 7/2.1853 er anført at porto for post til Færøene og Island var den samme som for post til Danmark, altså 15 skill.sp. Dette er gjentatt i portotaksten av 1858, mens porto i portotaksten av 1863 anføres til 12 skill.sp. etter portonedsettelsen.

Man kan vel av dette slutte at Danmark i de første år ikke oppkrevet noen sjøporto for forsendelsen fra Danmark til disse steder. Dette stemmer også med opplysninger i verket Danske Breve I side 138 av Gotfredsen og Haff. Her sies det at det ikke beregnes porto for brev mellom Danmark og Island og Færøene. Brev til disse steder avleveres i Indenrigsdepartementets islandske departement og befordres uten portoerleggelse pr dampskip 6 ganger hver sommer. Denne ordning hadde varighet til 1870.

I Postverkets cirk. av 31/3.1870 kommer den nye ordning til uttrykk, idet det kunngjøres at porto for frankerte brev til Island og Færøene utgjør:

Norsk porto	5	sk.	RMt	pr	lod
Dansk	7	"	"	"	"

som oppkreves med tils. 8 sk.sp. pr enkeltbrev (mens porto til Danmark da var nedsatt til 5 sk.sp.).

Denne ordning varte for Færøene bare et år, idet det i cirk. av 20/3.1871 meddeles at post til Færøene fra 1/4.1871 blir å taksere som post til Danmark.

Når det gjelder postforbindelsen nevnes i flere cirku-lærer det postdampskip som går 6 ganger i sommerhalvåret fra Kjøbenhavn, men i cirk. av 28/6.1872 nevnes også det mellom Ber-gen og Færøene og Island farende dampskip "Jon Sigurdsson". Med dette kunde sendes post- såvel allmindelig som rek.brev, korsbånd og mønstre, men ikke pengebrev, postanvisninger eller postoppkrevningsbrev. Dette skip gikk kun i sommertiden og ca. 1 gang hver måned. Post som skulde med dette skulde karteres til Bergen postkontor.

Portosatsene.

Færøene og Island.

- 1) I tiden 1/1.1855 - 1/4.1870 var porto til Færøene og Island den samme som til Danmark. Her gjengis kun satsene for et enkeltvektig brev i denne periode. Forøvrig vises til det som er opplyst vedrørende Danmark.

Vanlig enkeltbrev (1 lod)

1/1.1855 - mars 1860	15 sk.sp.
mars 1860 - 1/10.1865	12 " "
1/10.1865 - 1/7.1869	8 " " for betalt og 10 for ubeta.
1/7.1869 - 1/4.1870	5 " " " " " 10 " "

- 2) Tiden fra 1/4.1870 - 1/1.1877.

<u>Færøene</u>	Bet	Ubet	<u>Island</u>	(I perioder francotvang)	
1/4.70-1/4.71			1/4.70-1/7.75	Bet	Ubet
Inntil 15 gram	8	10	Inntil 15 gram	8	10
15 - 30 "	16	20	15 - 30 "	16	20
30 - 45 "	24	30	30 - 45 "	24	30
o.s.v pr 15 gram			o.s.v. pr 15 gram		
1/4.71 - 1/174			1/7.75 - 1/1.77		
Inntil 15 gram	5	10	Inntil 15 gram	6	12
15 - 30 "	10	20	15 - 30 "	12	24
30 - 45 "	15	30	30 - 45 "	18	36
o.s.v. pr 15 gr.			o.s.v. pr 15 gr.		
1/1.74 - 1/1.77					
Inntil 15 gram	4	8			
15 - 125 "	8	16			
125 - 250 "	12	24			
Maks. 250 gr.					

Korsbånd m.v. (Måtte alltid forutbetales.).

- 1) I tiden 1/1.1855 - 1/4.1870 samme portosatser til Færøene og Island som til Danmark.
- 2) 1/4.1870 - 1/1.1874
	<u>Færøene</u>	<u>Island</u>
Pr 40 gram	2 sk.sp.	3½ sk sp.
1/1.1874 - 1/1.1877		
Pr 50 gram	2 " "	2 " "

Verdibrev (bancobrev)

Det var anledning til å sende verdibrev til Færøene og Island. Når det gjelder takseringen vises for Færøene og for Island i den første tid til det som er anført under Danmark. I cirk. av 21/5.1873 kan finnes sammensetningen av porto for verdibrev til Island. Nå også islandsk verdiporto 7½ sk pr 50

4. Grønland.

Postvesenets cirkulærer og portotakster inneholder intet om porto til Grønland. Det må vel forøvrig antas at korrespondansen mellom Norge og Grønland må ha vært ubetydelig hvis det i det hele tatt har vært noen.

Den første danske offisielle meddelelse om postens ekspedisjon skal være en instruks av 2/1.1873 om regelmessige poster 3 ganger ukentlig. Befordringen mellom Danmark og Grønland skjedde helt til 1905 uten godtgjørelse. Det vises herom til en artikkel om Grønlands Postvesen av fuldmæktig Jens Fynbo i "Grønlands Filateli" utgitt i 1959 samt til Gotfredsen og Haff: "Danske Breve" s. 140.

Eventuelle brev fra Norge til Grønland i skillingsperioden må således være frankert til Danmark.

5.. Tyskland, Østerrike-Ungarn med Lombardiet-Venetien samt
Luxemburg.

Oversikt - historikk.

Før 1872 var Tyskland ikke noen enhetlig stat, men oppdelt i en rekke kongedømmer, fyrste- og hertugdømmer, fristater m.v. med egne postforvaltninger, som fra 1850 og utover sluttet seg sammen i en tysk-østerriksk postforening. Se nærmere herom nedenfor.

Før 1865 hørte hertugdømmene Slesvig, Holsten og Lauenburg postalt til Danmark inntil disse områder ved fredsslutningen den 30/10.1864 kom under preussisk-østerriksk administrasjon og senere etter krigen mellom Preussen og Østerrike ble innlemmet i Preussen.

Videre må nevnes at Elsass-Lothringen ble innlemmet i Tyskland i 1871.

Det er naturlig å dele behandlingen av portotakstene i skillingsperioden i to avsnitt:

1ste avsnitt tiden 1855 til høsten 1865.

I dette tidsrom var det tysk-østerrikske postområde delt i tre soner (rayons) og porto for post til og fra Norge var avhengig av om posten gikk med dampskip (såkalt sommerporto) eller gjennom Sverige (vinterporto).

2net avsnitt tiden høsten 1865 til 1/1.1877.

I dette tidsrom ble det innført ensartet porto for post til hele postområdet, altså ikke lengere soner (sirk. 10/8.1865) og det ble samme porto enten posten gikk med dampskip eller gjennom Sverige (sirk. 29/9.1865). Det blir nå også forskjellige portosatser for betalte og ubetalte brev.

Den tysk-østerrikske postforening avvikles og det dannes et nordtysk postforbund (Norddeutscher Postbezirk). Den 15/4.1868 kommer det en postkonvensjon mellom Norge og det nye nordtyske forbund.

I tiden frem til 15/4.1869 er det egne portosatser for post til Hamburg og Lübeck samt Slesvig og Holsten. Også til Helgoland en egen sats inntil 1870.

1ste avsnitt 1855-65:

Den tysk-østerrikske postforening ble stiftet i 1850 og tråtte i virksomhet den 1. juli s.å. (forløperen var en postoverenskomst mellom Preussen og Østerrike i 1844). Allerede fra begynnelsen sluttet postforvaltningene i Bayern, Sachsen, Mechlenburg-Strelitz og Schleswig-Holstein seg til. I løpet av 1851 fulgte Baden,

Thurn og Taxis, Hannover, Württemberg, begge Hessen og Nassau samt Bremen. Ved en revidert postoverenskomst av 5. des. 1851 kom også postforvaltningene i Luxemburg, Braunschweig, Oldenburg, Lübeck og Hamburg til.

Det nye ved denne postforening var at alle medlemsland dannet et enhetlig postområde. Porto for et enkelt brev til en vekt av 1 lod ble fastsatt slik: (Cølnsk vekt eller "sølvvekten")

- 1 Silber groschen i 1ste sone - avstand 10 tyske mil,
- 2 - " - i 2den sone - "- mellom 10 og 20 mil og
- 3 - " - i 3dje sone - "- over 20 mil.

(Den gamle tyske mil var, som nevnt i innledningen 7532 meter)
Også andre gebyrer som for trykksaker og pakker ble bestemt i overenskomsten.

Avtalen forutsatte forskuddsbetaling ved frimerker. For ubetalte sendinger kom et tillegg på 1 Sgr. Flere av medlemslandene innførte derfor frimerker. I de medlemsland som ikke hadde frimerker, skulde forskuddsbetalingen anmerkes på brevets forside med rødkritt. Det var dog ikke påbudt at brev skulde forskuddsbetales.

Litt om Thurn og Taxis.

Ved inntredelsen i den tysk-østerrikske postforening i 1850 omfatter postområdet Thurn og Taxis følgende uavhengige land i det tyske forbund:

I det nordlige område med Thaler valuta (1 Thaler = 30 Silb.gr):

- Kurfyrstendømme Hessen,
- Storhertugdømme Sachsen-Weimar-Eisenach,
- Hertugdømme Sachsen-Gotha,
- Fyrstedømme Schwarzburg-Sonderhausen,
- " - Reuss yngre linje,
- " - Reuss eldre linje,
- Fyrstedømme Lippe-Detmold,
- " - Lippe-Schaumburg,
- Camburg (tilhørende hertugdømme Sachsen-Meiningen),
- Fristaten Hamburg (valuta 1 Mark = 16 Schilling),
- " - Bremen,
- " - Lübeck (valuta 1 Mark = 16 Schilling).

I det sydlige område med Gulden valuta (1 Gulden = 60 Kreuzer)

- Storhertugdømme Hessen,
- Hertugdømme Nassau,
- Landgrevskap Hessen-Homburg,
- Hertugdømme Sachsen-Meiningen,
- " - Sachsen-Coburg,
- Fyrstedømme Schwarzburg-Rudolstadt,
- " - Hohenzolleren-Hechingen,
- " - Hohenzolleren-Sigmaringen,
- Fristaten Frankfurt am Main.

Fra 1/1.1866 ble det slutt med den Thurn- og Taxiske post.

Postrutene.

Foruten den sjøpostforbindelse som er nevnt under Danmark, hadde man også sjøpostforbindelse med private dampskip mellom Norge og Hamburg.

Tidligere hadde det også vært postbefordring med engelske dampskip mellom Norge og Hamburg, men etter 1855 var det kun norske dampskip i denne rute.

I sirk. av 28/2.1855 om post med det Bergenske dampskip "Norge", som det år skulde begynne farten 13/3, heter det at de til utlandet bestemte brev skulde karteres til Det Danske Overpostamt i Hamburg og takseres etter portotaksten for brevfosendelser med dampskip.

Også andre norske private dampskip tilhørende det Bergenske D/S og Det Nordenfjeldske D/S gikk i ruten i denne periode: "Jupiter", "Nordstjernen", "Håkon Jarl", og "Nidelven". Senere også Det Søndenfjeldskes "St. Olaf". Med Bergenskes og Nordenfjeldskes skip kunde det også sendes pengebrev og Rek.brev, idet det var ansatt postekspeditør ombord (Sirk. 11/3.1857 og 20/3.1858). Pengebrev kunde imidlertid kun innleveres under egen forsegling. På "St. Olaf" kunde det kun innleveres vanlige brev, ikke pengebrev eller rek. brev (Sirk. av 24/3.1858 og 7/3.1859).

Når det gjelder "St. Olaf" kunde kun ufrankerte brev til utlandet innleveres ombord.

For alle disse private dampskip gjaldt den regel at det måtte betales et gebyr på 4 skill. for brev som ble innlevert ombord. Dette gebyr tilfalt postekspeditøren. Dette gebyr gjaldt ikke brev som kom fra postkontorer eller brev fra postkasser anbragt på andre dampskip som ikke hadde postekspeditør ombord (C 29/4.58). Når det ikke var sjøpostforbindelse med statens postdampskip, gikk posten til utlandet i transit gjennom Sverige.

Den vanlige landpost i transit gjennom Sverige til steder som tilhørte den tysk-østerrikske postforening, gikk over Svinesund og Danmark, slik som tidligere nevnt under Danmark. Det kan imidlertid nevnes at i en postkonvensjon avsluttet 5/4.1852 mellom Sverige og Preussen er det i art. 16 tatt med bestemmelser om en transitpost fra Norge over Ystad - Stralsund. Det er ikke helt klart om disse bestemmelser fikk noen praktisk betydning. Det er i allefall på det rene, at fra 1/1+1860 skulde all Norges korrespondanse (muligens tidligere) med Danmark og steder derover

bli kartert fra Svinesund direkte til danske postkontorer og omvendt fra danske postkontorer direkte til Svinesund, jfr : art. 16 i den kgl. res. og sirk. av 16/12.1859.

I en innstilling fra departementet i forbindelse med en kgl. res. av 8/6.1864 i forbindelse med en ny postkonvensjon mellom Sverige og Preussen sier departementet bl.a.:

"Departementet vil ikke undlade at paapege at Conventionen under de nuværende Postforholde ingen Betydning vil kunde faa for den norske Udenrigsrespondance, da denne det hele Aar igjennem i Overeensstemmelse med Forudsætningen i den overfor citerede Kongelige Resolution af 15. November 1859 § 16 samt Postconvention mellem Norge og Danmark af 19. November 1851 § 5 udvexles directe med det Danske Postvæsen, et Forhold, hvori der ikke er at forudsee nogen Forandring i en nær Fremtid, saasom Udvexling gjennem det Svenske Postvæsen i den større Deel af Aaret, nemlig under Dampfartstiden, ikke kan tilbyde de samme Fordele som Udvexling gjennem det Danske Postvæsen, og det selvfølgelig for Regelmæssighedens Skyld er hensigtsmæssigt, at samme Expeditionsmaade bibeholdes ogsaa i den øvrige mindre Deel af Aaret". Det antas forøvrig at det var denne, i postkonvensjonen av 15/11.1859 § 16 nevnte bestemmelse som førte til at Kongelig Svensk og Norsk Post Amt i Hamburg (K.S. & N.P.A.) gikk over til å hete Kongelig Svensk Post Amt (K:S:P:A.)

Portotakstene.

A. Dampskipsfarten.

Nedenfor inntas portotaksten fra 1858 gjeldende under dampskipsfarten mellom Norge og Danmark forsåvidt angår korrespondanse til og fra land og steder som hørte til den tyske østerrikske postforening når den befordres over Danmark og kartere til dansk postkontor.

Som nevnt tidligere under Danmark, kom det en portonedsettelse i febr. 1855 som fikk virkning fra dampskipsfartens begynnelse i dette år. Alle i portotaksten nevnte beløp var således 3 skill. høyere før dette tidspunkt, men det er uten betydning for den periode som omhandles her.

Av portotaksten vil det fremgå at den tyske porto er omregnet til lybske skilling således at:

1ste sone med porto 1 Silbergr. er omregnet til 1½ L.sk.
2den " " " 2 " " " 3 " "
3dje " " " 3 " " " 4 " "

I skilling spes. blir dette henholdsvis 3, 6 og 8 skill.

Av portotaksten fremgår videre at korrespondansen til alle de nevnte steder kunde sendes ufrankert eller frankert til bestemmelsesstedet.

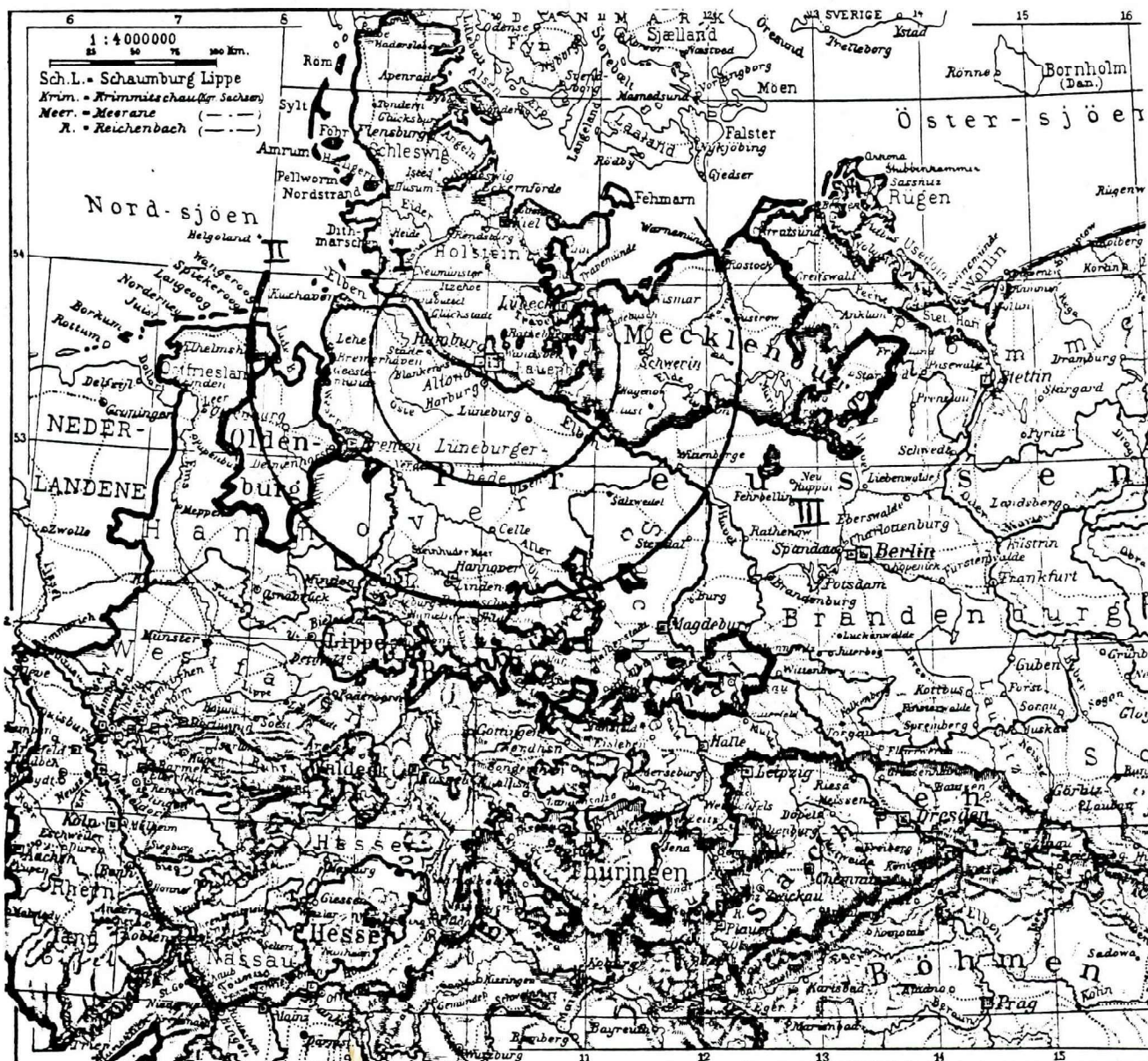
Videre fremgår også takstene for korsbåndsforsendelser, vareprøver og møstre samt for rek. brev.

Portotaksten av 1863 gjengir de samme portosatser som taksten av 1858, bortsett fra en justering når det gjelder Mecklenburg-Schwerin.

De takster som er gjengitt nedenfor (portotaksten av 1858) skulde derfor kunne brukes for perioden 1855-65 under dampskipsfarten.

De i taksten nevnte fortegnelser over poststeder litr. A - F tas ikke med her, idet de har mindre praktisk betydning.

I korthet kan man si at porto for et enkelt brev med dampskip var 19sk sp. til 1ste sone, 22 sk.sp. til 2nen sone og 24 sk.sp. til 3dje sone med noen få unntagelser, jfr. Hamburg med 16 sk.

Sonegrensene er kun omtrentelig inntegnet, idet det vel er veilengden som er avgjørende. 1ste sone I inntil ca. 75 km, 2nen mellom 75 og 150 km. fra Hamburg. Sone 3 over 150 km.

Nr	Lande og Steder.	Norsk Porto.	Sjorporto.	Dansk Porto.	Tysk Porto.	Den samlede Porto for hvert enkelt Brev.	Bestemmelser for Correspondancens Frankering.	Særskilte Taxerings-Bestemmelser.
		La.	La.	La.	La.	Sk. Sp.		
2	B. Lande og Steder, som hore til den tysk-osterrigske Postforening.							
	Anhalt	} 2 $\frac{1}{2}$	} 2 $\frac{1}{2}$	} 2 $\frac{1}{2}$	} 4	} 24		
	Baden							
	Bayern							
	Braunschweig							
	undtagen til de paa vedlagte Fortegnelse (Bogstav A) opregnede Postkontorer, til hvilke Portoen udgjor	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	3	22		
	Bremen med Bremerhasen og Vegesack	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	8	22	Correspondancen til de under No. 2 anførte Lande og Steder kan afsendes: ufrankeret den hele Vei, frankeret til Bestemmelsesstedet.	For Korsbaands-Forsendelser: norsk og dansk Porto 2 La. pr. Lod, tysk Porto $\frac{1}{2}$ La. pr. Lod. For Korsbaands-Forsendelser til Travemünde kommer hertil en lybsk Porto af $\frac{1}{2}$ La. for hver 2 Lod, og for Korsbaands-Forsendelser til Lombardiet (undtagen Mantua, Brescia og Bergamo), naar de transiterer Schweiz, en schweizerisk Porto af $\frac{1}{2}$ La. pr. Lod. For Vareprøver og Mønstre: norsk og dansk Porto enkelt Brevporto for en Vegt til og med 2 Lod, dobbelt Brevporto for en Vegt over 2 Lod til og med 3 Lod; tysk Porto ligeledes enkelt Brevporto for en Vegt til og med 2 Lod og dobbelt Brevporto for en Vegt over 2 Lod til og med 3 Lod. For deslige Forsendelser til Lombardiet (undtagen Mantua, Brescia og Bergamo) opkræves ved Expedition over Schweiz desuden $1\frac{1}{2}$ La. for hver 2 Lod. For recommanderede Breve Porto som for almindelige Breve. For sandede Breve til Travemünde opkræves foruden almindelig Porto et lybsk Recommandationsgebyr af 2 La., og hvis Afsenderen forlanger Retour-Recipisse, endvidere for denne enkelt Brevporto.
	Frankfurt a. M.	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	4	24		
	Hamburg med Bergedorf og Geesthacht Cuxhafen og Ritzbüttell	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	3	22		
	Hannover undtagen til de paa vedlagte Fortegnelse (Bogstav B) opregnede Postkontorer, til hvilke Portoen udgjor deels	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	19		
	doels	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	3	22		
	Helgoland	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	4	24		
	Hessen Cassel undtagen til de paa vedlagte Fortegnelse (Bogstav C) opregnede Postkontorer, til hvilke Portoen udgjor	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	3	22		
	Hessen-Darmstadt	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	4	24		
	Hessen-Homburg	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	4	24		
	Lippe Detmold	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	4	24		
	Lippe Schaumburg undtagen til Stadthagen, hvor til Portoen udgjor	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	3	22		
	Lübeck med Travemünde	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	1	18		
	Luxemburg	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	4	24		
	Mecklenburg-Schwerin over Hamburg, Lübeck eller Wisnar	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	1	18		
	over Kjøbenhavn og Stettin undt. til de paa vedlagte Fortegnelse (Bogstav D) opregnede Postkontorer, til hvilke Portoen udgjor	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	3	22		
	Mecklenburg-Strelitz undt. til de paa vedlagte Fortegnelse (Bogstav D) opregnede Postkontorer, til hvilke Portoen ved Befordring over Kjøbenhavn og Stettin udgjor	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	3	22		
	Nassau	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	4	24		

Land og Steder.	Norm. Porto.	Sæson.	Dark Porto.	Tryk. Porto.	Omsamlde Porto for hvert enkelt Brev.	Bestemmelser for Correspondancens Frankering.	Særlige Tøserings-Bestemmelser.
Oldenburg undt. til de paa vedlagte For- tegnelse (Bogstav E) opreg- nede Postkontorer, til hvilke Portoen udgjør	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	4	24		
Preussen undt. til de paa vedlagte For- tegnelse (Bogstav F) opreg- nede Postkontorer, til hvilke Portoen udgjør	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	4	24		
DeReussiske Fyrstendøm- mer	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	3	22		
Sachsen med Altenburg	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	4	24		
Sachsen-Coburg-Gotha .	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	4	24		
Sachsen-Meiningen-Hild- burghausen	Ls.	Ls.	Ls.	Ls.	6k. 5p.		
Sachsen-Weimar-Eise- nuch	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	4	24		
Schwarzburg-Rudolstadt og Sondershausen	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	4	24		
Waldeck med Pärmon	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	4	24		
Württemberg	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	4	24		
De østerrigske Stater med Lombardiet-Venedig	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	4	24		
Hvis ikke Befordring over Østerrig udtrykkelig er for- langt, bliver Correspondancen til Lombardiet, med Undta- gelse af Provindserne Mantua, Brescia og Bergamo, expe- deret til Forsendelse igjen- nem Schweiz og Portoen ud- gjør da	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	4	27		
videre fremmed Porto				1 $\frac{1}{2}$			

B. I transit gjennom Sverige.

Når det gjelder portosatsene for forsendelse gjennom Sverige i vintertiden, er forholdene noe mere kompliserte, idet det skjedde portonedsettelse både i 1857, 1858 og 1860.

For tiden før 29/7.1857 må man derfor anvende den portotakst som ble sendt ut med cirkulære av 15/9.1852 (Portotakst S.). Denne inntas nedenfor. Man vil bemerke at den tyske porto for sone 3 her er satt til 9 skill. spes., mens den i den foran gjengitte portotakst av 1858 for befordring med dampskip er beregnet til 4 L.sk. = 8 skill.spes.

Porto-Taxt

(Gjeldende til 29/7.1857)

for

Breve o. d., som afgaa til Udlandet over Sverige.

1 Skilling svensk Banco beregnes lig 1 Skilling norsk Species; Vægten af et enkelt Brev og Fæktprocenten angives pag. 12; Brevene veies efter den kölnske Vægt eller Sølvvægten. 1 kölnsk Lod er $\frac{1}{4}$ mindre end 1 Lod norsk Handelsvægt.

2 B. Lande og Steder, som høre til den Tysk-Østerrigske Postforening.	København	St. Landt samt St. og Preuss. Søport eller Svensk og Dansk Porto.	Preussisk eller Tysk Fæktprocent.	Preussisk Landts Porto.	Svensk Porto for hvert enkelt Brev.	
a) ved Befordringen med Postforbindelse mellem Sverige og Preussen.						
Baden	6	15	9	—	30	<p>Correspondancen kan afsendes: ufrankeret den hele Vej, frankeret til Bestemmelsesstedet.</p> <p>1 Norsk, Svensk og Tysk Porto, eller naar Befordringen sker over Danmark, 1 Norsk, Svensk, Dansk samt Tysk Porto erlægges.</p> <p>For Korsbandsforsendelser, som frankeret, 8 Sk. Bco. for hvert Lod.</p> <p>For Vareprøber og Mønstre af til og med 2 Lod enkelt og til og med 3 Lod dobbelt Brevporto.</p> <p>For recommenderede Breve (uden Angivelse af Værdien eller Indholdet), som altid man frankeret, Porto som for almindelige Breve.</p>
Bayern						
Braunschweig						
Bremen						
Frankfurt $\frac{1}{2}$						
Hannover						
Hessen-Cassel						
Hessen-Darmstadt						
Hessen-Homburg						
Lübeck						
Luxemburg						
Mecklenburg-Schwerin						
Mecklenburg-Strelitz						
Nassau						
Oldenburg						

№	Lande og Steder.	Kort Post.	Præussisk eller Tysk Post.		Fremmede Lande Post.		Summa Post for hvert enkelt Brev.	Bestemmelser for Correspondencens Frankering.	Særlige Taxerings-Bestemmelser.
			Skil. Sv. Bco.	Skil. Sv. Bco.	Skil. Sv. Bco.	Skil. Sv. Bco.			
	Preussen								
	De Reussiske Fyrstendømmer								
	Sachsen med Altenburg								
	Sachsen - Weimar - Eisnach								
	Sachsen-Coburg-Gotha	6	15	9	—	30			
	Sachsen-Meinungen-Hildburghausen								
	Schwarzburg								
	Württemberg								
	De Østerrigske Stater, deri indbefattet det Lombardisk-Venetsianske Rige. Fra disse Lande og Steder undtages dog:								
	1) de i vedlagte Fortegnelse (Litr. A) opregnede Præussiske Steder, til hvilke Brevportoen udgjør	6	15	6	—	27			
	2) de i vedlagte Fortegnelse (Litr. B) opregnede, til den Tyske Postforening hørende Postanstalter, til hvilke Brevportoen udgjør, dels	6	15	6	—	27			
	dels	6	15	3	—	24			
	Hamburg	6	15	6	—	27	Brev til de her under Bogstav B opregnede Lande og Steder, som høre til den Tysk-Østerrigske Postforening kunne afsendes: ufrankerede den hele Vej, frankerede til Bestemmelsestedet.	Med Hensyn til Korsbunds-Forsendelser, Væreprøver og Mønstre Bestemmelserne under № 2 Bogstav α.	
	Altona	6	15	6	—	27			
	b) ved Befordringen over Danmark eller med Dampfartøi directe mellem Sverige og Lübeck.								
	Baden								
	Bayern	6	15	9	—	30			
	Braunschweig								
	Bremen	6	15	6	—	27			
	Frankfurt $\frac{1}{2}$	6	15	9	—	30			
	Hamburg	6	15	—	—	21			
	Hannover	6	15	9	—	30			
	undtagen:								
	de i vedlagte Fortegnelse (Litr. C) opregnede Postanstalter, til hvilke Brevportoen udgjør, dels	6	15	6	—	27			
	dels	6	15	3	—	21			
	Hessen-Cassel								
	Hessen-Darmstadt	6	15	9	—	30			
	Hessen-Homburg								
	Lübeck	6	15	—	—	21			
	Luxemburg	6	15	9	—	30			
	Mecklenburg-Schwerin	6	15	2½	—	23½			
	Mecklenburg-Strelitz	6	15	9	—	30			
	undtagen:								
	de i vedlagte Fortegnelse (Litr. D) opregnede Postanstalter, til hvilke Brevportoen udgjør	6	15	6	—	27			

Lande og Steder.	Kont. Porto.	Præussisk eller tysk Føremøntporto.				Suzara Porto for hvert enkelt Brev.	Bestemmelser for Correspondancens Frankerung.	Særskilte Taxerings-Bestemmelser.
		Sv. Land, samt Sv. og Præuss. Superio eller Svend- og Dansk Porto.	Skill. Sv. Bce.	Skill. Sv. Bce.	Skill. Sv. Bce.			
Nussau	6	15	9	—	30			
Oldenburg	6	15	9	—	30			
undtagen: de i vedlagte Fortegnelse (Litr. E) opregnede Postanstalter, til hvilke Brevportoen udgjör	6	15	6	—	27			
Preussen	6	15	9	—	30			
undtagen: de i vedlagte Fortegnelse (Litr. A) opregnede Steder, til hvilke Brevportoen udgjör	6	15	6	—	27			
De Reussiske Fyrstendømmer	6	15	9	—	30			
Sachsen med Altenburg .								
Sachsen-Weimar - Eisenach								
Sachsen-Coburg-Gotha . .								
Sachsen-Meinungen-Hildburghausen								
Schwarzburg								
Württemberg								
De Østerrigske Stater, deri indbefattet det Lombardisk-Venetianske Rigo.								

Fyrstedømmene Lippe-Detmold og Schaumburg-Lippe er ikke med i taksten fra 1852, idet disse stater først i 1854 sluttet seg til postoverenskomsten. Porto til disse stater etter inntredelsen i den tysk-østerrigske postforening var 30 skill. spes (jfr. tillegg nr. 9 til ovenstående portotakst).

Som det vil fremgå, er foranstående portotakst delt i to avsnitt:
a) ved befordringen med postfartøyer mellom Sverige og Preussen, og
b) ved befordring over Danmark eller med dampfatøi direkte mellem Sverige og Lübeck.

Idet det vises til det som er anført tidligere (s. 47), må det antas at det er den under b) nevnte befordring som ble benyttet, iallefall i tiden etter 1860

Av foranstående portotakst fremgår også takstene for korsbåndfor-sendelser, vareprøver og mønstre og for rekommanderte brev.

Postgangen i transit gj. Sverige etter 29/7.1857 til høsten 1865. Det kom nå endel portonedsettelse som får innvirkning på vinterpostgangen gjennom Sverige.

Ved sirk. av 29/7.1857 kunngjøres at portotaksten av 1852 (Portotakst S) med tilhørende tillegg settes ut av kraft unntatt post saker som over Sverige sendes til Danmark, Slesvig, Holsten og Lauenburg samt til staden Hamburg.

For post til steder hinsides Hamburg (unntatt Frankrike eller i transit over Frankrike etter konvensjonen) beregnes fremtidig 3 L sk (6 sk.sp) i norsk porto, 3 1/3 L sk (7½ sk sp) i svensk transitporto og 2 2/3 L sk (5 1/3 sk sp.) i dansk transitporto, tilsammen 9 L sk eller 19 sk sp. for et enkelt brev. Den tyske porto beregnes etter portotaksten ved befordring med dampskip. At den svenske transitporto beregnes lik 7½ sk.sp. eller svensk banco er begrunnet med at samme transitporto skal godtgjøres det svenske postvesen etter en sådan kurs.

Fra 1/11.1858 ble også den norske porto nedsatt til 2 2/3 L.sk. lik den danske slik at samlet porto til grense for tysk-østerr. postforening blir 18 1/6 sk.sp., men skulde fremdeles oppkreves med 19 sk.sp.

Videre ble den svenske transitporto fra 1/1.1860 nedsatt til 3 1/3 L sk. eller 6 2/3 sk.sp. Samlet norsk, svensk og dansk porto for brev til tysk grense blir da i tidsrommet 1855 - høsten 1865 slik i sk.sp.:

	Før 29/7. 1857	29/7.57 - 1/11.58	1/11.58 - 31/12.59	Etter 1/1.60
Norsk porto	6 sk	6 sk	5 1/3 sk	5 1/3 sk
svensk porto	15 "	7½ "	7½ "	6 2/3 "
dansk "		5 1/3 "	5 1/3 "	5 1/3 "
	21 sk	18 5/6 sk	18 1/6 sk	17 1/3 sk
som oppkreves med	21 sk	19 sk	19 sk	18 sk

Til ovennevnte beløp kommer så den tyske porto.

For tiden før 29/7.1857 er det således portotaksten inntatt på side 52 - 54 som benyttes

Når det gjelder tiden etter 29/7.1857 sies det, som nevnt, i sirkulæret at man ved korrespondansen hinsides Hamburg som karteres over Svinesund gjennom Sverige skal benytte portotaksten for befordring med dampskip (s. 32 - 33) med den korreksjon at man i stedet for norsk land- og sjøporto samt dansk porto, i taksten fører inn de ovennevnte portobeløp, d.v.s. 19 sk.sp. + tysk porto i tiden 29/7.1857 til 1/1.1860 og 18 sk.sp. + tysk porto etter 1/1.1860. Porto til Hamburg ble nedsatt til 20 sk.sp. først fra 1860.

(I praksis vil det si at alle portobeløp blir 3 sk.sp. høyere enn i sjøposttaksten i tiden 29/7.1857 - 1/1.1860 og 2 sk.sp. høyere etter 1/1.1860 ved karteringen over Svinesund).

Eksempelvis:	Porto med dampskip 1855-65	Porto ved forsendelse via Sverige		
		Før 29/7.57	29/7.57 - 1/1.60	Etter 1/1.60
Bayern	24 sk	30 sk	27 sk	26 sk
Bremen	22 "	27 "	25 "	24 "
Hamburg	16 "	21 "	21 "	20 "

Verdibrev (bancobrev).

I tilslutning til det som er nevnt under Danmark (side 37) kan nevnes:

I sirk. av 2/11.1858 sies det:

"Pengebreve til Steder hiinsides Danmark (undtagen Hamburg) maa stedse frankeres med Norsk Brev- og Værdiporto, Svensk Transitporto og Assuranceafgift, Dansk Brev- og Værdiporto samt med den videre almindelige Porto af recommanderede Breve."

I et nytt sirkulære av 4/12.1860 heter det derimot: "Af Pengebreve til Steder hiinsides Danmark er der hverken at opkræve Brev eller Værdiporto længer end til Dansk-Tysk Grændse".

Disse bestemmelser må formentlig forståes slik at man før 4/12.1860 skulde betale porto som for pengebrev til dansk-tysk grense etter de nevnte satser + vanlig brevporto og det før nevnte rek.gebyr på 2 L.sk., mens man etter denne dato kun skulde betale porto til dansk-tysk grense og at den videre porto ble oppkrevet hos mottakeren.

Videre kan nevnes sirk. 29/11.67: "Penebrev til utlandet vil fremtidig bli å utveksle mellom postkontorene i Christiania, Kongsvinger og Svinesund på den ene side og postkontoret i København på den annen side." samt sirk. 18/4.71: "For pengebrev til og fra utlandet skal inntil videre ikke beregnes svensk assuranceavgift."

I sirk. av 23/1.72 heter det: "Av verdibrev mellom Norge og utlandet (Sverige unntatt) såvel forutbetalte som ubetalte, blir fra 1. febr. 1872 å beregne i norsk porto:

- a. Brevporto 10 skill. pr. brev uten hensyn til dets vekt og
- b. Verdiporto etter lov av 3/5.1871 § 26.

I sirk. av 23/5.67 finnes takster for pengebrev til Slesvig, Holsten, Hamburg og Lübeck.

2net avsnitt høsten 1865 - 1/1.1877.

Som nevnt tidligere, ble portoberegningen enklere, idet det ble samme porto til hele postområdet i h.t. sirk. av 10/8.1865, mens det etter sirk. av 29/9.1865 ble samme porto enten posten gikk med dampskip eller gjennom Sverige.

På den annen side blir det høyere porto for ubetalte brev.

Det vises til portotabellene med henvisninger.

Her kan også nevnes at det i sirk. av 1/8.1870 meddeles at brev til Tyskland også kan sendes med private dampskip over Hull på forlangende. Porto 16 sk. for betalte og 26 sk. for ubetalte. Rek.gebyr 9 sk. pr brev.

Portotabeller.

Tyskland, Østerrike-Ungarn og Luxemburg. Se dog egne tabeller for Hamburg, Lübeck, Slesvig, Holsten og Lauenburg.

Porto pr lod

Vanlig brev.

1/1.1855 - 29/7.1857	Med dampskip ¹⁾	Gj. Sverige ²⁾
1 sone	19 sk.	24 sk.
2. "	22 "	27 "
3 "	24 "	30 "
29/7.1857 - 1/1.1860	Med dampskip ¹⁾	Gj. Sverige ³⁾
1 sone	19 sk	22 sk
2 "	22 "	25 "
3 "	24 "	27 "
1/1.1860 - 10/8.1865	Med dampskip ¹ og ⁵⁾	Gj. Sverige ⁴⁾
1 Sone	19 sk.	21 sk.
2 "	22 "	24 "
3 "	24 "	26 "

Anm: 1) Portotakst 1858 2) Portotakst 1852 (S) 3) Sirk.29/7.1857
4) Sirk. 16/12.1860 5) Portotakst 1863.

Rek.avg. i Norge 4 sk. pr. brev (ikke frim. for rek.avg.

10/8.1865 - 1/10.1865	Med dampskip	Gj. Sverige
Hele området	Betalte 19 sk	21 sk
	Ubetalte 21 "	23 "

Heretter samme porto såvel med dampskip som gj. Sverige.

1/10.1865 - 26/5.1866 ⁷⁾
Betalte 16 sk Ubetalte 20 sk

26/5.1866 - 15/4.1868 ⁸⁾
Betalte 16 sk Ubetalte 19 sk.

15/4.1868 - 22/6.1869 ⁹⁾
Betalte 10 sk Helgoland: 14 sk.
Ubetalte 14 sk 19 "

Nå også rek.avg. 6 skill. pr brev inkl. norsk rek.avg. Betales med frimerker, dog muligens ikke det norske rek.gebyr.

22/6.1869 - 9/7.1873 ¹⁰ og ¹¹⁾ Helgoland:
Betalte 8 sk 12 sk
Ubetalte 14 " 19 "

9/7.1873 - 1/7.1875 ¹²⁾
Betalte 7 sk. pr 15 gram
Ubetalte 14 " " " "

1/7.1875 - 1/1.1877 ¹³⁾
Betalte 6 sk pr 15 gram Rek gebyr nå 4 skill.
Ubetalte 12 " " " "

Anm.: 6) Sirk. 10/4.65 7) Sirk. 29/9.65 8) Sirk. 26/5.66 9) S.14/4.68
10) Sirk. 22/6.69 11) Portot. 1872 12) Sirk 9/7.1873
13) Portot. 1875

Trykksaker m.v. (Korsbånd, vareprøver, mønstre) Måtte forutbetales.

Før 1865 - Se portotakstene foran. Enkel trykksak 6 sk sp.

For vareprøver m.v. andre takster.

Fra 29/9.65 - 14/4.68 5 sk. pr 2½ lod
" 14/4.68 - 1/1.77 2 " " 50 gram.

Brevkort Fra 4/5.76 - 3 sk pr stk.

Postanvisninger:

Etter konv. av 14/4.68: 12 sk inntil 25 spd. Måtte forutbetales.

Etter 1875: 12 sk inntil 25 Spd. og 24 sk fra 25 - 50 Spd.

Portotabeller forts.

Slesvig, Holsten og Lauenburg.

Før 1865 - se avsnitt 4 (De danske hertugdømmer)

Etter 1865 til 29/9.65: Betalt Ubetalt

Vanlig brev pr lodd:

Med dampskip	12 sk	14 sk
Gjennom Sverige	14 "	16 "

Etter 29/9.65:

Såvel med dampsk som gj.Sverige 12 " 16 "

Fra 13/2.66 fikk Lauenburg samme porto som til Tyskland.

" 15/4.68 fikk Slesvig og Holsten samme porto som til Tyskland.

Hamburg.

Før 1865 - se avsnitt 4 samt portotakst for tysk østerriksk postforening.

Etter 1865:

Med dampskip	16 sk sp pr lod
Gjennom Sverige	20 " " " "

Fra 15/4.1868 samme porto som til Tyskland.

Lübeck.

Før 1865 - se avsnitt 4 samt portotakst for tysk-østerriksk postforening.

Etter 1865:

Betalt	12 sk pr lod
Ubetalt	15 " " "

Travemünde.

Vanlig brev	Til 26/5.66	Etter 26/5.66
Betalt	12 sk pr lod	12 sk pr lod
Ubetalt	15 " " "	16 " " "

Fra 15/4.1868 samme porto som til Tyskland.

6. Nederland og Belgien.

Postruter.

Foruten den vanlige sjøpostforbindelse med statens postdampskip over Danmark og de danske hertugdømmer og den direkte sjøpostforbindelse til Hamburg med private norske dampskip som er beskrevet under avsnittet om Danmark, kom det i perioden i gang en dampskipsrute Bergen - Rotterdam - Hull med anløp i Christiansand. Skipene tilhørte rederiet W.S.Burger & ZN. i Rotterdam. Skipenes navn var "Anna", kaptein J.B.Altona og "Amicitia", kaptein B.R.Kockock. Agent i Bergen var G. Kramer.

Første gang denne postrute sees omtalt, er i sirkulære av 31/3.1859 hvor det kunngjøres at dampskipet "Anna" farer i rute mellom Bergen, Rotterdam og Hull og at skipet avgår første gang fra Bergen den 16. april s.å. og senere ca. hver tredje uke med siste avgang fra Bergen den 3. desember. Brev skal imidlertid være kjent fra 1858, slik at det er mulig at ruten er satt i gang før 1859.

Ifølge sirkulærene ble "Amicitia" satt inn i ruten i 1862 og ruten ble da 14 daglig.

I forannevnte sirkulære sies det at det kun er de brev som ved påtegning er forlangt befordret med disse skip som blir befordret på denne måte..

Det heter videre at pengebrev og rek. brev ikke kan sendes med disse dampskip. Det var heller ikke anledning til å levere brev ombord.

Brev fra andre steder i landet enn Christiania, Christiansand og Bergen som var påtegnet at de skulde sendes med disse skip, skulle "Efter omstendighetene" karteres til Christiania, Christiansand eller bergen.

Med disse skip ble det også sendt brev til andre steder enn til Nederland og Belgien når brevene vilde komme hurtigere frem på denne måte. Det er således kjent brev til Hamburg, Bremen og Frankrike m.v. Her må man være oppmerksom på at det på denne tid var et vel utviklet jernbanenett i Tyskland, Nederland og Belgien med rask postbefordring.

Det later til at denne rute opphørte i 1871 eller 1872.

Grunnen kan muligens være en engelsk postrute som omtales i et sirkulære av 1/8.1870. Denne var ukentlig og gikk fra Christiania med anløp av Christianssand. Posten med disse skip gikk til England og derfra videre til land i Europa, bl.a. til Nederland og Belgien.

I vintertiden når det ikke var postbefordring med statens skip, gikk posten i transit over Sverige.

Portosatsene.

1 Med statens dampskip over Danmark og de danske hertugdømmer. Ifølge portotakst D av 1853 var porto for et enkelt brev såvel til Nederlandene som til Belgien 30 eller 33 skill.sp. avhengig av adressestedet (Norsk porto 3 L sk., sjøporto 3 L sk. og dansk porto 3 1/3 L.sk., tysk porto 4 L sk. og videre porto henholdsvis 1½ og 3 L sk.)

Imidlertid kom det, som nevnt tidligere en portonedsettelse i februar 1855 som fikk virkning fra dampskipsfartens begynnelse dette år, slik at portotaksten av 1858 kan anvendes.

Denne inntas nedenfor, idet bemerkes at de fortegnelser G og H som er nevnt, ikke medtas her. Kort kan sies at den lavere portosats gjaldt steder nær grensen, mens den høyere gjelder steder lengere vekk og da navnlig steder ved kysten.

Nr	Lande og Steder.	Norsk Porto.	Sjòporto.	Dansk Porto.	Tysk Porto.	Andre Landes Porto.	Den samlede Porto for hvert enkelt Brev.	Bestemmelser for Correspondancens Frankering.	Særskilte Taxerings-Bestemmelser.
3	<p>C. Til den tysk-østerrigske Postforening ei hørende Lande) og Steder.</p> <p>Nederlandene</p> <p>a) til de i vedlagte Fortegnelse (Bogstav G) opregnede Steder</p> <p>b) til alle øvrige Nederlandske Steder</p>	<p>Ls.</p> <p>2½</p> <p>2½</p>	<p>Ls.</p> <p>2½</p> <p>2½</p>	<p>Ls.</p> <p>2½</p> <p>2½</p>	<p>Ls.</p> <p>4</p> <p>4</p>	<p>Ls.</p> <p>1½</p> <p>8</p>	<p>Sk. Sp.</p> <p>27</p> <p>30</p>	<p>Correspondancen kan afsendes: ufrankeret den hele Vei, frankeret til Bestemmelsesstedet.</p>	<p>For Korsbaands-Forsendelser: norsk og dansk Porto 2 Ls. pr. Lod, tysk og nederlandsk Porto 1½ Ls. pr. Lod.</p> <p>For Vareprøver og Manstre til og med 2 Lod enkelt, over 2 indtil 3 Lod inclusive dobbelt Brevporto.</p> <p>For recommanderede Breve samme Porto som for almindelige Breve.</p>
4	<p>Belgien</p> <p>a) til de i vedlagte Fortegnelse (Bogstav H) opregnede Steder</p> <p>b) til alle øvrige belgiske Steder</p>	<p>2½</p> <p>2½</p>	<p>2½</p> <p>2½</p>	<p>2½</p> <p>2½</p>	<p>4</p> <p>4</p>	<p>1½</p> <p>8</p>	<p>27</p> <p>30</p>	<p>Correspondancen kan afsendes: ufrankeret den hele Vei, frankeret til Bestemmelsesstedet.</p>	<p>For Korsbaands-Forsendelser: norsk og dansk Porto 2 Ls. pr. Lod, tysk og belgisk Porto 1 Ls. pr. Blad (Ark).</p> <p>For Vareprøver og Manstre den almindelige for Vareprøver og Manstre bestemte norske og danske Porto (se No. 2), hvortil kommer i tysk og belgisk Porto for hver 2 Lod enkelt Brevporto.</p> <p>For recommanderede Breve, som maa være forsynede med særskilt Couvert og mindst 2 Segl, samme Porto som for almindelige Breve.</p>

Portosatsen av 1863 har de samme satser som taksten av 1858. Som det fremgår, kunde brev sendes ufrankert eller frankert til bestemmelsesstedet.

Den nederlandske transitporto grunner seg på en postkonvensjon av 22/1.1851 med Preussen.

Ifølge denne var det i Nederland to soner:

1ste sone (inntil 10 tyske mil fra grensen) samt

2nen " (mer enn 10 tyske mil fra grensen)

Den nederlandske transitporto var i 1ste sone 5 cent eller 1 Sgr. og i 2nen sone 10 cent eller 2 Sgr.

En ny postkonvensjon ble undertegnet 18/9.1863 og skulde tre i kraft 1/1.1864. Nå ble det enhetlig gebyr, altså ikke lenger to soner med transitporto 5 cent for et brev av vekt 15 gram. Som det vil fremgå av nedenstående kom dog ikke denne endring til kunnskap i Norge før i sirk. av 13/6.1864.

Den belgiske transitporto støtter seg på en postkonvensjon med Preussen av 17/1.1852

Ifølge denne var det som i Nederland også her to soner:

1ste sone inntil 10 tyske mil fra grensen og

2nen sone med mer enn 10 tyske mil fra grensen.

Den belgiske transitporto var i 1ste sone 10 belgiske cent eller 1 Sgr. og i 2nen sone 20 belgiske cent eller 2 Sgr. alt for et enkelt brev på inntil 15 gram.

Ved en tilleggskonvensjon 8/5.1863 skulde hele Belgien nå være ett takstområde.

Den belgiske transitporto er, som det fremgår av neste side satt til $1\frac{1}{2}$ L.sk. pr lod for betalte brev og til 2 L .sk for ubetalte.

Man må her være oppmerksom på at omregningskursene er noe anderledes enn de som er nevnt i innledningen når det gjelder Sgr. og L.sk.

Foranstående opplysninger om postkonvensjonene mellom Preussen og henholdsvis Nederland og Belgien er hentet fra Stephan-Sautter: "Geschichte der Preussischen Post".

Fra 1/12.1863 ble det samme porto (27 sk. for betalte og 28 sk. for ubetalte brev) uansett adressested i Belgien og fra 13/6. 1864 til Nederland. Porto angis her til 24 sk.

Cirk.30/1863 av 30/11.1863

1) **F**ra 1ste December førstkom, udgjør den videre fremmede Porto af Breve til og fra **Belgien (uden Hensyn til hvilket Sted):**

for betalte Breve	1½ L. Sk. pr. Lod excl.
hvertil kommer tysk Porto	4 — — —
norsk og dansk Porto	8 — — —
tilsammen 13½ L. Sk. (27 Sk. Sp.) pr. Lod excl.	
for ubetalte Breve	2 L. Sk. pr. Lod incl.
hvertil kommer tysk Porto	4 — — —
norsk og dansk Porto	8 — — —

tilsammen 14 L. Sk. (28 Sk. Sp.) pr. Lod incl.
hvorat ved Befordring **over Sverige** kommer et Tillæg overensstemmende med Circulaire No. 123 II.

Vareprøver og Menstre nyde med Hensyn til den videre fremmede Porto ingen Moderation.

Cirk. 167/1864 av 13/6.1864

Den tyske og videre fremmede Porto af Breve til og fra **Nederlandene (uden Hensyn til hvilket Sted)** udgjør. 4 LSk. pr. Lod.
hvertil kommer dansk og norsk Porto 8 — . —

Tilsammen 12 LSk. (24 Sk. Sp.) pr. Lod.

(jfr. Portotaxten No. 3).

Det var således en kort periode hvor det var forskjellig porto til de to land, men nå kom det en rekke portonedsettelse og det blir atter samme porto:

Ved sirk. 10/8.65 meddeles at porto til Nederland og Belgien er nedsatt til 22 sk. for betalte og til 24 sk. for ubetalte brev. Allerede 29/9.65 kommer en ny nedsettelse til 19 sk. for betalte og 23 sk. for ubetalte brev til de to land.

NB!

Heretter blir det også samme porto enten posten går med dampskip eller gjennom Sverige.

Ved sirk. av 26/3.67 meddeles at portoen er nedsatt til 17 sk. for betalte brev, men fremdeles 23 sk. for ubetalte.

Fra 15/4.68 kommer nye takster i forbindelse med postkonvensjonen med Det Nordtyske Forbund - 12 sk. for betalte brev til begge land. (ubetalte: 16 sk. til Nederland og 17 sk. til Belgien). I sirk. av 24/10.68 meddeles at porto for ubetaltebrev til Nederland er 18 sk.

Ved sirk. av 22/6.69 oppgis porto til 10sk. for betalte og 18 sk. for ubetalte brev til Nederland og til henh.vis 11 sk og 18 sk. til Belgien.

De samme satser gjengis i portotaksten av 1872, men nå er det pr. 15 gram i stedet for pr. lod.

I sirk. av 6/1.73 meddeles at porto er nedsatt med 1 sk. for betalte brev, slik at porto for disse blir 9 sk. til Nederland og 10 sk. til Belgien, hvilke satser gjenfinnes i en ny takst av 9/1873.

Tilslutt kommer en ny portotakst i 1875 fra 1/7.s.å. og porto er nå 6 sk. for betalte og 12 sk. for ubetalte brev til Nederland og Belgien. (Den porto som var fastsatt for de land som var til sluttet den alm. postforening.

2. Med norske private dampskip til Hamburg.

Så lenge disse brev ble kartert til de danske postkontor i Hamburg (KDOPA) var det samme porto som post med statens postdampskip nevnt ovenfor, men etter stegningen av dette ved krigen i 1864, skulde iflg. sirk. av 22/6.1864 den nedsettelse av porto for Nederland som kom ved sirk. av 13/6.64 ikke gjelde post som fra de norske private dampskip ble utvekslet med Hamburgs postvesen. For slike brev skulde portotaksten av 1863 fremdeles anvendes.

Hvor lenge i 1865 dette varte er noe uklart, idet det i sirk. av 6/4.1865 om brev til Nederland sies at det nå skulde være samme porto som når utveksling skjedde gjennom det danske postvesen, mens det om portonedsettelse i sirk. av 10/8.65 og 29/9.65 sies at dette ikke gjelder brev sendt direkte til Hamburg og i sirk. av 26/10.65 sies at det nå skal være samme porto når brev blir sendt direkte til Hamburg som forøvrig.

3. Med de utenlandske private dampskip "Anna" og "Amicitia".

I sirk. av 31/3.1859 heter det derom:

"Saavel af de med Dampskibene afgaaende som de med Dampskibene ankomne Breve bliver der resp. ved Ind- og Udleveringen at opkræve en samlet norsk Land- og Søporto af 14 Skill. pr. Enkeltbrev. Den fremmede Porto er altid at opkræve paa vedkommende udenrigske Sted. For enkelt regnes det Brev, der ikke veier over 1 Lod. For vægtigere Breve stiger Portoen saaledes som i Portotaxten Pag. 31 No. 2 angivet".

Som det vil fremgå av ovenstående, er portobeløpet 14 skill. kun delvis frankering. Den utenlandske porto til bestemmelsesstedet måtte betales av mottakeren, idet man ikke kunde frankere brevene helt frem. Brev sendt med "Anna" og "Amicitia" skal derfor korrekt ha 14 skill. porto inntil 26/3.1867 da porto ble nedsatt til 9 skill til 25/4.70 da den ble 6 skill til 5/10.71 da den ble 5 skill.

4. I transit gjennom Sverige.

Når det gjelder portosatsene for forsendelse gjennom Sverige i vintertiden, kommer de samme forhold inn som nevnt for post til den tysk-østerrikske postforening.

I tiden før 29/7.1857 kommer portotaksten av 1852 (Portotakst S) til anvendelse.

Takstene var:

Nr	Land, og Steder	Kont. Porto	Prusisk eller Tyk. Forordningspost.		Franske Lande	Svensk Porto	Bestemmelser for Correspondansens Frankering.	Særlige Taxerings-Bestemmelser
			Prus. Land - samt Sv. og Tyk. Forordningspost. eller Svensk og Dansk Porto.	Prus. Land - samt Sv. og Tyk. Forordningspost.				
5	D. Til Tyskland og Nærliggende Lande og Steder. Nederlandene.							
	a) til de i vedlagte Fortegnelse (Litr. F) opregnede Steder.	6	15	9	3	33	Correspondancen kan afsendes ufrankert den hele Vej, frankeret til Bestemmelsesstedet.	I Nederlandsk Porto erlægges: For Korsbannelsforsendelser, som frankeres, 1 1/2 Sk. Dec. for hvert Lod enkelt og over 2 til 3 Lod dobbelt Brevporto. - <i>recommanderede Breve</i> , som altsammen frankeres, samme Porto som for almindelige Breve. (Se Anm. Nr. 1.)
	b) til alle øvrige Nederlandiske Steder.	6	15	9	6	36		
6	Belgien.							
	a) til de i vedlagte Fortegnelse (Litr. G) opregnede Steder.	6	15	9	3	33	Dito Dito.	Den Belgiske Porto udgjør: For Korsbannelsforsendelser, som frankeres, 1/2 Sk. Dec. for hvert trykt A. - <i>Vareprøver</i> af til og med 2 Lod enkelt og over 2 til 3 Lod dobbelt Brevporto. - <i>recommanderede Breve</i> , som altsammen frankeres, samme Porto som for almindelige Breve. (Se Anm. Nr. 1.)
	b) til alle øvrige Belgiske Steder.	6	15	9	6	36		

Også ad denne vei kunde korrespondansen gå ufrankert den hele vei eller frankert til bestemmelsesstedet.

De fortegnelser F og G som det er henvist til, tas ikke med her, jfr. det som er nevnt tidligere.

Når det gjelder portoene i tiden etter 29/7.1857 må man, slik som for post til den tysk-østerrikske postforening benytte portotaksten for befordring med dampskip med den korreksjon at man i stedet for norsk land- og sjøporto fører inn de portobeløp som er nevnt på side 54, nemlig 19 sk sp. til 31/12.1859 og senere 18 sk.sp.

Man skulde da komme frem til følgende portosatser for et enkelt brev til Nederlandene og Belgien i perioden 29/7.1857 - 31/12.1859:

	Norsk, svensk og dansk porto	tysk porto	Videre porto	Tils.
Nærmeste sone	19 sk	8 sk	3 sk	30 sk
Resten av omr.	19 "	8 "	6 "	33 "

Etter 1/1.1860 er norsk, svensk og dansk porto 18 skill. og samlet porto blir da for de to soner henholdsvis 29 og 32 skill.

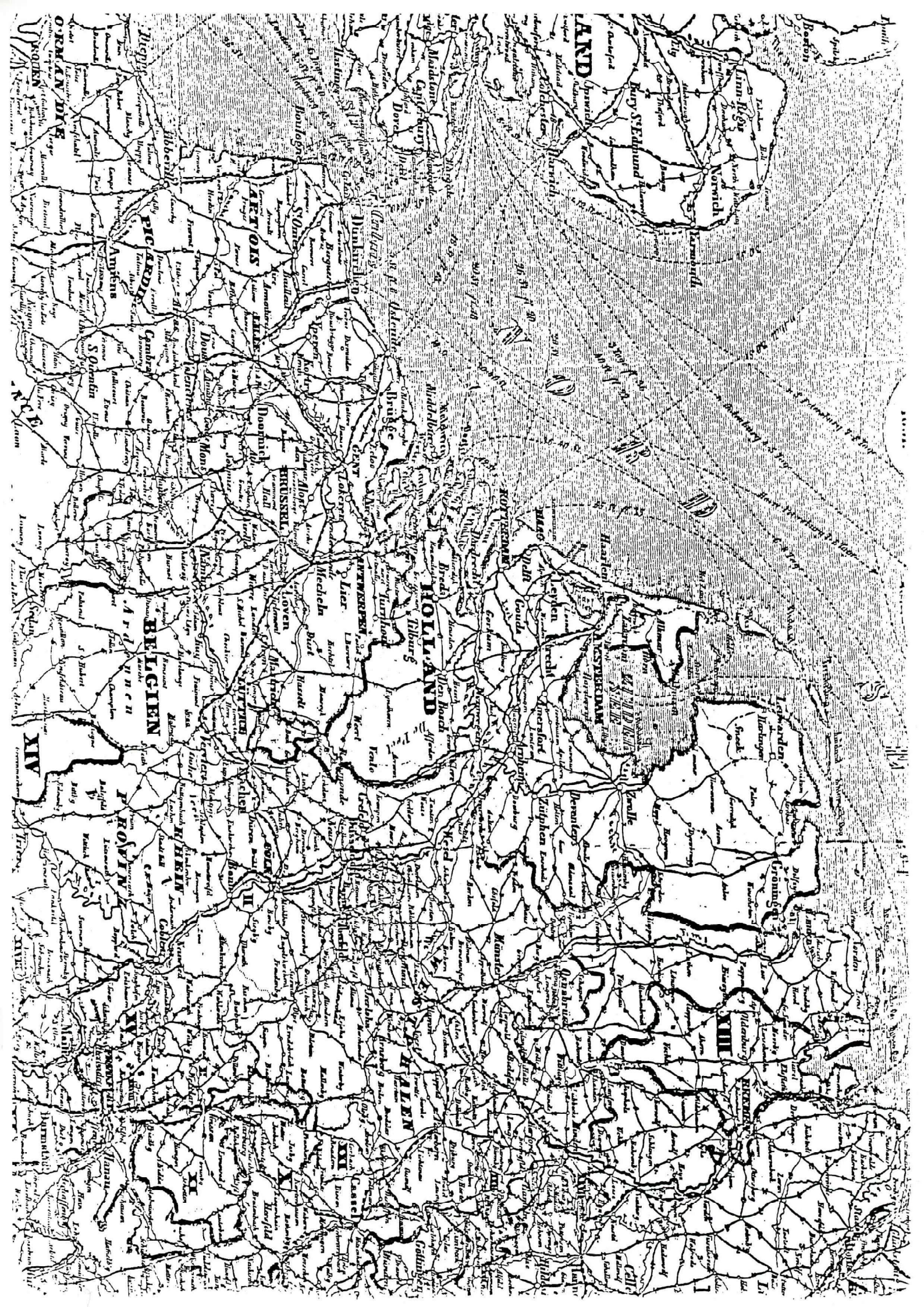
Anbefalede brev (rek. brev).

Som det fremgår av de foran gjengitte portotakster, var det anledning til å sende slike brev til Nederland og Belgien. Portoen var inntil 26/3.1867 den samme som for vanlige brev (bortsett fra gebyret på 4 skill. til postfunksjonæren i Norge). I sirk. av 26/3.1867 nevnes et utenlandsk rek.gebyr på 3 sk.sp. og i forbindelse med konvensjonen med Det nord-tyske forbund 15/4.1868 innføres et rek.gebyr på 6 sk. pr brev inklusive norsk gebyr for alle rek.brev som ble behandlet etter konvensjonen. Fra 1/8.1870 ble gebyret forhøyet til 9 sk., men etter portotaksten av 1872 atter nedsatt til 6 sk. og videre til 4 sk. ved portotaksten av 1875.

Til Belgien skulde slike brev være forsynt med særskilt kuvert med minst 2 segl.

Rek. brev kunde ikke sendes med dampskipene "Anna" og "Amicitia".
Bankobrev.

Da det vel ikke kjennes slike brev fra Norge, vil takstene for slike brev ikke bli behandlet her. Dog kan nevnes at slike brev er nevnt i sirk. av 23/5.1867 og i de følgende portotakster vil man kunne finne bestemmelser og takster.

ORISKANY
DIXIE

PICARDY
Amiens

SOLOMON
Islands

BRUSSELS
Holland

BRUSSELS
Holland

BRUSSELS
Holland

BRUSSELS
Holland

BRUSSELS
Holland

BRUSSELS
Holland

BRUSSELS
Holland

FRANCE
Paris

FRANCE
Paris

FRANCE
Paris

FRANCE
Paris

FRANCE
Paris

FRANCE
Paris

FRANCE
Paris

FRANCE
Paris

FRANCE
Paris

FRANCE
Paris

GERMANY
Berlin

GERMANY
Berlin

GERMANY
Berlin

GERMANY
Berlin

GERMANY
Berlin

GERMANY
Berlin

GERMANY
Berlin

GERMANY
Berlin

GERMANY
Berlin

GERMANY
Berlin

NETHERLANDS
Amsterdam

NETHERLANDS
Amsterdam

NETHERLANDS
Amsterdam

NETHERLANDS
Amsterdam

NETHERLANDS
Amsterdam

NETHERLANDS
Amsterdam

NETHERLANDS
Amsterdam

NETHERLANDS
Amsterdam

NETHERLANDS
Amsterdam

NETHERLANDS
Amsterdam

ITALY
Rome

ITALY
Rome

ITALY
Rome

ITALY
Rome

ITALY
Rome

ITALY
Rome

ITALY
Rome

ITALY
Rome

ITALY
Rome

ITALY
Rome

SPAIN
Madrid

SPAIN
Madrid

SPAIN
Madrid

SPAIN
Madrid

SPAIN
Madrid

SPAIN
Madrid

SPAIN
Madrid

SPAIN
Madrid

SPAIN
Madrid

SPAIN
Madrid

PORTUGAL
Lisbon

PORTUGAL
Lisbon

PORTUGAL
Lisbon

PORTUGAL
Lisbon

PORTUGAL
Lisbon

PORTUGAL
Lisbon

PORTUGAL
Lisbon

PORTUGAL
Lisbon

PORTUGAL
Lisbon

PORTUGAL
Lisbon

GREECE
Athens

GREECE
Athens

GREECE
Athens

GREECE
Athens

GREECE
Athens

GREECE
Athens

GREECE
Athens

GREECE
Athens

GREECE
Athens

GREECE
Athens

TURKEY
Istanbul

TURKEY
Istanbul

TURKEY
Istanbul

TURKEY
Istanbul

TURKEY
Istanbul

TURKEY
Istanbul

TURKEY
Istanbul

TURKEY
Istanbul

TURKEY
Istanbul

TURKEY
Istanbul

RUSSIA
Moscow

RUSSIA
Moscow

RUSSIA
Moscow

RUSSIA
Moscow

RUSSIA
Moscow

RUSSIA
Moscow

RUSSIA
Moscow

RUSSIA
Moscow

RUSSIA
Moscow

RUSSIA
Moscow

Portotabeller.

Porto pr lod

Enkeltvekt. brev til Nederl. og Belgien	Med dampsk.	Gj.Sverige
1/1.1855 - 29/7.1857		
1ste sone	27 sk	33 sk
2nen "	30 "	36 "
29/7.1857 - 1/1.1860		
1ste sone	27 "	30 "
2nen "	30 "	33 "
1/1.1860 - 1/12.63 Belgien, 13/6.64 Nederl.		
1ste sone	27 "	29 "
2nen "	30 "	32 "

Nå kun en sone med porto:

Belgien 1/12.63 - 10/8.65	28 "	30 "
Nederl. 13/6.64 - 10/8."	24 "	26 "
<u>Til Nederl. og Belgien: 10/8.65-29/9.65</u>		

Betalte	22 "	26 "
Ubetalte	24 "	28 "

	Betalte	Ubetalte
29/9.1865 - 26/3.1867	19 sk	23 sk
26/3.1867 - 15/4.1868 Nå utenl <u>rek.geb.</u> 3 sk.	17 "	23 "
15/4.1868 - 22/6.1869 Nederl.	12 "	16 " 1)
Belgien	12 "	17 " 1)
Nederl fra 24/10.68	12	18 "
22/6.1869 - 6/1.1873		
Nederland	10 "	18 "
Belgien	11 "	18 "
(Fra 28/5.1872 pr 15 gram)		
6/1.1873 - 1/7.1875 Nederland	9 "	18 "
Belgien	10 "	18 "
Fra 1/7.1875 til Nederl. og Belgien	6 "	12 "

NB Noe avvikende satser for brev med dampskip direkte til Hamburg i tiden 1864/65 - se foran i innledningen side 12

Zeebrev Rotterdam:

Norsk porto - se foran

1858/59 - 26/3.1867	14 sk.
26/3.1867 - 25/4.1870	9 "
25/4.1870 - 5/10.1871	6 "
5/10.71 - 1875	5 "

- 1) Fra 15/4.1868 er rek.gebyret 6 sk pr brev som ble sendt via det tyske postvesen, men herav tilfallet 4 sk. den norske postfunksjonær, slik at kun 2 sk. kom som porto inntil 1872. Etter 1872 ble rek.avgiften avgjort ved frimerker med 6 sk. til 1/7.1875 da den ble nedsatt til 4 sk. En kort periode i 1870/71 var gebyret 9 sk hvorav 4 sk. til postfunksjonæren i Norge.

oct.58

7. Finland, Rusland (herunder Lithauen, Estland og Letland), Polen.
Oversikt - historikk.

Selv om Finland og det daværende Polen i formen var egne stater, er det naturlig å behandle posten til og fra disse stater sammen med Rusland i denne periode.

I cirk. av 12/4.1851 meddeles således at forvaltningen av postvesenet i Polen er lagt under den russiske postbestyrelse og som følge av dette er også den russiske portotariff blitt innført i kongeriket Polen. Det blir således å beregne samme preussiske transitporto for brev til og fra Polen som for brev til Rusland når disse brev karteres over dansk postkontor. Foruten denne preussiske transitporto vil der av polske brev bli å beregne en russisk porto på 10 kopek sølv eller 3 1/4 Silbergr. pr enkelt brev, undtatt enkelte polske og russiske grensesteder hvor den russiske porto er 3 kopek eller 1 Sgr. pr enkelt brev.

Når det gjelder Finland og Rusland, foreligger en postkonvensjon mellom Norge og Sverige på den ene side og Rusland og Finland på den annen side. Denne ble avsluttet i 1846 og tråtte i kraft den 1. januar 1847.

Postruter.

Finland (og muligens delvis til Rusland)

I cirk. av 22/2.1847 sies det at det ifølge konvensjonen skal den ordinære postforbindelse mellom Sverige og Finland foregå ad to ruter, nemlig over Grislehamn og Eckerø samt over Haparanda og Torneå. Posten over Grislehamn skal gå 2 ganger ukentlig hele året og Posten over Haparanda tre ganger ukentlig fra 1. november til 1. april og 2 ganger ukentlig den øvrige del av året. Det sies videre at brev til og fra Rusland og Finland ved denne postforbindelse vil få forøket hurtighet. Når det gjelder karteringen, sies det i cirkulæret at norske brev til Finland og Rusland som skulde befordres i ovennevnte ruter skal sendes enten over Kongsvinger og Stockholm eller over Værdalen og Østersund eller gjennom Lappmarken og over Haparanda. Forsåvidt brevene skulde gå over Kongsvinger, må de karteres til Stockholm. Brevene over Værdalen og Østersund skulde i den tid av året, da Ålandshavet kan antas å være åpent, karteres til Stockholm og i den øvrige tid til Haparanda, forsåvidt avsenderen ikke har angitt hvilken vei brevene ønskes sendte.

Portosatsene.

Gjennom Sverige til Finland og Rusland.

Postkonvensjonen av 1846 sier herom, jfr. cirk. av 22/2. 1847 pkt. 3: "Betalingen for Brevenes Befordring i Rusland er fastsat til et fast Beløb, uden Hensyn til den Distance, hvori Brevene ved det nævnte Lands Postindredninger befordres.

Den russiske Porto for et enkelt Brev, hvilket vil sige et Brev af et svensk Lods Vægt og derunder, er saaledes fastsat til 10 Copeks Sølv, og forøges denne Porto efter Vægtens Stigning saaledes at for et Brev fra 1 Lod til 1½ Lods Vægt betales 1½ Porto eller 15 Copeks, fra 1½ til 2 Lod dobbelt Porto eller 20 Copeks og saa fremdeles. Indtil Videre vil denne russiske Porto blive at beregne med 1 sk norsk for 1 Copek Sølv"

Videre i pkt. 4: "I svensk Porto skal erlægges for et enkelt Brev av indtil 1 Lods Vægt i Routerne over Kongsvinger og Værdalen (Østersund), naar Brevet karteres til Stockholm, 10 sk. svensk Banco, og naar det karteres til Haparanda, 12 sk svensk Banco med Stigning i Porto en efter Vægten fra Lod til Lod, saaledes at for et Brev fra 1 Lods til 2 Lods Vægt betales respective 20 sk. og 24 sk. svensk Banco, og saaledes fremdeles"

Når portoen skulde beregnes, måtte man således for brev som veiet over 1 Lod ta hensyn til den spesielle vektprogresjon i russisk område. Et brev mellom 1 og 1½ Lod vilde således få dobbelt porto i Norge og Sverige, men 1½ gangs porto i Rusland. Takstene for et enkelt brev blir således:

	Over Stockholm	Over Haparanda
Norsk porto	6 sk	6 sk
Svensk "	10 "	12 "
Russisk "	<u>10 "</u>	<u>10 "</u>
Samlet Porto	<u>26 sk sp</u>	<u>28 sk sp</u>

Disse satser er gjengitt i cirk. av 28/3.1859 pkt. C.

Det sies videre at brev kunde sendes enten helt frankert, frankert til svensk-finsk grense, til norsk-finsk grense eller helt ufrenkert.

I cirk. av 29/9.1865 oppgis portoen slik for brev til Finland og Rusland over Sverige, betalte som ubetalte:

Norsk porto	6 sk sp.
Svensk "	3 " "
Russisk "	<u>9 " "</u>
Tilsammen	<u>18 sk sp.</u>

Vektprogresjonen er den samme som ovenfor angitt.

Noen spes. sats for forsendelse over Haparanda nevnes ikke mere.

Ved cirk. av 26/5.66 kom en portonedsettelse, samtidig som det ble høyere porto for ubetalte brev. Vektprogresjonen er den samme som tidligere.

Satsene er nå:	Betalte	Ubetalte
norsk porto	4 sk sp.	5 sk sp.
svensk "	3 " "	3 " "
russisk "	9 " "	9 " "
Samlet porto	16 " "	17 sk sp pr enkeltbrev

Ved cirk. av 29/9.69 kom nye satser og det er forskjellige satser for brev til Rusland og Finland:

	Betalte	Ubetalte
<u>Rusland</u>		
norsk porto	4 sk sp	5 sk sp
svensk "	10 øre	10 øre
russisk "	19 "	27 "
som oppkreves med	<u>13 sk sp</u>	<u>17 sk sp</u> pr enkeltbr.
<u>Finland</u>		
norsk porto	4 sk sp	5 sk sp
svensk "	10 øre	10 øre
finsk "	14 "	17½ "
som oppkreves med	<u>12 sk sp</u>	<u>14 sk sp</u> pr enkeltbr.

Vektprogresjonen er nå: Inntil 1 lod enkelt porto, inntil 2 lod dobbel porto o.s.v.

I portosatsen av 1872 er satsene de samme. Vektprogresjon er nå pr 15 gram.

Disse satser ble endret ved portotaksten av 1/7.1875 da porto til Finland og Rusland ble 6 sk.sp. for betalte og 12 sk sp for ubetalte brev pr 15 gram.

Korsbånd m.v. (trykksaker).

Når det gjelder forsendelse gjennom Sverige til Finland heter det (cirk. 28/3.1859 og 24/9.1863): "For trykte Priiscouranter, trykte Circulairer, trykte Brochurer og andre trykte Sager under Korsbaand og for Prøver, der ere saaledes indpakkede, at de som saadanne kunde kjendes, er ikkun at erlægge halv Porto, dog aldrig mindre end Enkeltbrevs Porto. Deslige Forsendelser skulle stedse frankeres ved Indleveringen".

Noen endringer ble kunngjort ved cirk. av 29/9.65 og 26/5.66, men i praksis ble minstesatsen vanlig brevporto for laveste vekt-klasse og noen trykksak fra dette tidsrom er vel ikke kjent.

Den 29/9.1869 ble trykksakporto 4 sk.sp. pr 2½ lod. I portotaksten av 1872 er porto den samme (4 sk sp), men vektprogresjonen er nå 40 gram (50 gram fra 26/9.73).

I portotaksten av 1/7.1875 ble trykksakporto satt ned til 2 sk sp pr 50 gram.

Rusland og Polen.

Som det vil fremgå av foranstående, kunde brev til Rusland sendes gjennom Sverige slik som anført foran for brev til Finland. Det antas at dette kun var praktisk for brev til de nordlige områder av Rusland (kanskje også avhengig av årstiden).

Forøvrig ble posten sendt gjennom Sverige eller med dampskip til Danmark eller til Hamburg slik som beskrevet tidligere når det gjelder post til steder tilsluttet den tysk-østerrikske postforening.

2. Med dampskip over Danmark eller Hamburg.

Også her må nevnes den portonedsettelse som fant sted i februar 1855 med virkning fra dampskipsfartens begynnelse dette år, slik at portotaksten av 1858 kan anvendes.

Denne ser slik ut:

Nr	Land og Steder.	Kort Porto.	Brevporto.	Dansk Porto.	Tysk Porto.	Andre Landers Porto.	Den samlede Porto for hvert enkelt Brev.	Bestemmelser for Correspondancens Frankering.	Særlige Taxerings-Bestemmelser.							
		Lo.	Lo.	Lo.	Lo.	Lo.	Sk. Sp.									
10	Rusland, Polen og russisk Asien.															
	a) Czenstochau Dobryni Georgenburg Grajewo Kalisch Allawa Polangen Slupca Sluzewo Tauroggen Wirballen Wiruzow	} 2½	} 2½	} 2½	} 4	} 1½	} 27	Correspondancen under a og b kan afgaae: ufrankeret den hele Vei, frankeret til Bestemmelsesstedet.	For Korbandsforsendelser: norsk, dansk og tysk Porto 2½ Lo. pr. Lod, videre Porto indtil en Vegt af 3 Lod Enkeltbrevs Porto, og for hvert ovenskydende Lod 1½ Lo. For Varepraver og Mænstre: indtil en Vegt af 2 Lod Enkeltbrevs Porto, for en Vegt af over 2 til og med 3 Lod dobbelt Brevporto. For recommanderede Breve: norsk, dansk og tysk Porto almindelig Brevporto, videre Porto dobbelt Brevporto.							
	b) Til alle øvrige Steder i Rusland, Polen og russisk Asien									2½	2½	2½	4	4	32	

Anm. Ogsaa af Brevpostsaager, som karteres til det danske Postkontor i Lübeck, for derfra at afgaae med Dampskib til Rusland, betales den ovenfor nævnte Porto, dog bliver da Porto en ogsaa til de under lit. a nævnte Steder den under lit. b anførte, nemlig 32 Sk. Sp. pr. Enkeltbrev.

Den vanlige porto ad denne vei til Rusland, Polen og russisk Asien er 32 sk.sp. Den reduserte porto på 27 sk. gjelder kun til de steder som er nevnt under a). Dette er steder som lå like ved grensen til den tysk-østerrikske postforening hvor det var kommunikasjonslinjer. Det er tvilsomt om det finnes brev fra Norge til disse grensesteder i denne periode.

Som det fremgår, kunde korrespondansen gå ufrankert den hele vei eller frankert til bestemmelsesstedet. Posten kunde gå over land gjennom områder tilhørende den tysk-østerrikske postforening eller karteres til det danske postkontor i Lübeck for å gå med

dampskip til Rusland. I siste fall var porto alltid 32 sk.sp. De samme portosatser er gjengitt i portotaksten av 1863, men grensestasjonenes antall er her noe innskrenket.

Portotaksten av 1863 ser slik ut:

	Norsk Dansk Ls	Tysk Ls	Russk Ls	Tils sk sp	
17 Rusland, Polen og russisk Asien.					
a) Dobrzn	}	}	}	27	Correspondancen kan afsendes: ufrankert eller frankert til Bestemmelsesstedet.
Georgenburg					
Grajewo					
Kalisch					
Miawa					
Polangen					
Slupca					
Sluzewo					
Tauroggen					
Wieruzow					
Wirballen					
b) Til alle øvrige Steder i Rusland, Polen og russisk Asien	8	4	4	32	

Anm. Ogsaa af Brevposteaager, som karteres til det danske Postkontor i Lübeck, for derfra at afgaa med Dampskib til Rusland, betales den ovenfor nævnte Porto, dog bliver de Portoene ogsaa til de under litr. a nævnte Steder, den under litr. b nævnte, nemlig 32 Sk. Sp. pr. Enkeltbrev.

Det blir nå dyrere å sende ufrankerte brev i h.t. cirk av 10/8.65 og porto til Rusland, Polen og russisk Asien og også til Finland denne vei blir:

	Frankert	Ufrankert
Norsk land og sjøporto	5 1/3 L sk	5 1/3 L sk
Dansk og videre porto	8 "	9 1/2 "
Samlet porto	<u>27 sk sp</u>	<u>30 sk sp pr lod</u>

Iflg. cirk av 29/9.65 ble det samme porto enten posten gikk gjennom Sverige eller med dampskip og porto blir nå:

Norsk ev.svensk	8 sk sp	9 sk sp
Dansk porto	4 sk D RM	5 1/2 sk D RM
Tysk og videre porto	5 S.gr.	5 2/3 S.gr.
som oppkreves med	<u>24 sk sp</u>	<u>28 sk sp pr lod</u>

De samme portosatser er gjengitt i cirk. av 26/5.1866 og gjaldt til ny portotakst 14/4.1868 etter konvensjonen med det nordtyske forbund da takstene ble:

	Frankert	Ufrankert pr Lod
Norsk porto	2½ Sgr	3 Sgr
Tysk og videre porto	<u>3 "</u>	<u>5 "</u>
som oppkreves med	15 sk sp	22 sk sp
som ved cirk. av 22/6.69 ble endret til		
Norsk porto	2 Sgr	3 Sgr
Tysk og videre porto	<u>3 "</u>	<u>5 "</u>
som oppkreves med	14 sk sp	22 sk sp

I portosatsen av 1872 er den samlede porto den samme, men med en annen fordeling og nå pr 15 gram. Satsene er:

Norsk poerto	1½ Sgr	2½ Sgr
Tysk og videre porto	<u>3½ "</u>	<u>5½ "</u>
Tilsammen	14 sk sp	22 sk sp
Ved cirk. av 28/6.72 ble porto nedsatt til	<u>12 sk sp</u>	<u>20 sk sp</u>
og for betalte brev nedsatt 1 sk sp (C. 6/1.73 bekreftet i cirk. 9/7.73) til	11 sk sp	20 sk sp
Inntil porto ved den nye portotakst av 1/7.75 ble	<u>6 sk sp</u>	<u>12 sk sp</u>

I transit gjennom Sverige.

Ved forsendelse gjennom Sverige og Preussen i vintertiden blir portosatserne noe mere kompliserte i den første tid på grunn av de portoendringer som er nevnt tidligere vedrørende Tyskland, side 54.

Før 29/7.1857 må anvendes den portotakst som ble sendt ut med cirkulære av 15/9.1852 (Portotakst S).

Denne er forsåvidt angår Rusland og Polen gjengitt på neste side.

Portotakst av 1852 i vintertiden
gjennom Sverige og Preussen (Portot. S)

Lande og Steder	Enk. Post	Lod. med Sv. Pruss. Skatte og Straff og Danks	Fremstpost	enkel eller Tysk	Tyske Landes Post	Svensk Post for hvert enkelt Brev	Bestemmelser for Correspondancen og Franking	Særskilt Taxerings-Deelen
Rusland og Polon.								
a) Polangen Taurroggen Georgenburg Wirballen Grasewo Allawa Dobrsyn Slusawa	6	15	9	3	33		Correspondancen til de under a og b anførte Steder kan gaaende ufrankeres den hele Vel, frankeret til Bestemmelsessteden.	For Korsbåndsforsendelser oppebæres for en Vægt af till og med 3 Lod enkelt Russisk Brevporto 3 Sk. Banco, og for større Vægt 3 Sk. for hvert Lod mere. Vareprober betales for en Vægt af till og med 3 Lod enkelt
b) til alle øvrige Steder i Kongsørdømmet Rusland. (Se Anm. Nr 9).								

Porto for et enkelt brev inntil 1 lod blir således (bortsett fra brev til de nevnte grensestasjoner) 39 sk sp i perioden 1/1.1855 - 29/7.1857. For perioden 29/7.1857 - 31/12.1859 blir porto 35 sk sp og etter 1/1.1860 34 sk sp med følgende oppdeling:

29/7.57-1/1.60 Etter 1/1.60

norsk svensk og dansk porto	19 sk sp	18 sk sp
tysk porto	8 " "	8 " "
Russisk porto	8 " "	8 " "
Samlet porto	35 " "	34 " "

Når det gjelder den russiske vektprogresjon se side 68. Forøvrig er det pr lod.

Fra 29/9.1865 er portoen den samme som for befordring med dampskip, jfr. foran.

Korsbånd m.v. (Trykksaker).

Ved forsendelse av korsbånd via Preussen vices til det som fremgår av de gjengitte portotakster. Enten posten gikk med dampskip eller gjennom Sverige, påløp vanlig russisk porto som minstesats, altså 4 L sk + norsk, dansk og eventuelt svensk 2 3/4 L sk, slik samlet porto blir 14 sk sp som minstesats.

I 1872 ble porto 4 sk sp for vekt inntil 2½ lod og senere 2 sk sp fra 1/7.1875 da for 50 gram.

Anbefalede brev (rek brev).

I den første tid måtte det, foruten det norske gebyr til postfunksjonæren på 4 skill. (som ikke kunde avgjøres med frimerker), betales dobbel russisk brevporto.

Dette ble ved cirk. av 10/8.1865 endret til at det for slike brev måtte betales et gebyr av 4 L sk. pr lod, et gebyr som i cirk. av 29/9.65 er angitt til 3 Sgr. pr lod.

Dette ble senere sløyfet, idet det i cirk. av 13/2.66 meddeles at det skal være samme porto som for alm. brev. (Det norske gebyr til postfunksjonæren gjelder fremdeles).

Dette er igjen endret ved cirk. av 26/5.66 da det oppgis at det for rek brev til Rusland og Polen via Preussen oppkreves et rek gebyr av 8 sk sp. Så kunngjøres atter i cirk. av 13/7.66 at det ikke oppkreves noe slikt rek gebyr.

I forbindelse med konvensjonen med det nordtyske forbund av 14/4.1868 innføres atter et rek gebyr av 6 sk sp for alle rek brev som ekspederes via det nord-tyske forbund, men heri er inkludert de 4 sk som skulde gå til postfunksjonæren i Norge. Dette gebyr gjelder således ikke rek brev som ekspederes via Sverige til Finland og Rusland.

I 1872 blir rek gebyret 4 sk sp. når posten ekspederes over Sverige, mens det blir 6 sk via det nordtyske forbund. Disse gebyrer kan nå avgjøres med frimerker.

Fra 1/7.75 blir gebyret 4 sk sp til Finland og Rusland.

Bancobrev - verdibrev.

Det later til at man overhode ikke kunde sende bancobrev til Rusland og Polen. mens det ble åpnet adgang til å sende penger til Finland i slutten av 1862, dog ikke russiske pengesedler.

I cirk. av 8/11.1862 heter det nemlig:

"Ifølge modtagen Meddelelse fra Den Kgl. Svenske Generalpoststyrelse kan der nu til Finland med Posterne forsendes alle Slags klingende Mynt og Papirpenge med Undtagelse av Russiske Pengesedler, hvis Indførelse i Finland fremdeles er forbudt. Efter den modtagne Meddelelse maa Departementet antage, at det fremdeles er forbudt at fremsende Pengesedler og Banco-assignationær til Rusland".

Det er mulig at dette senere er endret i perioden, men det har vært vanskelig å finne noe herom.

8. Storbritannien og Irland.

a. Oversikt - historikk.

I august 1850 ble det avsluttet en postkonvensjon mellom de forenede riker Norge og Sverige og Storbritannien. Bestemmelsene i konvensjonen er meddelt ved cirkulære av 15/12. 1850 og i dette står det at konvensjonen skulle tre i kraft den 1. januar 1851. Etter konvensjonen skulle den britiske porto for et brev mellom Storbritannien og Norge utgjøre 6 pence tilsvarende ca. $13\frac{1}{2}$ skilling norsk spes. for et enkelt brev inntil 1 lod. Oversteg vekten 1 lod skulle portoen stige således:

Over 1, men ikke over 2 lod	-	dobbelt porto
" 2, " " "	4 lod	- firedobbelt porto
" 4, " " "	6 lod	- sekسدobbelt porto
" 6, " " "	8 lod	- åttedobbelt porto o.s.v.

Den norske porto skulle likeledes være $13\frac{1}{2}$ skill.spes. og med stigning etter vekt som foran. (i cirk. av 3/1.1853 er nevnt at 1 penny omregnes til $2\frac{1}{3}$ skill.spes.)

I den norske porto var innbefattet godtgjørelse til Sverige for befordring av brevene gjennom Sverige eller når de gikk med dampskip mellom Norge og Danmark, den norske sjøporto. Når brevene ble sendt gjennom Danmark ble det beregnet en dansk transitporto på 9 skill.sp. (4 pence) pr.enkelt brev og når de gikk gjennom Sverige og Danmark en sundporto på $4\frac{1}{2}$ skill.spes. (2 pence) pr. enkelt brev.

Konvensjonen forutsetter en direkte utveksling i lukket postsekk og det ble samtidig utsendt en portotakst (senere betegnet portotakst E) for brev til Storbritannien og derover, enten alene over Danmark eller gjennom både Sverige og Danmark.

Ifølge denne portotakst var porto for et enkelt brev når det gikk alene over Danmark 38 skill.sp. og når det gikk over Sverige og Danmark $40\frac{1}{2}$ skill.sp.

Imidlertid ble denne portotakst satt ut av kraft fra 1/12.1853 og disse portotakstene får derfor ingen betydning for perioden 1855 - 1865, men nevnes her for oversiktens skyld.

Grunnen til at denne portotakst ble satt ut av kraft, fremgår av cirkulære av 28/9.1853, hvori det sies:

"Departementet har fra Den kongelige Britiske Generalpostdirection modtaget Underretning om, at det er den Britiske Regierings Hensigt efter Udløbet af 6 Calendarmaaneder fra den 6. Juni d.A. at ophøre med at lade Post befordre med Damskib mellem London og Hamburg, og at det er paatænkt fra og med den Dag, da denne Postbefordring ophører, eller den 6. December d.A. at befordre Correspondansen mellem England og Norge over Belgien. Paa Grund heraf kunne Breve o.desl. til England og Steder derover, som ville ankomme til Svinesund efter Onsdag den 23de November førstkommande ikke sendes videre i lukket Postsæk og heller ikke taxeres efter den med Circulaire af 3dje Januar d.A. oversendte engelske Portotaxt med Tillæg, men maae taxeres efter de Bestmmelser som indeholdes i Portotaxterne for Breve o.desl. til Udlandet over Sverige eller med Dampskib".

Brev m.v. skulle altså nå takseres enten etter portotakst S eller portotakst D (om de forskjellige portotakster se side 20). Konvensjonens bestemmelser var forøvrig gjeldende, men fikk nå kun betydning for den postutveksling som fant sted i lukket postsekk med de private damskip mellom Norge og Storbritannien. Dette vil bli nærmere behandlet i de senere avsnitt.

b. Postrutene.

Følgende postruter ble benyttet i perioden 1855 - 1865:

1. Gjennom Sverige (i vintertiden) samt gjennom Danmark og videre over Belgien (Ostende). Dette var den vanlige vei, men kunne også gå over Frankrike (Calais)
2. I sommertiden med norske postdamskip til Danmark eller Kiel (Travemünde) eller med de private norske dampskip direkte til Hamburg, og i begge tilfelle videre samme rute til Ostende som nevnt foran.
3. Med de holandske damskip Bergen - Rotterdam - Hull (om disse se side 58)
4. Med damskip mellom Norge og Storbritannien.

En direkte dampskipsforbindelse mellom Norge og Storbritannien, enten med utgangspunkt i Gøteborg eller også med anløp av dansk havn er meget gammel. Allerede i 1820-årenes sirkulærer kan man lese om engelske paketer og at det var anledning til å sende post med disse. Opprinnelig gikk skipene til London eller til Harwich fra Gøteborg, senere til Hull.

Det er tegn som tyder på at de første damskip tilhørte den engelske stat, men det ble tidlig private damskip som overtok farten.

I slutten av 1830 årene nevnes bl.a. to engelske dampskip "Sirius" og "Vulture" som i ruten fra Gothenburg (Gøteborg) anløp Kjøbenhavn og Christiansand, senere de engelske dampskip "Courier" og "Scandinavian".

I 1854 gikk "Scandinavian" fra Hull hver annen fredag direkte til Christiania og derfra den følgende onsdag til Gøteborg, hvorfra et annet engelsk dampskip, som også var postførende, tok med norsk post til London fredag etter "Scandinavian" s ankomst til Gøteborg, mens "Courier" avgikk fra Hull hver annen fredag til Christiansand og gikk derfra til Christiania den påfølgende mandag og fra Christiania til Hull den påfølgende lørdag, anløpende Christiansand om søndagen. (Cirk. 12/6.1854) Det later også til at norske postdampskip (statens) en tid var satt i rute til England. I cirkulære av 25/1.1855 sies at post fra 1/2.1855 kan sendes til England med dampskipet "Lindesnæs" som går fra Christiansand til London.

Antagelig har dette imidlertid vært enkeltturer og ikke fast ruteforbindelse.

I 1856 ble dampskipet "Ganger Rolf" tilhørende Det Søndenfjeldske norske Dampskibsselskab satt inn i ruten Christiania - Hull og det ble i tiden fremover "Ganger Rolf" og det engelske "Scandinavian" som befordret post mellom Norge og Storbritanien. "Ganger Rolf" gikk fra Christiania til Hull hver annen fredag og "Scandinavian" hver annen lørdag, begge med anløp av Christiansand. I et cirkulære av 24/3.1858 sies det at "Ganger Rolf" også anløper Drøbak og Horten.

Som nevnt under Nederland, later det til at de nederlandske dampskip opphørte med rutefart i 1871/72 og at grunnen kan være konkurransen fra de engelske og skotske postruter med dampskip som nevnes i cirkulære av 1/8.1870. For disse skip er det en egen portotakst med cirkulære 28/5.72. Ifølge portotaksten gikk disse skip mellom Christiania og London, Christiania og Hull og Christiania og Edinburgh og post kunde sendes med disse skip ikke bare til Storbritanien og Irland, men også over England til en rekke land i Europa og andre verdensdeler.

Ovenstående oversikt over private skipsruter gjør ikke krav på å være fullstendig.

c. Portotakstene.

I. Med statens postdamskip til Danmark eller de danske hertugdømmer.

Ifølge portotakst D av 1853 var porto for et enkelt brev til Storbritannien og Irland over Belgien 38 skill.spes.

(norsk porto 3 L.sk., sjøporto 3 L.sk., dansk porto 3 1/3 L.sk., tysk porto 4 L.sk. og videre porto 5 1/2 L.sk.)

Imidlertid kom det, som tidligere nevnt, en portonedsettelse i februar 1855 som fikk virkning fra dampskipsfartens begynnelse dette år, slik at portotaksten av 1858 kan anvendes.

Denne ser slik ut:

Lande og Steder.	Norsk Porto.	Sjøporto.	Dansk Porto.	Tysk Porto.	Andre Landes Porto.	Jensvalde Porto for hvert enkelt Brev.	Bestemmelser for Correspondancens Frankering.	Berskilte Taxerings-Bestemmelser.
	Ls.	Ls.	Ls.	Ls.	Ls.			
6 Storbritannien og Irland								
a) over Belgien (almindelig Vei)	2 3/4	2 3/4	2 3/4	4	5 1/2	35	Correspondancen kan afsendes: heelt ufrankeret, frankeret til Bestemmelsesstedet.	For afgaaende Aviser og trykte Priiscouranter under Korsbaand: norsk og dansk Porto 2 Ls., anden fremmed Porto 1 Ls. pr. Lod. Naar Korsbaands-Forsendelser karteres til Kjøbenhavn til Befordring over Stettin: norsk Land- og Søporto 2 Skilling Species pr. No. af Aviser og pr. Lod af andre trykte Sager, dansk og videre fremmed Porto 2 1/2 Skilling Species pr. No. af Aviser og pr. Lod af andre trykte Sager.
b) over Frankrig (Calais) videre Porto	2 3/4	2 3/4	2 3/4	4	(a) 5 1/2	35	Correspondancen kan afsendes: frankeret til Bestemmelsesstedet; frakeret til dansk Grændse med 5 1/2 Ls. (11 Sk. Sp.) pr. enkelt Brev.	For ankommende ufrankerede Korsbaands-Forsendelser: norsk Land- og Søporto 2 Skill. Species pr. No. af Aviser og pr. Lod af andre trykte Sager, dansk og videre fremmed Porto 2 1/2 Skill. Species pr. No. af Aviser og pr. Lod af andre trykte Sager. For Vareprøver og Mønstre ingen Portomoderation. For recommanderede Breve erlægges foruden Porto som af almindelige Breve til Indtægt for det britiske Postvæsen et Gebyr af 7 Ls. for hvert Brev uden Hensyn til Vægten. Pengebreve kunne ikke afsendes til Storbritannien og Irland. For Aviser eller Journaler under Korsbaand: norsk og dansk Porto 2 Ls. pr. Lod, videre Porto for Aviser 1 1/2 Ls. pr. Silk. eller No. og for Journaler 1/2 Ls. pr. Lod. For Vareprøver og Mønstre ingen Portomoderation. For recommanderede Breve almindelig norsk, dansk og tysk Porto og den dobbelte videre Porto.

Som det fremgår av portotaksten, kunde korrespondansen gå enten over Belgien (den vanlige vei) eller over Frankrike (Calais). Porto er imidlertid det samme. I første fall (over Belgien), kunde den gå helt ufrankert eller frankert til bestemmelsesstedet, mens den i siste (via Calais) måtte være frankert enten til bestemmelsesstedet eller til dansk grense med 11 sk.sp. pr enkeltbrev I 1863 kom det en portonedsettelse, idet det ved cirk. av 15/1. 1863 ble meddelt at portoen hinsides Hamburg for frankerte brev til Storbr. og Irland over Belgien var nedsatt til 7 L sk pr enkeltbrev av 1 lods vekt. Porto blir således 30 sk sp. fra 15/1.1863, mens ubetalte skulde koste 35 sk sp. Nedenfor gjengis portotaksten av 1863:

Nr	Land og Steder.	Norsk Land- og Sø- porto samt Dansk Porto.		Tysk Porto.	Andre Länders Porto.	Den samlede Porto for hvert enkelt Brev	Bestemmelser for Correspondansens Frankering.	Særskilte Taxerings-Bestemmelser.
		Ls.	Sk. Sp.					
9	Stor-Britanien og Irland	8					Correspondancen kan afsendes: ufrankert eller frankert til Bestemmelsesstedet.	<p>For Aviser og trykte Priiscouranter under Korsbånd: norsk og dansk Porto 2 Ls., anden fremmed Porto 1 Ls. pr. Lod. Korsbåndsforsendelser forøvrigt uden Portomoderation.</p> <p>For ankommande ufrankerede Korsbåndsforsendelser udgjør Portoen fra Hamburg norsk Land- og Søporto 2 Skill. Species pr. No. af Aviser og pr. Lod af andre trykte Sager, dansk og videre fremmed Porto 2½ Skill. Species pr. No. af Aviser og pr. Lod af andre trykte Sager.</p> <p>For Vareprøver og Monstre: norsk og dansk Porto den almindelige for Vareprøver bestemte (se No. 2), videre Porto almindelig Brevporto.</p> <p>For rekommanderede Breve erlægges foruden Porto som af almindelige Breve et Gebyr af 3 Ls. for hvert Brev uden Hensyn til Vegt. Pengebreve kunne ikke afsendes til Storbritanien og Irland.</p>
	<p>a) over Belgien (almindelig Vei). frankerede Breve ufrankerede</p>							
9	b) over Frankrig (Calais).	8	3	(b)	5	32	Correspondancen maa frankeres til Bestemmelsesstedet.	<p>For Korsbåndsforsendelser: norsk, dansk og tysk Porto 2½ Ls. pr. Lod. videre Porto 1½ Ls. pr. 2½ Lod.</p> <p>For Vareprøver og Monstre: norsk og dansk Porto den almindelige for Vareprøver bestemte (se No. 2), tysk og videre Porto almindelig Brevporto.</p> <p>For rekommanderede Breve almindelig norsk, dansk og tysk Porto og den dobbelte videre Porto. Med Hensyn til deres Forsegling m.</p>
	<p>videre Porto</p>							

Ved cirk. 10/8.65 kommer en portonedsettelse og det blir nå dyrere å sende ubetalte brev.

Porto blir nå med dampskip pr lod:

	Norsk land og sjøp.	Dansk og videre	Tils
Frankerte	5 1/3 L.sk	8 L sk.	27 sk sp
Ufrankerte	5 1/3 "	11 "	33 " "

(Gjennom Sverige 2 sk sp mere inntil

Cirk. 29/9.65 da samme porto enten posten går med dampskip eller gjennom Sverige samt ny portonedsettelse.

	Norsk land og sjøp. ev.svensk	Dansk porto	Tysk og videre	Tils.
Frankerte	8 sk sp.	4 sk D.	4 3/4 Sgr	24 sk sp.
Ufrankerte	9 " "	5½ " "	6 2/3 "	31 " "

Ved cirk. 26/10.65 ny nedsettelse fra 1/11.1865 via Danmark.

(I lukket postsekk mellom Danmark og England). Samme porto bekreftes i cirk. 26/5.66.

	Norsk land og sjøp.ev. svensk	Dansk og videre	Tils.
Frankerte	8 ½ sk sp	16 D Rm	18 sk sp
Ufrankerte	9 " "	21 "	23 " "

Den 14/4.68 kommer ny porto etter konv. med nordtysk forbund:

	Norsk	Tysk og videre	Tils.
Frankerte	2½ Sgr	3 3/4 Sgr	17 sk sp
Ufrankerte	3 "	6 "	24 " "

Ved cirk. 22/6.69 får man to satser, en for korrespondanse via Danmark og en for fors. via det nordtyske forbund.

Disse er:

Via Danmark pr lod:

	Norsk porto	Dansk og videre	Tils.
Frankerte	5 sk sp	14 D Rm.	14 sk sp.
Ufrankerte	7 " "	21 " "	21 " "

Via nordtyske forb. pe lod:

	Norsk porto	Tysk og videre	Tils.
Frankerte	2 Sgr.	3 3/4 Sgr.	16 sk sp.
Ufrankerte	3 "	6 "	21 " "

Ved cirk. 5/7.70 ny porto og nå samme porto enten forsendelse via Danmark eller via det nordtyske forbund:

Porto i begge tilfelle fremdeles pr lod:

Frankerte	12 sk sp.
Ufrankerte	21 " "

De samme portosatser gjentas i portotaksten av 1872, men nå pr 15 gram.

Ved cirk. 6/1.1873 ble porto for betalte brev via det nord-tyske forbund nedsatt 1 sk sp. til 11 sk. sp. hvilket bekreftees i ny takst av 9/7.1873.

Porto nå:	Norsk porto	Tysk og videre	tils. pr 15 g
Betalte	1 1/4 Sgr.	2 3/4 Sgr.	11 sk sp
Ubetalte	2 1/2 "	5 1/4 "	21 " "

Tilslutt blir porto etter portotaksten av 1/7.75 pr 15 gram: 6 sk sp for betalte brev og 12 sk sp for ubetalte.

II I transit gjennom Sverige.

Når det gjelder portosatsene for forsendelse gjennom Sverige i vintertiden, kommer de samme forhold som er nevnt for post til den tysk-østerrigske postforening i betraktning, jfr. side 54. Etter 15/1.1863 kommer også her den portonedsettelse for betalte brev som nevnt side 79.

For tiden før 29/7.1857 er det portotaksten av 1852 (Portotakst S) som må anvendes.

Denne ser slik ut:

9 Stor-Britannien og Ireländ.	over Belgien	6	15	9	} 12	42	Correspondancen kan afsendes: ulfrankeret den hele Vei, frankeret til Bestemmelsesstedet.	Aviser, Journer, Prisconrænter og trykte Coursberetninger under Korsbaand maa være frankerete til Kysten af Continentet. For disse bliver saaledes at opkræve, foruden Norsk, Svensk og Tysk Porto 6 Sk. Banco, desuden Belgisk Transitporto 1 Sk. for hvert Lod, og følgende tilsammen 7 Sk. Bco. for hvert Lod. Vareprøveer erholde ingen Portomoderation. For recommanderede Breve, som altid maa frankerets, opkræves foruden Portoen for almindelige Breve desuden til Indtægt for det Engelske Postvæsen et Recommendations-Gehlyr af 15 Sk. Banco for hvert Brev uden Hensyn til Vægten.
	Belgisk Transitporto	—	—	—				
	Engelsk Porto	—	—	—				
	(Brevene pntegnes via Ostende). (Se Anm. N 2.)							

Etter 29/7.1857 blir portoen:

	29/7.57 -	1/11.58 -	1/1.60	Etter 15/1.63
	1/11.58	31/12.59	15/1.63	for betalte brev
Norsk, svensk og dansk	18 5/6	18 1/6	17 1/3	17 1/3
Videre porto	<u>19</u>	<u>19</u>	<u>19</u>	<u>14</u>
Tils.	<u>37 5/6</u>	<u>37 1/6</u>	<u>36 1/3</u>	<u>31 1/3</u>
som oppkreves med 38 sk.		38 sk.	37 sk.	32 sk.

alt i skilling spes.

For ubetalte brev var porto etter 15/1.1863 fremdeles 37 sk.

Fra 29/9.1865 blir porto den samme enten posten gikk gjennom Sverige eller med dampskip og det vises til side 80.

Nevnes må imidlertid den portonedsettelse som er nevnt ved cirk. 10/8.65 og som også skulde få innvirkning på post gjennom Sverige i tiden 10/8 - 29/9.65. I denne tid skulde porto for brev gjennom Sverige være 29 sk sp., men såvidt sees, er det ikke registrert brev med denne porto.

III Med private dampskip (norske, britiske og nederlandske) til Storbritanien.

Som nevnt tidligere, gjaldt postkonvensjonens bestemmelser fremdeles for post som i lukket postsekk ble sendt med private dampfartøyer mellom Norge og Storbritanien og Irland og omvendt. Således gjaldt de vektprogresjoner som er nevnt side 75.

Porto fra Storbritanien til Norge var 6 pence som måtte forutbetales av avsenderen og 14 sk sp (13½) som mottakeren i Norge måtte betale ved brevets ankomst. For brev fra Norge til Storbr. gjaldt det tilsvarende at den norske avsender måtte betale 14 skilling, mens mottaker i Storbritanien måtte betale 6 pence ved mottakelsen. Det var således ikke anledning til å frankere brev helt frem når de ble sendt på denne måte.

Dette fremgår av cirk. av 28/3.1859 som gjengis:

B. Taxt m. V. for Postsager, der udvexles directe mellem Norge og Storbritannien, (Convention af 24 August 1850.)

- 1) Conventionen finder for Tiden kun Anvendelse paa de ved privat Skib mellem Norge og Storbritannien befordrede Postsager.
- 2) Den norske Porto af Postsager, befordrede paa denne Maade, udgjør:
for Breve 14 Skilling Sp. pr. Enkeltbrev;
for norske eller engelske Aviser 2 Skilling Sp. pr. Numer.
- 3) For enkelt regnes det Brev, som ikke veier over 1 Lod;
for Brev, som veier over 1 men ikke over 2 Lod, erlægges den ovennævnte Porto dobbelt.

" "	—	2	—	4	"	—	—	4dobbelt.
" "	—	4	—	6	"	—	—	6 --
" "	—	6	—	8	"	—	—	8 —

og saa fremdeles med Tillæg af dobbelt Porto for hver 2 Lod eller Brøk af 2 Lod.
- 4) De under No. 2 omhandlede Portoer, resp. 14 og 2 Skill. Sp., ere stedse for afgauende Postsagers Vedkommende at erlægges ved Indleveringen og for ankommende Postsagers Vedkommende ved Udleveringen. Den fremmede Porto er stedse at opkræve paa vedkommende udenrigske Sted.

Det er noe uklart hvor lenge disse vektprogresjoner ble praktisert, men i de etterfølgende cirkulærer angis porto pr lod og senere pr 15 gram.

I cirk. av 26/4.66 meddeles det at fra 1/3.1866 er porto for brev med private dampskip direkte mellom Norge og Storbr. nedsgtt til 18 skill. eller 8 pence pr lod, hvorav 9 skill. oppkreves i Norge.

Dette varte til 1/7.1868 (Cirk. 11/6.68). Fra da av skulde brev med dampskip mellom Norge og England være helt betalte eller helt ubetalte. Porto skulde være den samme som den ordinære vei 17 sk sp for betalte og 24 sk sp for ubetalte. Fra 22/6.69 ble porto nedsatt til 14 sk sp for betalte og til 21 sk sp for ubetalte pr lod.

Ved cirk. av 5/7.1870 ble porto:

Betalte	12	sk	sp	pr	lod	og
Ubetalte	21	"	"	"	"	"

Den 5/10.71 kom det et cirk. om at porto for brev med andre private dampskip enn de som det var kontrakt med skulde være 7 sk sp for betalte og 14 sk sp for ubetalte pr 15 gram.

Den samme porto finnes i portotaksten av 1872 for brev med engelske og skotske private dampskip til London, Hull eller Edinburgh.

I portotaksten av 1875 (fra 1/7.75) kan det ikke sees noen egne bestemmelser for skipsbrev og porto er da formentlig den samme som ellers, altså 6 sk sp for betalte og 12 sk sp for ubetalte brev.

Anbefalede brev - (rek brev).

Som det fremgår sv de foran gjengitte portotakster, var det anledning til å sende rek brev til Storbritannia. For brev over Ostende var det i den første tid vanlig brevporto (samt norsk gebyr til postfunksjonæren) samt et fremmed gebyr på 7 L.sk. (14 sk.sp.) som kunde avgjøres med frimerker.

Fra 1863 ble dette gebyr nedsatt til 3 L.sk. (6 sk.sp.) pr brev uansett vekt.

Gikk derimot brevene over Calais, kom det til dobbelt fransk brevporto.

Senere i perioden varierte gebyret noe med forsendelsesruten. Iflg. cirk. av 26/10.65 skulde det oppkreves et gebyr på 2½ sk. sp. (avrundet til 3 sk ?) og etter cirk. av 26/5.66 - 3 sk sp. Det samme gebyr er nevnt i cirk av 5/7.1870 for brev med private dampskip. Etter konv. med det nordtyske forbund kom i tillegg et gebyr på 6 sk sp. (innkludert den norske postfunksjonærs tilkommende).

Etter portotaksten av 1872 er gebyret ialt 7 sk sp. (antagelig 4 sk. norsk og 3 sk. engelske) og etter portotaksten av 1875 4 sk br brev.

I den første tid kunde rek brev ikke sendes med de private dampskip.

Korsbånd (Trykksaker)

Taksten for korsbånd den første tid vil finnes i de foran gjen-
gitte portotakster. Minstetaksten ser ut til å være 3 L sk. (6 sk sp)
inntil 26/5.1866 hvor den er angitt til 5 sk sp pr 2½ lod.

I tiden fremover varierer takstene noe med forsendelsesveien, så-
ledes etter cirk. 11/6.68 til 3 sk sp pr 40 gram med dampskip,
mens det var 4 sk sp pr 2½ lod via Danmark og 3 sk sp pr 2½ lod
via Tyskland.

Etter portotaksten av 1872 var taksten 4 sk pr 2½ lod (40 gram)
og etter cirk av 9/7.1873 4 sk sp pr 50 gram. Den 1/7.1875 ble
dette nedsatt til 2 sk.sp.

Karteringen - portoavregningspåtegninger.

Når det gjelder karteringen generelt vises til det som er nevnt
tidligere. Nevnes kan også at det i cirk. av 11/7.1851 er anført,
at når det er dampskipsfart, kan brev ikke karteres til Svinesund
selv om avsenderen forlanger det. Forøvrig gjengis her pkt. 12
i postkonvensjonen med Storbritanien:

- 12) Trykte Formularer til Karter over Breve til Storbritannien og Ireland skulle senere
blive dem tilstillede. Indtil videre blive disse Breve at opføre paa skrevne Karter,
der skulle indeholde følgende Rubriker: Norsk Franco, Sundfranco, dansk Transit-
franco, britisk Franco, norsk Porto, Sundporto, dansk Transitporto samt britisk Porto.
Porto og Francobeløbene blive at opføre i britisk Mynt eller Pence. Naar betalte
Breve afsendes til Storbritannien og Ireland, bliver den samlede danske og briti-
ske Franco at opføre paa den høire Adresseside af hvert Brev med rødt Blæk;
naar ubetalte Breve afgaa til Storbritannien og Ireland bliver den samlede
norske Porto og Sundporto (8 Pence for et enkelt Brev) eller alene den nor-
ske Porto, naar Brevet ikke gaar over Sverige, at opføre paa samme Sted
med sort Blæk. Paa samme Maade vil paa betalte Breve fra Storbritannien
og Ireland den norske Franco (og Sundfrancoen) blive betegnet med rødt Blæk,
og paa ubetalte Breve fra Storbritannien og Ireland vil den britiske og den dan-
ske Porto blive med et samlet Beløb betegnet med sort Blæk. Andre Tal end
de nævnte, der opføres i britisk Mynt, maa ikke sættes paa Brevene.
De ubetalte, de retourerende uindløste eller fejlsendte, de betalte Breve til selve
Storbritannien og Ireland, de betalte Breve til britiske Colonier og fremmede Lande,
Aviser til Storbritannien og Ireland, samt Aviser til andre Lande blive særskilt at
opføre paa Karterne til Svinesund og at sammenbinde i særskilte Pakker.

I 1850 årene og begynnelsen av 1860 årene vil man på ubetalte
brev til Norge over Ostende ofte finne et stempel med 3½
Groschen. Dette er et Londonstempel som angir at
Storbr. skulde godskrives dette etter konv. med
Preussen vedr. porto London - Hamburg som var 7
Sgr (9½ L.sk.)

3½
GROSCHEN